

ŐSI KÖZSÉG

„ÚJ” TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

ÉS

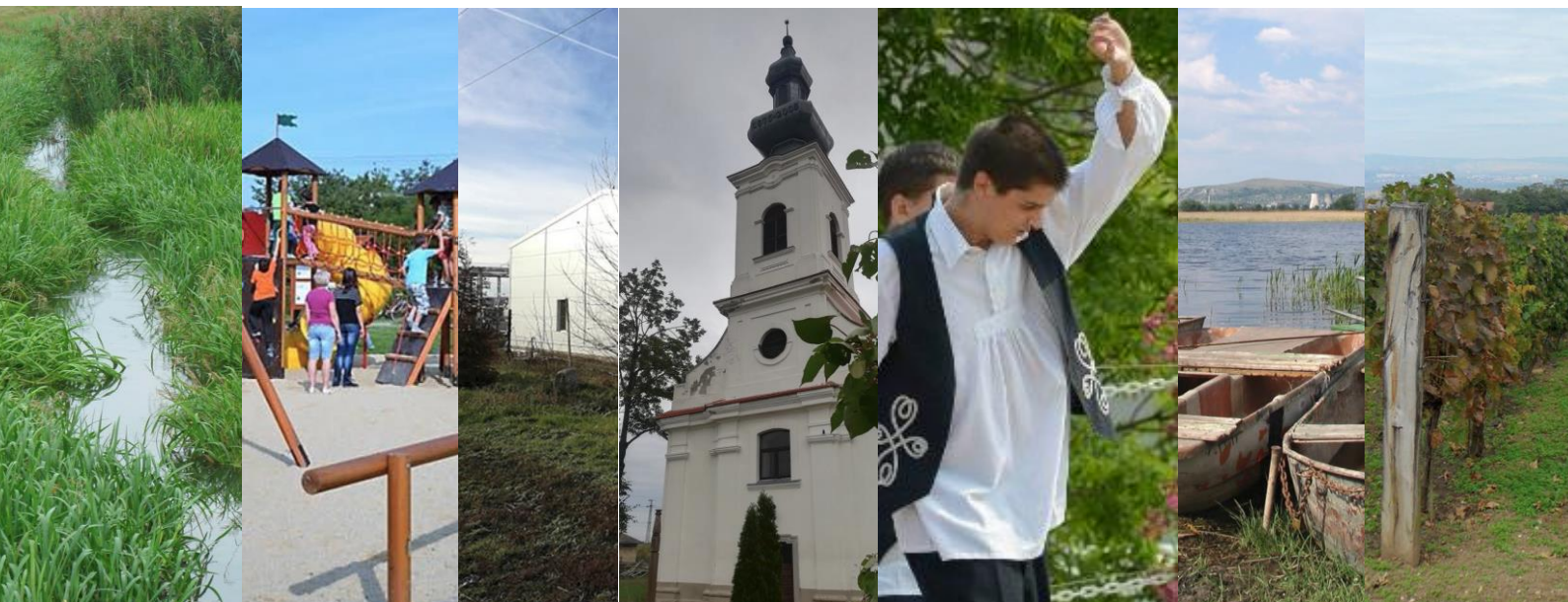
„ÚJ” TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK

VÉLEMÉNYEZÉSI TERVDOKUMENTÁCIÓ

MEGBÍZÓ:

Ősi Község Önkormányzata
8161 Ősi, Kossuth L. u. 40.

2018. október

ŐSI KÖZSÉG

„ÚJ” TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

ÉS

„ÚJ” TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK

Dokumentációk:

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK (CSAK CD-N

II. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

III. TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV

IV. HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT

V. ALÁTÁMASZTÓ JAVASLATOK

VI. TELEPÜLÉSI ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

VII. KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

2018.október

TERVEZŐK:

Településrendezés
Pápai Építész Stúdió Kft.
8500 Pápa, Eötvös u. 24.
Mezei László okl. építésmérnök
TT/É 19-0006

Településrendezés, tájrendezés, környezetvédelem
TÁJOLÓ-TERV Kft.
1147 Budapest, Rottenbiller u. 24.
Auer Jolán
vezető terület- és településtervező
településrendezési zöldfelületi
és tájrendező vezető tervező
TT1,TK/1, TR 01-5003

Pisák Brigitta

okl. tájépítésmérnök
TÁJOLÓ-TERV Kft.

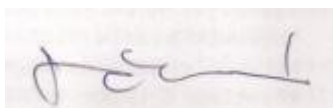
Közlekedés
MOBIL CITY Mérnöki Tanácsadó Bt.
2131 GÖD, Bodza u. 2.
Dr. Macsinka Klára
közlekedéstervező
KÉ-T, TRk-T/K1-d1

Közmű
KÉSZ Kft.
1016 Budapest, Naphegy utca 26.
Hanczár Emőke
okl. gépészmérnök és községrendező szakmérnök
településtervezési energia-közmű, -hírközlés, -vízközmű tervező
TE, TH, TV 01-2418

Bíró Attila okl. építőmérnök
településtervezési energia-közmű, -hírközlés, -vízközmű tervező
TE, TH, TV 01-2456

Dr. Tankó Károly régész (szakértői nyilvántartási szám OKM 289/2008)

TARTALOM

BEVEZETÉS, ELŐZMÉNYEK.....	12
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK	13
1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	13
1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK	13
1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA	15
1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)	15
1.2.2. Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptiója	18
1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA	19
1.3.1. Térszerkezeti tervek	20
1.3.2. Térségi övezetek	21
1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI	29
1.4.1. Pétfürdő	29
1.4.2. Várpalota	29
1.4.3. Nádasdladány	30
1.4.4. Füle	31
1.4.5. Csajág.....	31
1.4.6. Küngös.....	31
1.4.7. Berhida	32
1.4.8. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	32
1.4.9. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai	33
1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI SZERZŐDÉSEK	33
1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA	33
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök.....	33
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult, ill. meg nem valósult elemek	33
1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA.....	33
1.7.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség.....	33
1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	39
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők	40
1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA	40
1.8.1. Humán közszolgáltatások.....	40
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása	41
1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA	42
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	42

1.9.2.	A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői.....	43
1.9.3.	A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése	45
1.9.4.	A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	45
1.9.5.	Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat).....	47
1.10.	AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE	48
1.10.1.	Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	48
1.10.2.	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	51
1.10.3.	Gazdaságfejlesztési tevékenység	52
1.10.4.	Foglalkoztatáspolitikai	52
1.10.5.	Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	52
1.10.6.	Intézményfenntartás	53
1.10.7.	Energiagazdálkodás	53
1.11.	TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK	54
1.12.	A TÁJAI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA	54
1.12.1.	Természeti adottságok	54
1.12.2.	Tájhasználat, tájszerkezet	56
1.12.3.	Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	60
1.12.4.	Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	64
1.13.	ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA.....	65
1.13.1.	A települési zöldfelületi rendszer elemei	65
1.13.2.	A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái.....	67
1.14.	AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA.....	68
1.14.1.	Területfelhasználás vizsgálata	68
1.14.2.	A telekstruktúra vizsgálata.....	69
1.14.3.	Önkormányzati tulajdon kataszter	69
1.14.4.	Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	69
1.14.5.	Az építmények vizsgálata	70
1.14.6.	Az épített környezet értékei	70
1.14.7.	Az épített környezet konfliktusai, problémái	75
1.15.	KÖZLEKEDÉS	75
1.15.1.	Hálózatok és hálózati kapcsolatok	75
1.15.2.	Helyi közúthálózat.....	77
1.15.3.	Közösségi közlekedés	77
1.15.4.	Kerékpáros közlekedés	78
1.15.5.	Gyalogos közlekedés.....	78
1.15.6.	Parkolás.....	78
1.16.	KÖZMŰVESÍTÉS.....	78
1.16.1.	A területrendezési tervek Ősi közművestettségére vonatkozó elhatározások	78
1.16.2.	Víziközművek.....	79

1.16.3.	Szennyvízelvezetés	81
1.16.4.	Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	81
1.16.5.	Energiaközművek	82
1.16.6.	Elektronikus hírközlés	89
1.17.	KÖRNYEZETVÉDELEM	93
1.17.1.	Talaj	93
1.17.2.	Felszíni és a felszín alatti vizek	96
1.17.3.	Levegőtisztaság védelme	97
1.17.4.	Zaj- és rezgésterhelés	99
1.17.5.	Sugárzás védelem	99
1.17.6.	Hulladékkezelés	99
1.17.7.	Vizuális környezetterhelés	102
1.17.8.	Árvízvédelem	102
1.17.9.	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	102
1.18.	KATASZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLETFELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST, BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)	103
1.18.1.	Építésföldtani korlátok	103
1.18.2.	Vízrajzi veszélyeztetettség	103
1.18.3.	Egyéb	106
1.19.	ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY	107
1.20.	KLÍMA	107
1.20.1.	Településszerkezet és területhasználat	108
1.20.2.	Zöldfelületi rendszer	108
1.20.3.	Építészeti megoldások	109
1.20.4.	Klímaparát közlekedés	109
1.20.5.	Energiagazdálkodás	110
1.20.6.	Vízgazdálkodás	110
2.	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	112
2.1.	A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése	112
2.1.1.	Településhálózat	112
2.1.2.	Társadalom	112
2.1.3.	Gazdaság	112
2.1.4.	Táji és természeti adottságok	113
2.1.5.	Zöldfelületek	113
2.1.6.	Épített környezet	114
2.1.7.	Közlekedés	114
2.1.8.	Közművek	115
2.1.9.	Környezetvédelem	116
3.	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	117
3.1.	A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	117

3.1.1. A folyamatok értékelése	117
3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	117
3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata	121
3.2. Problématérkép, értéktérkép	122
3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	122
3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása	122
3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	124
3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	124

TERVLAPOK:

VR-V1	Ősi területegységei nyilvántartott fekvés szerint
VR-V2	Területfelhasználás vizsgálata
VR-V3	Beépített és be nem épített telkek
VR-V4	Tulajdonviszonyok
VR-V5	Teleknagyságok
VR-V6	Beépítettség
VR-V7	Épületfunkciók
VR-V8	Értéktérkép és problématérkép
TK-V1	Táji-, természeti értékek
TK-V2	Erdők rendeltetése
TK-V3	Erdők összevetése
TK-V4	Domborzat
KV-V1	Környezeti állapot vizsgálata
KV-V2	Művelési ágak és minőségi osztályok (külterületi területek zártkertek kívüli területek)
KM-V1	Vízellátás vizsgálata (közigazgatási terület)
KM-V2	Vízellátás vizsgálata (belterület)
KM-V3	Szennyvízelvezetés vizsgálata (közigazgatási terület)
KM-V4	Szennyvízelvezetés vizsgálata (belterület)
KM-V5	Földgázellátás vizsgálata (közigazgatási terület)
KM-V6	Földgázellátás vizsgálata (belterület)
KM-V7	Villamosenergia ellátás vizsgálata

TÁBLÁZATOK:

1. táblázat: Várpalotai járás településeinek főbb jellemzői (forrás: KSH 2011).....	14
2. táblázat: Az OFTK által meghatározott jövőkép és annak elérését szolgáló átfogó és specifikus célok	16
3. táblázat: Lakosságszám alakulása Ősi és a Várpalotai járás területén a népszámlálás idején (forrás: nepesseg.com).....	34
4. táblázat: Működő vállalkozások száma Ősi községben nemzetgazdasági ágazonként (forrás: KSH)	43

5. táblázat: Vállalkozások százalékos megoszlása iparág-csoportonként 2011-2014 között (forrás: KSH, TÁJOLÓ-TERV Kft. saját szerkesztés).....	43
6. táblázat: Ősi község legnagyobb cégei (forrás: www.ceginformacio.hu).....	44
7. táblázat: Helyi iparüzési adókból befolyt összeg (forrás: éves zárszámadások)	44
8. táblázat: Működő vállalkozások létszámkategóriák szerinti megoszlása (forrás: KSH)	44
9. táblázat: Legmagasabb iskolai végzettség alakulása Ősiben (forrás: KSH, TÁJOLÓ-TERV saját szerkesztése)	46
10. táblázat: A népesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint Ősi és Veszprém megye tekintetében (forrás: KSH, TÁJOLÓ-TERV saját szerkesztése).....	47
11. táblázat: Négyzetméterárak alakulása országos és megyei viszonylatban, 2018 szeptemberében (forrás: www.ingatlanet.hu)	47
12. táblázat: Ingatlanárak alakulása országos és megyei viszonylatban, 2018 szeptemberében (forrás: ingatlanet.hu).....	47
13. táblázat: Lakásállomány és lakók viszonyának alakulása Ősiben (forrás: KSH, TÁJOLÓ-TERV saját szerkesztése)	48
14. táblázat: Ősi község 2017. évi bevételeinek a főbb bevételi jogcímek szerinti megoszlása (forrás: 9/108. (V.25.) önk. rendelet 5/1. melléklete).....	49
15. táblázat: Ősi község 2017. évi kiadásainak főbb bevételi jogcímek szerinti megoszlása (forrás: 9/108. (V.25.) önk. rendelet 6/1. melléklete).....	49
16. táblázat: Önkormányzati törzsvagyon korlátozottan forgalomképes vagyontárgyai (forrás: 8/2013. (IV.26.) önk. rendelet 2. melléklete)	52
17. táblázat: A lakóingatlanok funkció és tulajdon szerinti megoszlása Ősiben (forrás: KSH Népszámlálás 1990, 2001, 2011, TÁJOLÓ-TERV Kft. saját szerkesztés)	53
18. táblázat: Az önkormányzati lakások minőségének megállapítása (forrás: 17/2011. (XII.17.) önk. rendelet 2. melléklete).....	53
19. táblázat: Településüzemeltetési szolgáltatók listája.....	54
20. táblázat: Régészeti lelőhelyek összefoglaló táblázata	72
21. táblázat: Műemlékek.....	72
22. táblázat: Műemléki környezetek.....	73
23. táblázat. Helyi védett épületek, építmények (forrás: Ősi TKR 1. melléklet)	75
24. táblázat: Jelenlegi forgalmak	76
25. táblázat: Vezetékes távközlési szolgáltatók	90
26. táblázat: Ágazati nyilvántartásban szereplő vezetékes műsorelosztó szolgáltatók.....	91
27. táblázat:Ágazati nyilvántartásban szereplő vezeték nélküli szolgáltatók	92
28. táblázat: Zónacsoportok légszennyező anyagok szerint	98

ÁBRÁK:

1. ábra: Ősi elhelyezkedése	13
2. ábra: Várpalotai járás elhelyezkedése Veszprém megyében (www.wikipedia.org)	13
3. ábra: Várpalotai járás települései és kapcsolatai (www.jarsinfo.hu)	14
4. ábra: A terület- és településfejlesztési dokumentumok kapcsolata (forrás: TÁJOLÓ-TERV Kft. saját szerkesztés).....	15
5. ábra: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió prioritásai 2020. (forrás: OFTK)	17
6. ábra: Lakosságszám alakulása Ősi területén 1870-től napjainkig (forrás: www.nepesseg.com)	34
7. ábra: Lakosságszám alakulása Ősi területén 2004-től napjainkig (forrás: TeIR).....	34

8. ábra: Természetes szaporodás / fogyás 2004-2014 között Ősi területén (sárga oszlop), a járási, a megyei, a régióbeli és az országos tendenciához viszonyítva ((forrás:TeIR)	35
9. ábra: Odavándorlások száma Ősin (fő) (forrás: TeIR)	35
10. ábra: Elvándorlások száma Ősin (fő) (forrás: TeIR)	35
11. ábra: Vándorlási egyenleg Ősi területén, a járási, megyei és országos tendenciához viszonyítva (forrás: TeIR)	36
12. ábra: Öregedési mutató Ősi területén, a járási, megyei és országos tendenciához viszonyítva (forrás: TeIR)	36
13. ábra: Ősi korfája a 2011-es népszámlálás alapján (TÁJOLÓ-TERV Kft. saját szerkesztés, adatforrás: KSH)	37
14. ábra: Nyilvántartott álláskeresők aránya a munkaképes korú népesség százalékában % (forrás:TeIR)	38
15. ábra: A foglalkoztatottak aránya a népességben belül a Várpalotai járás településeiben (forrás: KSH 2011)	38
16. ábra: Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (forrás: TeIR)	39
17. ábra: Száz lakosra vetített adófizetők aránya % (forrás: TeIR)	39
18. ábra: Óvodába beírt gyermekek száma (fő) (forrás: TeIR)	40
19. ábra: Általános iskolába beíratott tanulók száma (forrás: TeIR)	41
20. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft) (forrás: TEIR)	42
21. ábra: Leggyorsabb út hossza a járásközpontig — Várpalota (perc) (forrás: TeIR)	45
22. ábra: Leggyorsabb út hossza a megyeközpontig perc — Veszprém (perc) (forrás: TeIR)	46
23. ábra: Leggyorsabb út Ősiről a legközelebbi autópálya csomópontig (perc) (forrás: TeIR)	46
24. ábra: Az ingatlanok számának alakulása Ősiben 2001-2014 között (forrás:www.ingatlanet.hu)	48
25. ábra: Földrajzi tájak elhelyezkedése Ősi területén (forrás: http://gis.teir.hu/teirgis_termeszeti_kornyezet/)	55
26. ábra: Ősi domborzati adottságai (forrás: http://gis.teir.hu/teirgis_termeszeti_kornyezet/)	55
27. ábra: Ősi és térségének földtani adottságai	55
28. ábra: Genetikus talajtípusok Ősi és térségében	55
29. ábra: Ősi az első katonai felmérésen (forrás: mapire.eu)	58
30. ábra: Ősi a második katonai felmérésen	58
31. ábra: Ősi a harmadik katonai felmérésen	58
32. ábra: Ősi a negyedik katonai felmérésen	58
33. ábra: OTrT — Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezete	60
34. ábra: Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek a Balaton-felvidéki Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján (adatforrás: BFNPI 2017.08.10.)	60
35. ábra: Ex lege védett források elhelyezkedése Ősi területén (adatforrás: BFNPI 2017.08.10.)	61
36. ábra: A Ősi egyedi tájértékek elhelyezkedése (forrás: http://tajertekar.hu)	63
37. ábra: Az Országos Ökológiai Hálózat területeinek elhelyezkedése Ősi területén	64
38. ábra: Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db) (Forrás: KSH)	79
39. ábra: Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatorna-hálózatba) bekapcsolt lakások száma (db) (Forrás: KSH)	81
40. ábra: Háztartási villamos energia fogyasztók száma (db) (Forrás: KSH)	82

41. ábra: Háztartási gázfogyasztók száma (db) (Forrás: KSH)	83
42. ábra: Bartholy – Radics – Bohoczky (2003)A szél energiája Magyarországon (Forrás: Dr. Tar Károly Debreceni Egyetem Meteorológiai Tanszék & Magyar Szélenergia Társaság)	84
43. ábra: Az évi átlagos szélesebségek [m/s] és az uralkodó szélirányok Magyarországon (2000-2009) (Forrás: www.met.hu)	85
44. ábra. A globálsugárzás (MJ/m ²) átlagos évi összege Magyarországon (2000-2009) (Forrás: www.met.hu)	85
45. ábra: Az évi átlagos napfénytartam (óra) Magyarországon az 1971-2000 közötti időszak alapján (Forrás: www.met.hu).....	86
46. ábra: Kogutowicz K. Vízimunkálatok Magyarország területén, 1921 (Kogutowicz két ábrája alapján szerk. Hajdú Zoltán) (Forrás: Magyar Tudomány A Magyar Tudományos Akadémia lapja 1999. augusztus Tudomány és politika a magyar századokban/A magyarországi vízi energia hasznosításának száz éve)	86
47. ábra: Megújuló energiaforrások hasznosítására javasolt területek (Forrás: Pylon Kft.) ...	87
48. ábra: Magyarország 50 C-nál melegebb hévíz feltárására alkalmas területe (Összeállította: Béltékny Lajos, Dr. Körössy László Felsőpannon alapján, 1962, Forrás: dr. Barótfi István: Környezettechnika (Mezőgazda Kiadó), Geotermikus energia – Magyarország 50 °C-nál melegebb hévíz feltárásának területei).....	88
49. ábra: Magyarország geotermikus energiahordozó hasznosítási lehetősége – A Pannon-medencének és régiójának geotermikus hőterképe (részlet) (Forrás: PannErgy, Portfolio.hu)	88
50. ábra: Magyarországon geotermikus energia hasznosítási lehetőség a felhagyott CH meddő kutak – Magyarország CH meddő kútjainak területi megoszlása (Forrás: Pylon Kft. (Szerkesztette 2001-ben))	88
51. ábra: Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma (db) (Forrás: KSH).....	89
52. ábra Nitrátérzékeny területek Ősi területén (forrás: TEIR, http://gis.teir.hu/teirgis_termeszvetvedelem/).....	93
53. ábra: OTrT kiváló termőhelyi adottságú szántóterület.....	94
54. ábra: VMTrT kiváló termőhelyi adottságú szántóterület	94
55. ábra: Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztály adatszolgáltatás: kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek.....	94
56. ábra: OTrT jó termőhelyi adottságú szántóterület	94
57. ábra: Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztály adatszolgáltatás: jó termőhelyi adottságú szántóterületek.....	94
58. ábra: Talajértékszám Ősi területén (forrás: AGROTOPO, https://maps.rissac.hu:3344/webappbuilder/apps/2/)	95
59. ábra: VMTrT Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete Ősi területén.....	95
60. ábra: VM Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztályától kapott bányaterületek lehatárolása.....	95
61. ábra: VMTrT Felszíni veszélyforrás-terület övezete Ősi területén	96
62. ábra: VM Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztályától kapott felszínmozgások által veszélyeztetett területek lehatárolása	96
63. ábra: Ősi területe Magyarország szeizmikus zónatérképén	96
64. ábra: Berhida-Ősi vízbázis kiterjedése (forrás: OKIR).....	97
65. ábra: OTrT – Országos vízminőség-védelmi terület övezete	97
66. ábra: Háztartási gázfogyasztás, egy lakosra jutó háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége (1000 m ³ /fő) forrás: TeIR.....	99

67. ábra: Összes elszállított hulladék mennyisége a lakosságtól begyűjtött hulladék-mennyiségekkel megjelölve (forrás: KSH, saját szerkesztés)	100
68. ábra: A lakosságtól begyűjtött összes hulladék, és a szelektív hulladékok mennyiségének aránya 2016-ban, forrás: KSH, saját szerkesztés	100
69. ábra: A lakosságtól és a közterületről összegyűjtött szelektív hulladékok megoszlása 2016-ban (forrás: KSH, saját szerkesztés).....	101
70. ábra: Közműolló Ósi területén (Egy km ivóvízhálózatra jutó csatornahálózat hossza (km)) forrás: TeIR.....	101
71. ábra: Magyarország településeinek árvízi kockázati besorolása (Forrás: Ár- és belvív, valamint villámárvíz kockázat értékelése hazánkban, http://www.vedelem.hu)	102
72. ábra: Kivonat az OTrT 3/7. mellékletéből.....	103
73. ábra: Kivonat Veszprém MTrT-ből (Forrás: http://gis.teir.hu)	103
74. ábra: Kivonat Veszprém MTrT-ből (Forrás: http://gis.teir.hu)	104
75. ábra: Kivonat Veszprém MTrT-ből (Forrás: http://gis.teir.hu)	104
76. ábra: Pálfai féle belvív veszélyeztetettségi térkép (KÉSZ Kft. saját szerkesztés).....	104
77. ábra: Magyarország településeinek belvízi kockázati besorolása (Forrás: Ár- és belvív, valamint villámárvíz kockázat értékelése hazánkban, http://www.vedelem.hu)	105
78. ábra: Magyarország településeinek villámárvízi kockázati besorolása (Forrás: Ár- és belvív, valamint villámárvíz kockázat értékelése hazánkban, http://www.vedelem.hu/)	106
79. ábra: Eltérő karakterű településrészek (forrás: Ósi Településképi Arculati Kézikönyv 2017.)	123

BEVEZETÉS, ELŐZMÉNYEK

Ősi Község 2017. januárjában döntött Településfejlesztési koncepció (továbbiakban: TFK), településképi arculati kézikönyv és településképvédelmi rendelet készítéséről (továbbiakban: TAK és TKR), valamint új településrendezési eszközök (továbbiakban: TRE) készítéséről. Új településrendezési eszközök a Településszerkezeti terv (továbbiakban: TSZT), a helyi építési szabályzat (továbbiakban: HÉSZ) és annak rajzi mellékletét képező Szabályozási tervek (továbbiakban: SZT). A TRE a teljes közigazgatási területre készül, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet mellékleteiben szereplő tartalommal.

A tervezési feladatokkal az Önkormányzat a Pápai Építész Stúdió Kft.-t bízta meg.

A TFK, a TAK és TKR, valamint a TRE készítése részben egymással párhuzamosan, részben egymást követően készül.

A TFK, TAK, TKR és TRE megalapozásához közös Megalapozó vizsgálatok készültek. A Megalapozó vizsgálatokkal párhuzamosan elkészültek a Települési örökségvédelmi hatástanulmány vizsgálati munkarészei is —aktualizálva az Értékleltárt is—, annak érdekében, hogy a TAK és a TKR számára friss értékvizsgálat szolgálhasson alapul. A Települési örökségvédelmi hatástanulmány a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) kormányrendelet mellékletében szereplő tartalommal készül.

A TAK-ot és a TKR-t Ősi Önkormányzata 2017. decemberében elfogadta.

Mivel a TSZT és HÉSZ egyidőben készül, közös szakági Alátámasztó javaslatok készülnek majd.

A megbízás keretében elkészülő tervezési feladatok az alábbi kötetekben kerültek/kerülnek dokumentálásra:

- I. Megalapozó vizsgálatok
- II. Településfejlesztési koncepció
- III. Településszerkezeti terv
- IV. Helyi építési szabályzat
- V. Alátámasztó javaslatok
- VI. Települési örökségvédelmi hatástanulmány
- VII. Környezeti értékelés

A TFK és a TRE a 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet szerinti ún. teljes eljárással kerül egyeztetésre.

Jelen tervdokumentáció

Ősi Község „új” Településfejlesztési koncepció, településképi eszközök, valamint „új” településrendezési eszközök készítése

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK

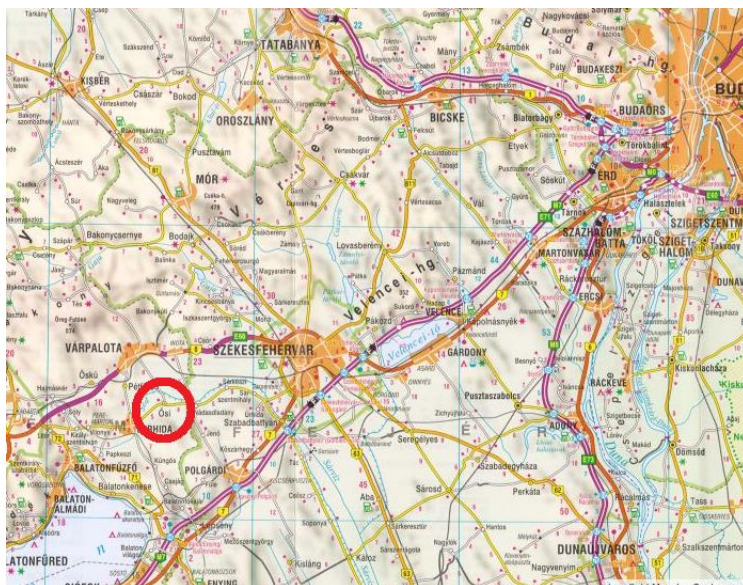
c. Véleményezési tervdokumentáció.

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

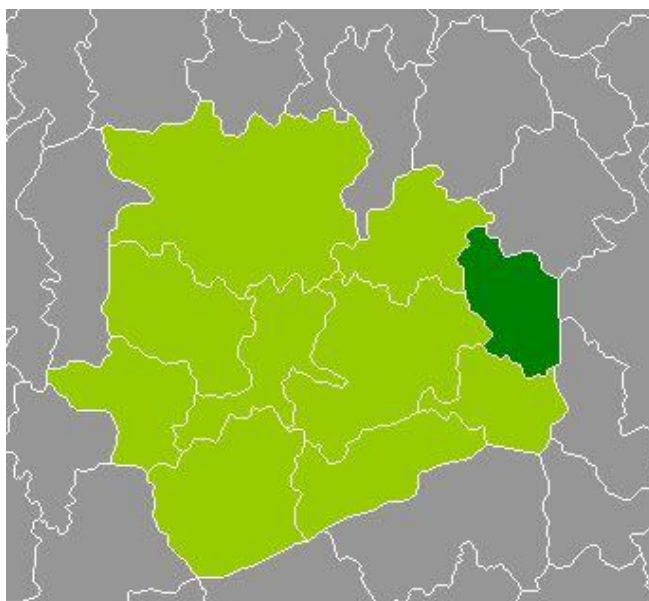
1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Ősi község a Közép-dunántúli régióban, Veszprém megyében, Fejér és Veszprém Megye közigazgatási határán helyezkedik el, Várpalotától délre. A települést északról Pétfürdő és Várpalota, keletről Nadasdladány, délről Füle és Csajág, nyugatról Küngös és Berhida határolja.

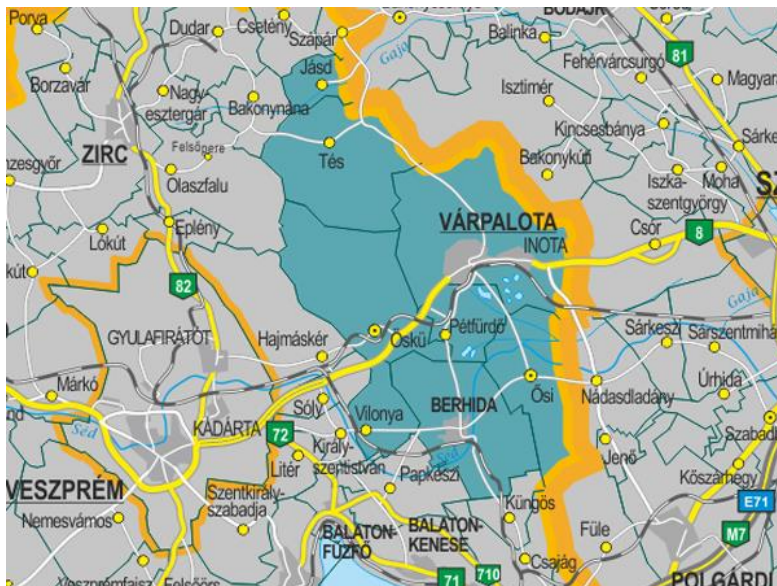
1. ábra: Ősi elhelyezkedése

Ősi a Közép-Dunántúli Régióhoz tartozó település. A régió az ország harmadik legfejlettebb régiója. A település Veszprém megyén belül a Várpalota járáshoz tartozik.

2. ábra: Várpalotai járás elhelyezkedése Veszprém megyében (www.wikipedia.org)

A Várpalotai járás a 2013-ban újonnan létrehozott járások közé tartozik, a járások 1983-as megszüntetése előtt nem létezett. A járás központja Várpalota, melyen kívül még 7 település tartozik a járáshoz. A járáson kelet-nyugat irányban halad keresztül a 8. sz. főút. Ősi jól megközelíthető, Székesfehérvár felől a 7202 j. összekötő úton, Várpalota felől a 72106 j. bekötő úton, délről, Polgárdi felől pedig a 7206 j. összekötő úton érhető el.

3. ábra: Várpalotai járás települései és kapcsolatai (www.jarsinfo.hu)

A járáson halad keresztül a Budapest-Székesfehérvár-Szombathelyi vasútvonal. Továbbá a Berhidán és Vilonyán keresztül haladó 27.sz. számú Lepsény-Veszprém vasútvonal, melyen személyforgalom nem található. Teherforgalmi célokkal, valamint elkerülő, mentesítő vonalként van fenntartva.

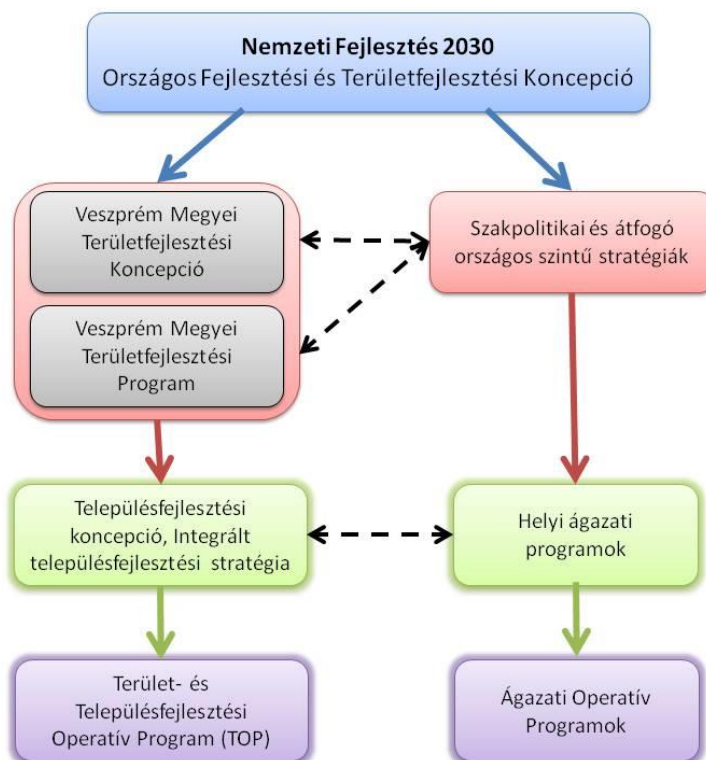
A járás települései közül Várpalota járásszékhely város, Berhida város, Pétfürdő nagyközség, a többi 5 település község Népszerűségét tekintve a megye járásai közül a Várpalotai járás a negyedik legnépesebb, (2011-ben 37.384 fő a lakónépség forrás: KSH), azonban a népsűrűsége a második legmagasabb (127,0 fő/km²). A megye átlagos népsűrűsége 78,6 fő/ km² volt 2011-ben.

1. táblázat: Várpalotai járás településeinek főbb jellemzői (forrás: KSH 2011)

Település	Terület (km ²)	Lakónépség 2011-ben (fő)
Berhida	43	5.967
Jásd	10	728
Ósi	36	2.017
Öskü	48	2.262
Pétfürdő	17	4.717
Tés	49	797
Várpalota	77	20.305
Vilonya	14	591
Összesen	294	37.384

1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

A fejezet tartalmazza az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió, valamint Ősi területileg releváns megyei és térségi területfejlesztési koncepciók és programok összefüggéseit. A különböző területi szintek területfejlesztési dokumentumainak összefüggéseit a következő ábra szemlélteti.

4. ábra: A terület- és településfejlesztési dokumentumok kapcsolata (forrás: TÁJOLÓ-TERV Kft. saját szerkesztés)

1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

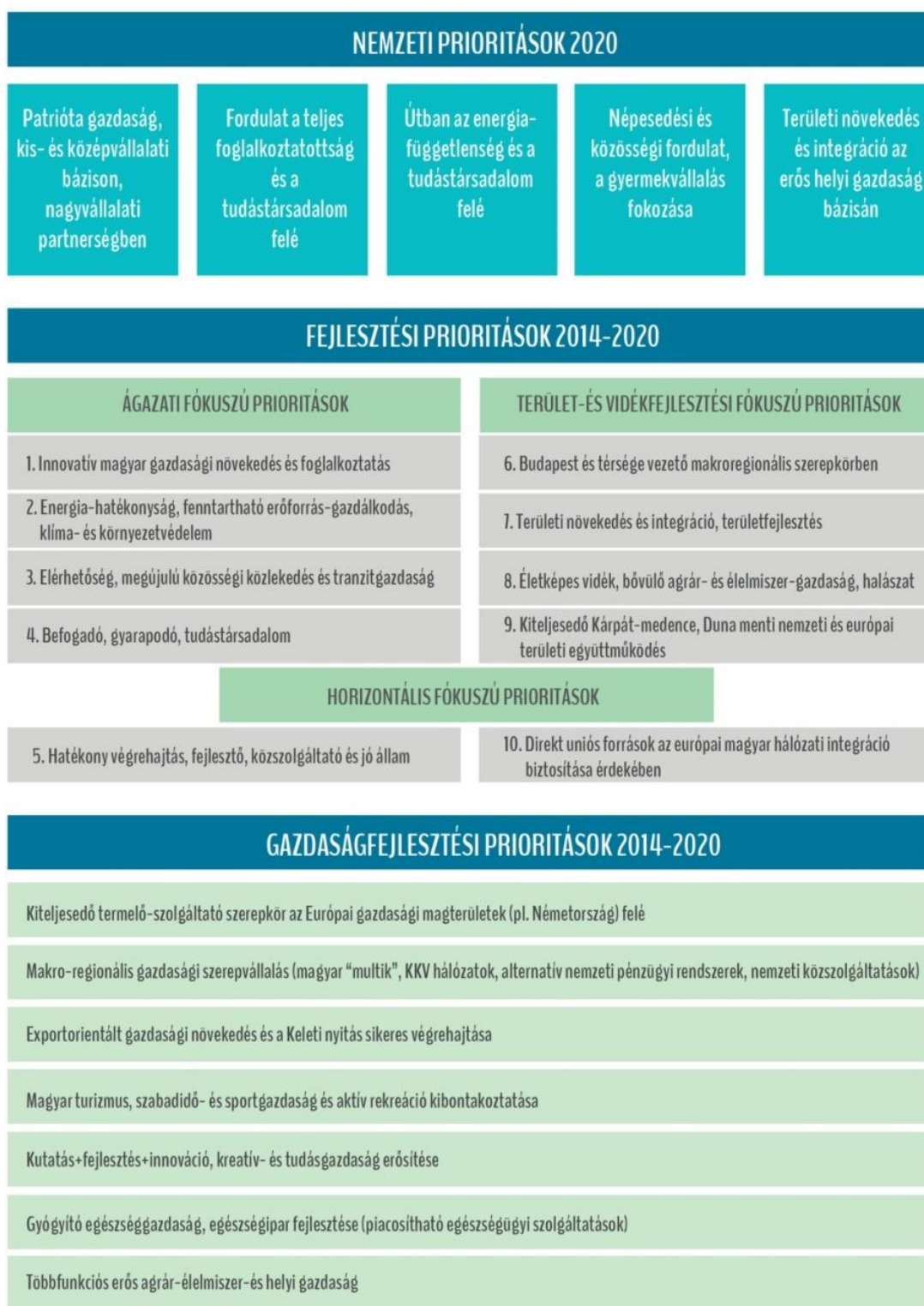
A „Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót” (továbbiakban: OFTK) az Országgyűlés az 1/2014.(I.3.) számú határozattal fogadta el. Az OFTK Magyarországon a legmagasabb szintű és jelentőségű fejlesztési dokumentum, amely összefoglalja a hazai fejlesztési célokat és igényeket, illetve meghatározza azok területi dimenzióit, ami a 2014–20-as európai uniós tervezési és költségvetési időszakra készülő tervdokumentumok megalapozását is szolgálja.

Az OFTK rögzíti Magyarország gazdasági, társadalmi, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből, illetve az EU 2020 Stratégia és a Nemzeti Reform Program vállalásaihoz illeszkedve az ország hosszú távú jövőképét, melynek elérése érdekében hosszútávú, átfogó fejlesztéspolitikai célokat fogalmaz meg. Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK 13, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykörű specifikus, nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket felölelő célt tűz ki. Középtávon az OFTK kijelöli azokat a stratégiai fókuszokat, melyek az ország hosszú távú kibontakozását szolgálhatják, ez alatt a koncepció öt nemzeti fejlesztési prioritást fogalmaz meg. A horizontális szempontok az átfogó környezeti és társadalmi szempontokat jelenítik meg, amelyeket a fejlesztéspolitika, a programtervezés és megvalósítás egészében érvényesíteni kell.

2. táblázat: Az OFTK által meghatározott jövőkép és annak elérését szolgáló átfogó és specifikus célok

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció	
JÖVŐKÉP	
Magyarország 2030-ban Közép-Európa gazdasági és szellemi központja, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal rendelkezik.	
Átfogó fejlesztési célok (2030-ig)	
1.	Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
2.	Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3.	Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme
4.	Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet
Specifikus célkitűzések (13db)	
Szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok	
1.	Versenyképes, innovatív gazdaság
2.	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
3.	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás
4.	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
5.	Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
6.	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
7.	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme
Területi specifikus célok	
1.	Az ország makro-regionális szerepének erősítése
2.	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
3.	Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
4.	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
5.	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
6.	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása
Nemzeti prioritások (2014-2020)	
1.	Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben
2.	Fordulat a teljes foglalkoztatottság és tudástársadalom felé
3.	Útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiatfüggetlenség felé
4.	Népesedési és közösségi fordulat
5.	Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán
Horizontális szempontok	
1.	Befogadás – társadalmi felzárkózás
2.	Esélyegyenlőség megteremtése, nemzetiségi identitás erősítése
3.	Fenntartható fejlődés – fenntartható növekedés
4.	Értékmegőrzés és intelligens növekedés

A nemzeti prioritások ágazati, terület- és vidékfejlesztési, horizontális fókuszú, illetve gazdaságfejlesztési prioritásait az alábbi ábra foglalja össze.

5. ábra: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió prioritásai 2020. (forrás: OTFK)

Az OTFK Veszprém megyére a következő fejlesztési irányokat határozta meg:

- A közösségi közlekedést segítő kelet-nyugati irányú közlekedési infrastruktúra (8-as főút és vasútvonalak) hálózati fejlesztése, a városok közötti kapcsolat javítása.
- A helyi gazdaság jelenlegi teljesítő képességének, hozzáadott értékének emelése, új perspektivikus ágazatok és a „tudásalapú ipar” megerősödése.
- A megyében élők szaktudásának, képzettségi színvonalának növelése, a tudományos kutatás és fejlesztés feltételeinek, intézményeinek fejlesztése.

- Az ipari zónák rehabilitációjának folytatása, a turizmus és a koncentrált ipari tevékenységek környezetterhelésének minimalizálása.
- A megye határain túlnyúló egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.
- A megye táji, természeti és műemléki értékeinek megőrzése, tematikus összekapcsolása, fenntartható hasznosítása, megismertetése.
- A karsztvíz ivóvízforrás védelmének fejlesztésével a környezet minőségének javítása és a Balaton táji, természeti védelmének növelése.
- A balatoni turisztikai körzet, mint rekreációs térség szolgáltatás- és minőségi kínálatának a szezonalitást oldó fejlesztése, koordinálása.
- A városok térszervező szerepköreinek élénkítése, kooperálás; az aprófalvas és perifériális térségek komplex fejlesztése a népességmegtartás érdekében.
- A megyeszékhely és a városok a kultúra és az innovatív tudás központjai.

1.2.2. Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptiója

Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptióját a 62/2013. (XII.19.) MÖK határozattal fogadták el, mely 2017. május 25-én az 54/2017. (V.25.) MÖK határozat szerint módosításra került. A dokumentum szerint Veszprém megye jövőképe:

„A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém megye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség.

Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan egyenlőtlenségek mérséklődnek.”

A koncepció Várpalota várostérsége vonatkozásában a következő fejlesztési célokat határozza meg:

Ipar- és gazdaságfejlesztés:

- Általános és alapvető területfejlesztési cél, hogy Várpalota - a Székesfehérvár-Várpalota-Veszprém-Ajka innovációs ipari tengely részeként - képes legyen befogadni és megtartani az országos fejlesztési energiákat, és azokat saját és a térségén belüli települések fejlődésére hasznosítani. Ennek elérését lehetővé tevő gazdaságfejlesztés (elsősorban ipar, kiegészítő jelleggel a mezőgazdaság és a turizmus) és közlekedésfejlesztés a térség fő célkitűzése.
- A térség fejlesztésének kulcskérdése az ipar újbóli fejlődési pályára állítása. Pozitívum, hogy itt nem idegen az ipar, ellentétben a megye sok más térségével. Megvan a múltja, hagyományai, infrastruktúrája, részben még szakemberbázisa is. A térség fejlesztésének sarkalatos pontja, hogy Várpalota gazdasága stabilizálódjon és növekedésnek induljon. A térség fejlődésének motorjává kell tenni Várpalotát, mivel az egész térség olyan mértékben fog fejlődni, ahogyan a térségközpont. Ezért kulcsfontosságú, hogy Várpalota Ipari parkja és a korábbról felhagyott iparterületek vonzóak legyenek a munkahelyet teremtő iparágak számára. Prioritás a vegyipar, gépgyártás, hulladék újrahasznosítás és az energetika iparágak megtelepítése, de nem támogatható a máshonét kiszoruló környezetkárosító ipar térségbe hozása.
- Vegyipar erősödésének, betelepülésének elősegítése, meglévő létesítményeinek hasznosítása, fejlesztése a Várpalota-Pétfürdő-Berhida-Papkeszi-Balatonfűzfő vegyipari tengely fejlesztése révén.
- A térség kiváló szélviszonyainak köszönhetően megújuló energia hasznosításra a megye egyik leginkább preferálható területe (Tés, Jásd).

- Megújuló energiaforrások (pl: szél, nap) térnyerésének elősegítése, rendszerek létrehozása.
- A természetjáráshoz kapcsolódó turizmus és tömegsport fejlesztése.

Munkahelyteremtés:

- A gazdaságfejlesztéssel összefüggésben a térség fejlesztésének másik kiemelt célja a munkahelyteremtés. A helyi KKV-k csak kis foglalkoztatók, ezért a térségi munkanélküliség enyhítésére cél ipari nagy foglalkoztató(k) térségbe vonzása. Cél a fiatal jó szakemberek elvándorlásának megállítása, helyi munkalehetőség biztosításával. Szakemberutánpótlás terén cél a kapcsolat fejlesztése és szorosabbra fűzése a Pannon egyetemmel, ennek egyik módja a térségre specifikus képzési programok kidolgozása.

Térszerkezet fejlesztés:

- Közlekedésfejlesztés terén kiemelt cél a 8-as főút Várpalotát elkerülő szakaszának megvalósulása, a településközi útkapcsolatok javítása, és kapcsolódás a Balatoni kerékpárúthoz.
- A mezőgazdaság és a turizmus legfejlebb kiegészítő szerepű lehet, szerepük az önfoglalkoztatásban lehet jelentős. A térség tavainak lehetséges hasznosítása értékesítésre is termelő intenzív haltenyésztés és a horgászturizmus (Várpalota).
- Várpalota és Tés közötti úthálózati kapcsolat színvonalának emelése.

1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

A területrendezési-településrendezési tervek tervhierarchiájának legmagasabb szintjén az Országos Területrendezési Terv áll, amelyet az Országgyűlés a 2003. évi XXVI. törvénnyel (a továbbiakban: OTrT) hagyott jóvá. Az OTrT-t elfogadása óta többször módosította az Országgyűlés, legutóbb 2013. decemberében, amely módosítás 2014. január 1. óta hatályos. Az **OTrT** határozza meg az ország egyes térségei térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, ill. erőforrások védelmére.

A térségi, illetve **megyei területrendezési tervek** hivatottak a térségi területfelhasználási kategóriák és övezetek kijelölésére, az országos területfelhasználási kategóriák, övezetek figyelembe vételével, azok pontosításával. Ősi közigazgatási területére **Veszprém Megye Területrendezési Terve** (továbbiakban: VM TrT) vonatkozik. Veszprém Megye Önkormányzata a jelenleg hatályos megyei területrendezési tervét [5/2005. (V.27.) önkormányzati rendelet] az 5/2011. (II.28.) önkormányzati rendelettel foglalta egységes szerkezetbe. A területrendezési ajánlásokat, —amelyek többek között a településrendezés számára iránymutatást tartalmaznak a megyei területrendezési terv elhatározásainak érvényre juttatása érdekében— a 15/2011. (II.24.) sz. határozattal fogadta el a Közgyűlés. Ebből következően a megyei területrendezési tervben a 2013-ban módosított OTrT-ből adódó változások még nem kerültek átvezetésre. A két terv közötti különbségeket az **OTrT átmeneti rendelkezései alapján** kell kezelni.

- **a térségi szerkezet (területfelhasználás) vonatkozásában a VMTrT-et,**
- **az országos és felülírt térségi övezetek és az infrastrukturális elemek vonatkozásában az OTrT-et kell figyelembe venni.**

Ezért az OTrT és a VMTrT előírásainak vizsgálata közösen, párhuzamosan történik.

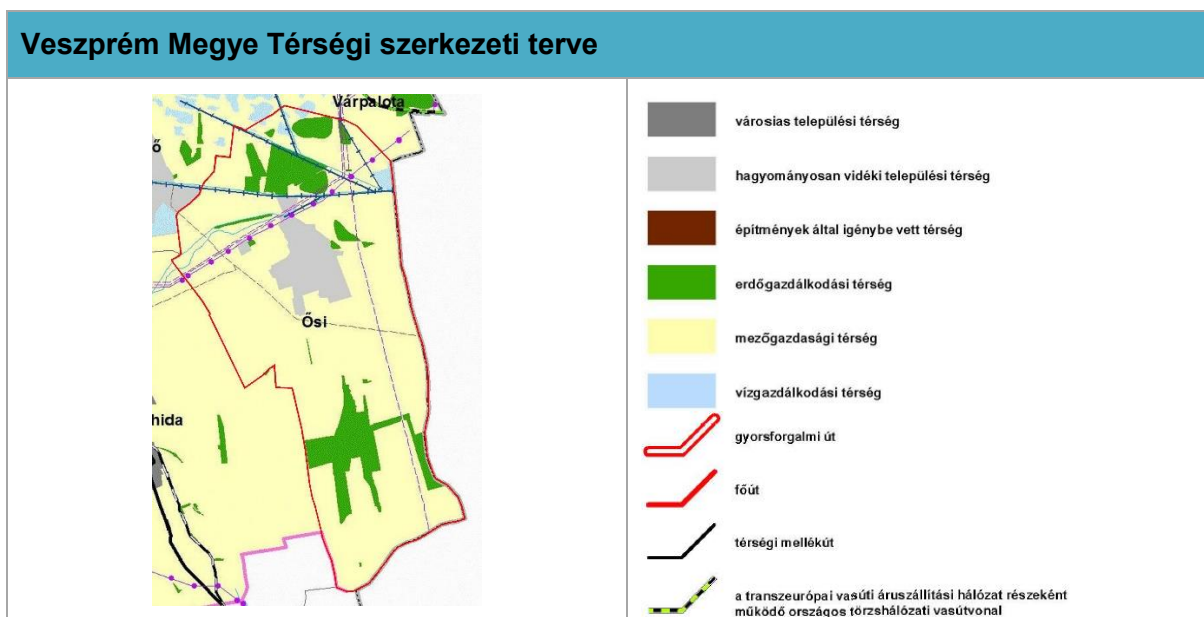
1.3.1. Térszerkezeti tervek Az Ország Szerkezeti Terve

Érintett országos területfelhasználási kategóriák	Területrendezési követelmények
Mezőgazdasági térség	a mezőgazdasági térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági térség kategóriába kell sorolni

Az Ország Szerkezeti Tervére vonatkozó előírásokat alapvetően a térségi és megyei tervek készítése során kell figyelembe venni. Jelen „új” településrendezési eszközök esetében a térszerkezeti terveknek való megfelelést a megyei területi terv, Veszprém Megye Területrendezési Tervének való megfelelésnél kerülnek értékelésre.

Veszprém Megye Térségi szerkezeti terve

A térségi területfelhasználási egységeknél látható, hogy Ósi közigazgatási területének közel 80 %-a mezőgazdasági térség. A település hagyományosan vidéki települési térséggel

rendelkezik (6,5%). Ősi településtől északra, valamint a déli területeken erdőgazdálkodási térség található.

Érintett megyei területfelhasználási kategóriák	Területrendezési követelmények
Hagyományosan vidéki települési térség VM TrT a közigazgatási területen 234,45 ha, 6,5%	a hagyományosan vidéki települési térség a nagyvárosias lakóterület és vegyes terület területfelhasználási egység kivételével bármely települési területfelhasználási egységbe sorolható
Mezőgazdálkodási térség VM TrT a közigazgatási területen 2861,46 ha, 79,8 %	a mezőgazdasági térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, beépítésre szánt különleges honvédelmi terület, beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a térségben nagyvárosias lakóterület és vegyes terület területfelhasználási egység nem jelölhető ki.
Erdőgazdálkodási térség VM TrT a közigazgatási területen 459,51ha, 12,8%	az erdőgazdálkodási térséget legalább 75%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni
Vízgazdálkodási térség VM TrT a közigazgatási területen 30,92 ha, 0,9 %	a vízgazdálkodási térséget legalább 85%-ban vízgazdálkodási terület vagy természetközeli területfelhasználási egységbe kell sorolni

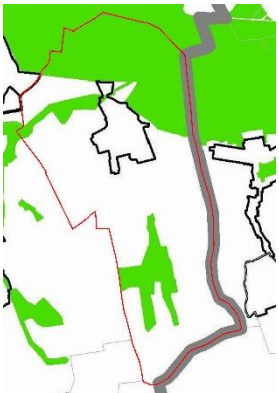
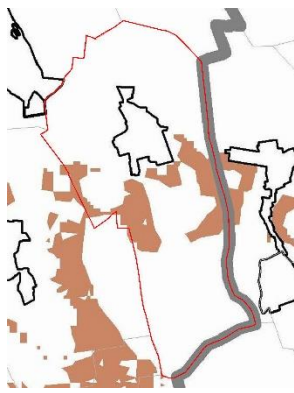
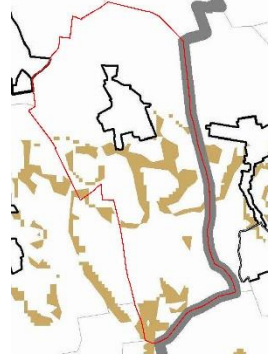
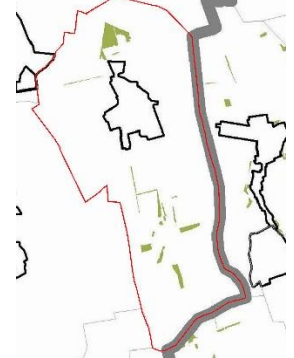
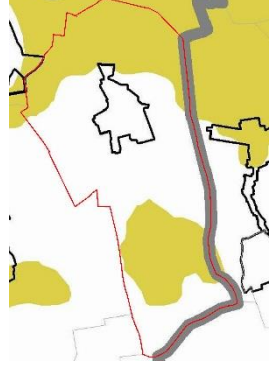
1.3.2. Térségi övezetek

Országos övezetek

Az OTrT 2014-ben életbe lépő módosításai után az alábbi övezeteknél az OTrT új térségi övezeti tervlapjait kell figyelembe venni a VMTrT térségi övezeti tervlapjai helyett:

Az OTrT országos övezetei	Érintettség
3.1 Az országos ökológiai hálózat övezete	igen
3.2 Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	igen
3.3 Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete	igen
3.4 Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete	igen
3.5 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete	igen
3.6 Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete	nem
3.7 Országos vízminőség védelmi terület	nem
3.8 Nagyvízi meder területének övezete	nem
3.8 Vásárhelyi terv továbbfejlesztése keretében megvalósítható vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete	nem
3.9 Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete	nem

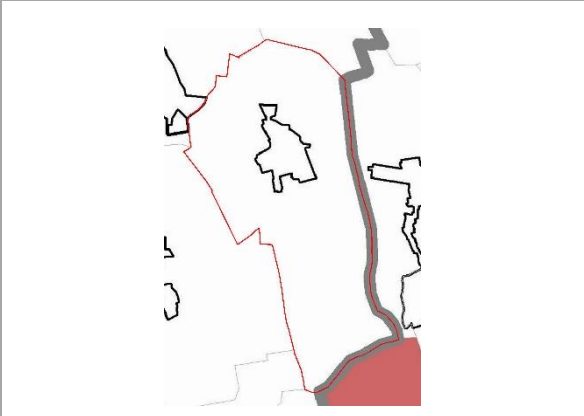
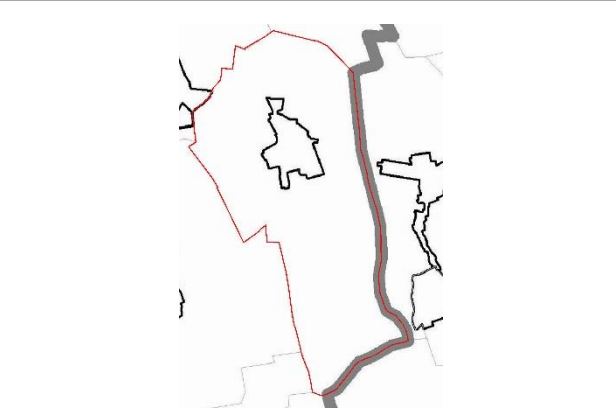
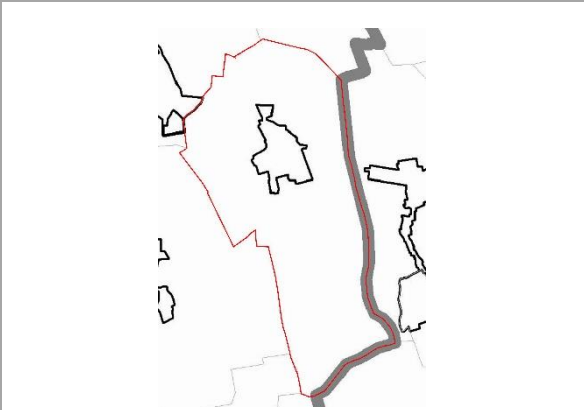
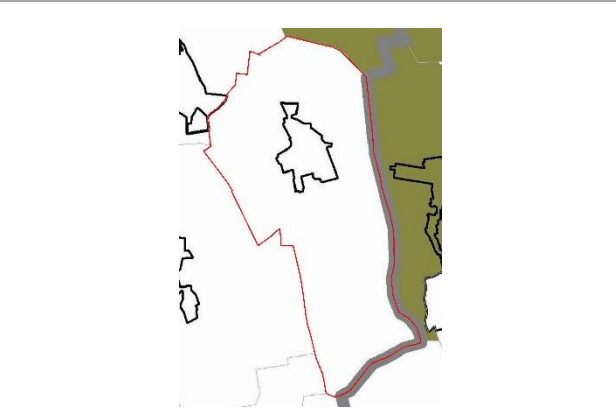
A közigazgatási területet érintő országos térségi övezetek:

<p>3/1. Országos ökológiai hálózat övezete</p>	<p>3/2. Kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezete</p>
	
<p>3/3. Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete</p>	<p>3/4. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete</p>
	
<p>3/5. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete</p>	
	

OTrT érintett térségi övezete	Településrendezésre vonatkozó előírások
<p>3/1. Országos ökológiai hálózat övezete</p>	<p>Az országos ökológiai hálózat övezetben csak olyan kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategória, illetve olyan övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.</p> <p>Az övezetben bányászati tevékenységet folytatni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával lehet.</p> <p>Az országos ökológiai hálózat övezetét a kiemelt térségi és a megyei területrendezési tervekben magterület, ökológiai folyosó, valamint pufferterület övezetbe kell sorolni.</p>
<p>3/2. Kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezete</p>	<p>Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetében beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki.</p> <p>Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.</p>
<p>3/3. Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete</p>	<p>A településrendezési eszközökben a jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetét a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni.</p>
<p>3/4. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete</p>	<p>Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.</p> <p>Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.</p>
<p>3/5. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete</p>	<p>A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete területét a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv és annak alapján a településszerkezeti terv pontosítja.</p> <p>A pontosított lehatárolása által érintett területre a kiemelt térség és a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg helyi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.</p> <p>A pontosított lehatárolása által érintett területre a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat fennmaradása érdekében a helyi építési szabályzatban meg kell határozni a területhasználatra és az építmények tájba illeszkedésére vonatkozó szabályokat.</p> <p>A helyi építési szabályzat az építmények tájba illeszkedésének bemutatására látványterv készítését írhatja elő és a készítésre</p>

	<p>vonatkozó követelményeket határozhat meg.</p> <p>Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.</p> <p>Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell elhelyezni.</p>
--	---

A közigazgatási területet **nem érintő országos térségi övezetek**

<p>3/6. Világörökség- és világörökség-várományos terület övezete</p>	<p>3/7. Országos vízminőség-védelmi terület övezete</p>
	
<p>3/8. Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szűkségtározók területének övezete</p>	<p>3/9. Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete</p>
	

Megyei térségi övezetek

Az OTrT 2013. évi módosítása megszüntetett bizonyos megyei térségi övezeteket. Az alábbi táblázatban bemutatjuk, hogy mely megyei övezetek érintik a település közigazgatási területét, melyek érintik a tervezési területet.

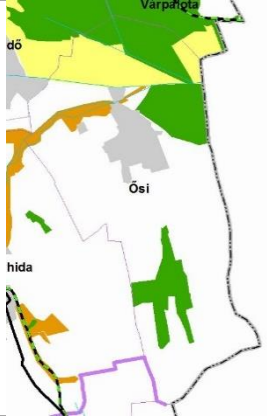
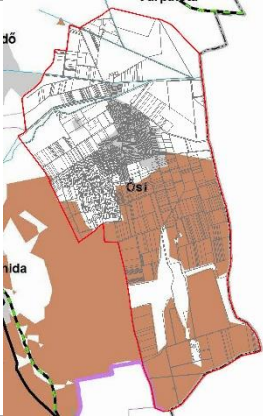
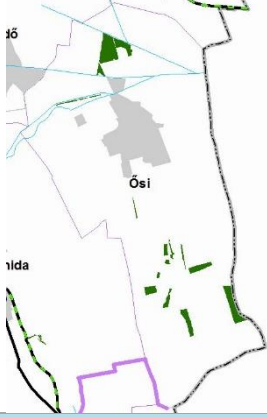
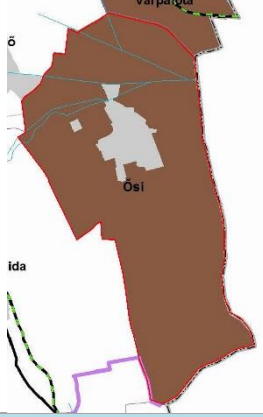

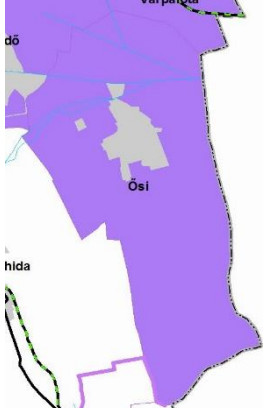
- **Félkövér** betűtípussal jelöltük azokat az övezeteket, melyek érintik a település közigazgatási területét

- Áthúzással jelöltük azokat az övezeteket, melyeket az OTrT módosítása megszüntetett
- **Alászínezéssel és vastagon szedve** jelöltük azokat az övezeteket, melyek az OTrT módosítása nem szüntette meg, valamint érintik a közigazgatási területet

	Megyei térségi övezet	Ősi közigazgatási területén
3/1.	Magterület övezete (OTrT felülírta)	+
	Ökológiai folyosó övezete (OTrT felülírta)	+
	Puffer terület övezete (OTrT felülírta)	+
3/2.	Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete (OTrT felülírta)	+
3/3.	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (OTrT felülírta)	+
	Erdőtelepítésre javasolt terület övezete (OTrT megszüntette)	—
3/4.	Országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete (OTrT megszüntette)	—
	Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete	—
3/5.	Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete (OTrT megszüntette)	—
	Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete (OTrT megszüntette)	+
3/6.	Történeti települési terület övezete (OTrT megszüntette)	—
3/7.	Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete (OTrT megszüntette)	+
3/8.	Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtőterületének övezete (OTrT megszüntette)	—
3/9.	Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete (OTrT átnevezte)	+
3/10.	Együtt tervezhető térségek övezete (OTrT megszüntette)	—
3/11.	Nagyvízi meder övezete (OTrT felülírta)	—
	Rendszeresen belvízjárta terület (OTrT felülírta)	+
3/12.	Földtani veszélyforrás terület övezete	+
3/13.	Vízerosciónak kitett terület övezete (OTrT megszüntette)	+

3/14	Szélróziónak kitett terület övezete (OTrT megszüntette)	+
3/15.	Kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezete (OTrT módosította)	—
	Honvédelmi terület övezete (OTrT megszüntette)	—

A hatályos megyei terv közigazgatási területet **érintő térségi övezetei:**

3.1. Magterület (zöld), puffer terület (sárga), ökológiai folyosó övezete (narancs) (OTrT felülírta)	3.2. Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete (OTrT felülírta)
	
3.3. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (OTrT felülírta)	3.9. Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete (OTrT átnevezte)
	
3.11. Rendszeresen belvízjárta terület (OTrT felülírta)	3.12. Földtani veszélyforrás terület övezete
	

VM TrT érintett övezete	Településrendezésre vonatkozó előírások
<p>3.1. Magterület övezete</p> <p><i>Területe a VMTrT-ben:</i> 697,9 ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az övezetben beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha: <ul style="list-style-type: none"> a) települési területet a magterület vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja - A fenti kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e a magterület, a magterület és az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése. - Az övezetben közművezetéseket és járulékos közműépítményeket tájbaillesztett módon, a természetvédelmi célok megvalósulását nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával - beleértve a felszín alatti vonalvezetést is - kell elhelyezni - Az övezetben a közlekedési infrastruktúra hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el. - Az övezetbe tartozó település helyi építési szabályzatában és szabályozási tervében elő kell írni a tájszerkezetbe illeszkedő beépítési mód, a tájra jellemző építészeti hagyományok és építmények megőrzését és ezek követelményeit - Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető.
<p>3.1. Ökológiai folyosó övezete</p> <p><i>Területe a VMTrT-ben:</i> 100,41 ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az övezetben beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha <ul style="list-style-type: none"> a) a települési területet az ökológiai folyosó körülzárja, és b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja. - A fenti kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése. - Az övezetben közmű vezetéseket és járulékos közműépítményeket tájbaillesztett módon, a természetvédelmi célok megvalósulását nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával - beleértve a felszín alatti vonalvezetést is - kell elhelyezni. - Az övezetben a közlekedési infrastruktúra hálózatok elemeinek nyomvonala az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító

	<p>módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el.</p> <p>- Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető.</p>
<p>3.1. Puffer terület övezete</p> <p><i>Területe a VMTrT-ben:</i> 330,48 ha</p>	<p>-Pufferterületen a településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.</p>
<p>3.2. Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete</p> <p><i>Területe a VMTrT-ben:</i> 1427,37 ha</p>	<p>- Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetében beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki.</p> <p>- Az övezetben külszíni bányateleket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.</p>
<p>3.3. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete</p> <p><i>Területe a VMTrT-ben:</i> 103,59 ha</p>	<p>- Az övezetben beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki.</p> <p>- Az övezetben külszíni bányatelek megállapítása, illetve bányászati tevékenység engedélyezése a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehetséges.</p>
<p>3.9. Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete</p> <p><i>Területe a VMTrT-ben:</i> 3586,34 ha</p>	<p>- Az ásványi nyersanyagvagyon-terület övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>- A kijelölt területen, a településrendezési eszközökben csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagyon távlati kitermelését nem lehetetleníti el.</p>
<p>3.11. Rendszeresen belvízjárta terület</p> <p><i>Területe a VMTrT-ben:</i> 1279,73 ha</p>	<p>- A rendszeres belvízjárta terület övezetében új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a vízügyi igazgatási szerv a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.</p>
<p>3.12. Földtani veszélyforrás terület övezete</p> <p><i>Területe a VMTrT-ben:</i> 3586,34 ha</p>	<p>- A földtani veszélyforrás területének övezetét a településrendezési eszközökben kell a tényleges kiterjedésnek megfelelően lehatárolni.</p> <p>- Az övezet területén új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.</p>

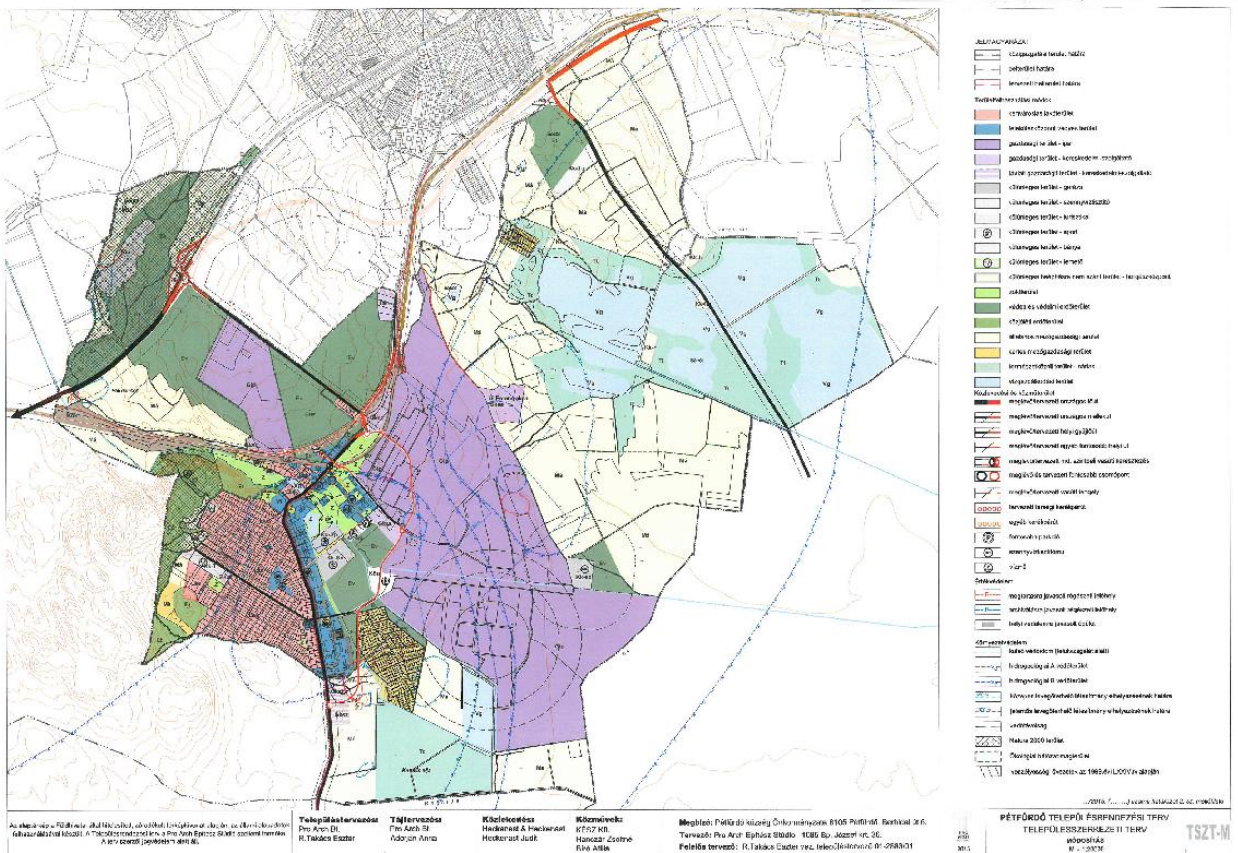
1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

Ősi települést Pétfürdő, Várpalota, Berhida, Küngös, Nádasdladány, Füle és Csajág, települések határolják. A szomszédos települések településrendezési eszközeinek Ősi fejlesztését gátló vagy befolyásoló tényezőiről nincs tudomásunk.

1.4.1. Pétfürdő

Pétfürdő keleti közigazgatási határán mezőgazdasági területek, iparterület, valamint északon vízgazdálkodási terület található. Egyes vízgazdálkodási területeken, tavakon „keresztül halad” Pétfürdő és Ősi közös közigazgatási határa, egyes tavak egy része Pétfürdő, más része Ősi közigazgatási területére esik.

2. melléklet a 486/2015. (XLI.5.) számú képviselő-testületi határozathoz.

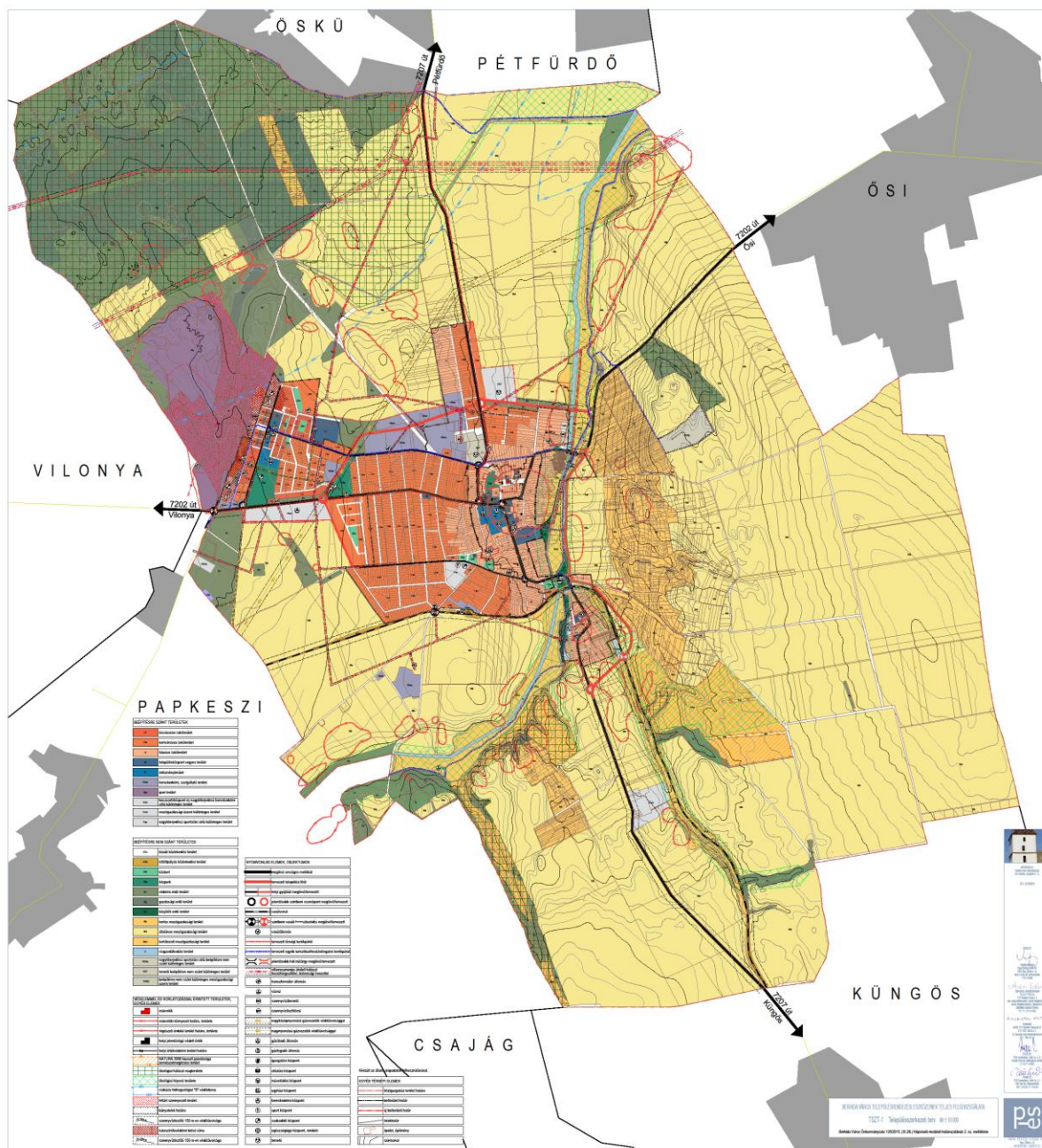

1.4.2. Várpalota

Várpalota déli, Ősivel határos közigazgatási területén mezőgazdasági területek, valamint vízgazdálkodási területek találhatók.

1.4.7. Berhida

Ősivel határosan mezőgazdasági területek találhatók Berhida közigazgatási területén. Nem található olyan meglévő vagy tervezett létesítmény, amely befolyásolná, korlátozná Ősi települést.

1.4.8. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

A településnek jelenleg, a településrendezési eszközökkel párhuzamosan készül a fejlesztési koncepciója, amelynek megalapozását képezi jelen dokumentum is.

1.4.9. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

A településnek jelenleg készül a fejlesztési koncepciója, amelynek megalapozását képezi jelen dokumentum is.

Ősi hatályos településfejlesztési koncepcióval, integrált településfejlesztési stratégiával nem rendelkezik.

1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI SZERZŐDÉSEK

Ősi község Önkormányzata nem kötött településfejlesztési, illetve településrendezési szerződés(ek)e)t.

1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Ősi jelenleg hatályos településszerkezeti tervét Ősi Község Önkormányzata Képviselő-testületének 44/2007 (V.3.) határozatával fogadták el.

Ősi jelenleg hatályos helyi építési szabályzatát és szabályozási tervét Ősi Község Önkormányzata Képviselő-testületének 10/2007. (V.11.) rendeletével fogadták el.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult, ill. meg nem valósult elemek

A hatályos településszerkezeti terv az Iskola utca, Béke utca és a volt Petőfi tanya közötti területen lakóterület-fejlesztéseket (falusias-, kertvárosias- lakóterületek) valamint vegyes terület és zöldterület fejlesztési területeket jelölt ki. Ezek a fejlesztések nem valósultak meg a településen.

A terv a belterülettől délre, a 093/6-8, 093/21, 093/26-27 hrsz.-ú területeken újonnan beépülő gazdaság fejlesztési területeket jelölt ki. E területek közül csak a 093/26 hrsz.-ú telek került igénybevétele, a többi telken még mezőgazdasági művelés folyik.

A terv a településtől északnyugatra, a Séd pataktól északra, tervezett erdőterületet jelölt ki. Az erdősítés nem történt meg.

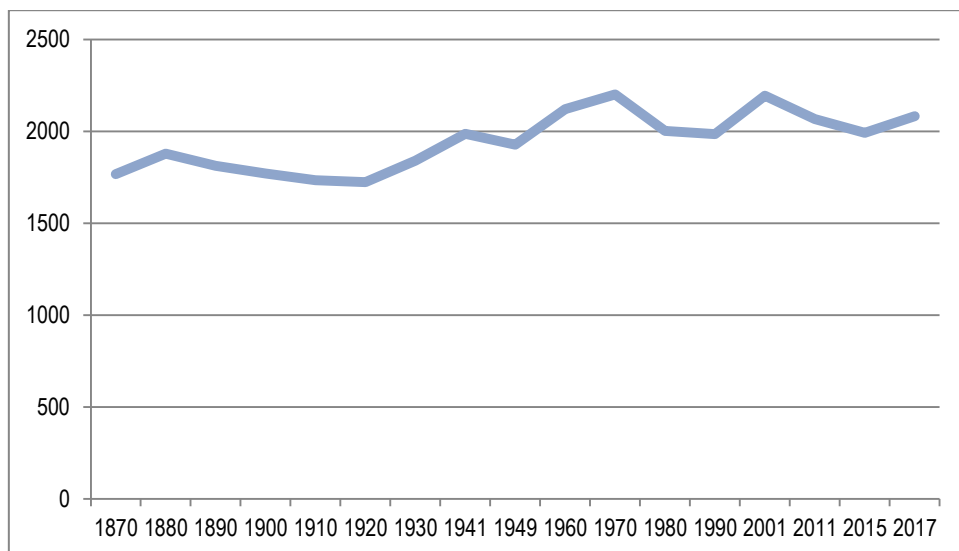
1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Demográfia

Ősi község Veszprém megyében, valamint a kistérségében a kisebb méretű községek közé tartozik. 2017-ben 2.082 fő élt a településen (KSH 2011). Népsűrűségét tekintve (57,6 fő/km²) a ritkábban lakott települések közé tartozik. AZ országos átlag 105 fő/km². Ennek oka az alacsony lakosságszámhoz viszonyított viszonylag nagy kiterjedés.

A település demográfiai tendenciája stagnáló. Ősi tekintetében az 1870-es évektől kezdve nagyságrendileg ugyanannyian (1700-2200 fő között) éltek a településen.

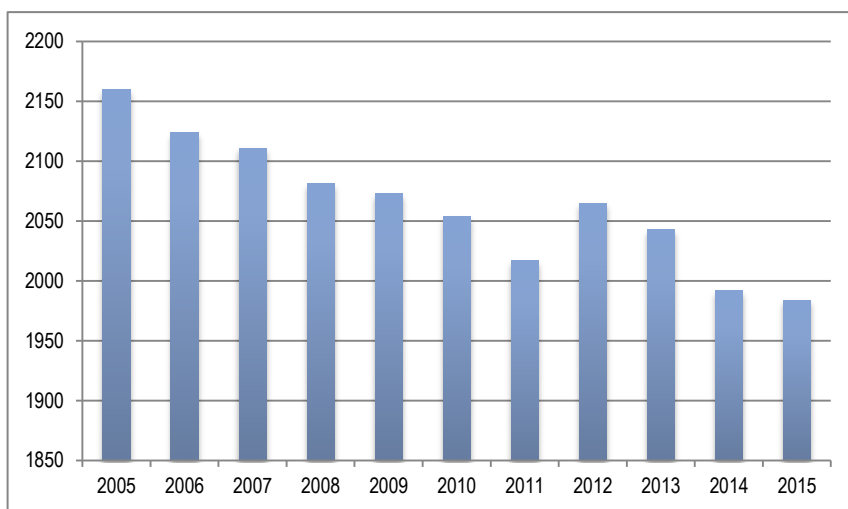
6. ábra: Lakosságszám alakulása Ősi területén 1870-től napjainkig (forrás: www.nepesseg.com)

Terület	1970	1980	1990	2001	2011
Ősi (fő)	2.200	2.002	1.984	2.194	2.067
Ősi lakossága az előző időpont arányában (%)		91	99	110	94
Várpalotai járás (fő)	39.939	41.000	38.993	39.527	37.882
Várpalotai járás lakossága az előző időpont arányában (%)		102	95	101	95

3. táblázat: Lakosságszám alakulása Ősi és a Várpalotai járás területén a népszámlálások idején (forrás: nepesseg.com)

A fenti táblázatból megállapítható, hogy az ezredforduló előtt Ősi lakosságszámának alakulása nem követte a Várpalotai járás trendjét. Míg a járásban a '80-as évekre nőtt, majd csökkent a lakosságszám, addig Ősin először csökkent, majd a '90-es évekre nőtt a lakosok száma. A 2000-es évektől a települési és a járási lakosságszám tendenciája megegyezett.

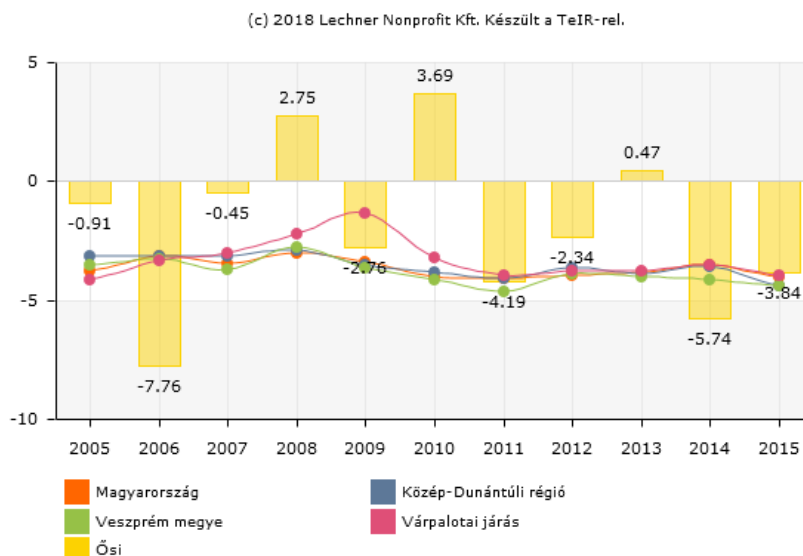
Az alábbi ábra jól szemlélteti, hogy a 2005-ös évektől kezdve kisebb mértékű lakosságszám-csökkenés volt tapasztalható a településen, majd 2012-ben volt egy nagyobb növekedés, onnantól ismét csökkent Ősi lakossága.

7. ábra: Lakosságszám alakulása Ősi területén 2004-től napjainkig (forrás: TeIR)

A lakosság szám változását két tényező befolyásolja, egyrészt a természetes szaporodás vagy fogyás, másrészt a vándorlási egyenleg.

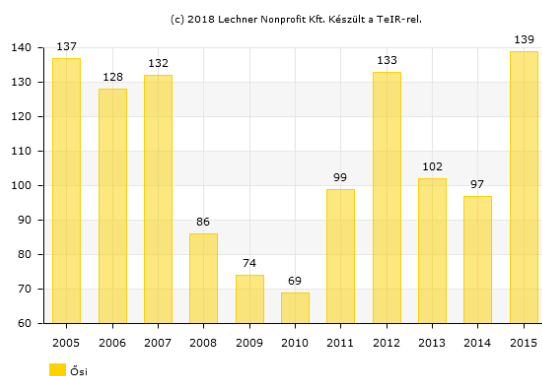
A természetes szaporodás vagy fogyás az élveszületések és a halálozások számának különbségét mutatja. Ősin az utóbbi 10 évben ez a szám ingadozó képet mutat. Míg az országos és megyei tendencia stabil fogyást mutat, Ősi területén pár évben élveszületések száma meghaladta a halálozások számát.

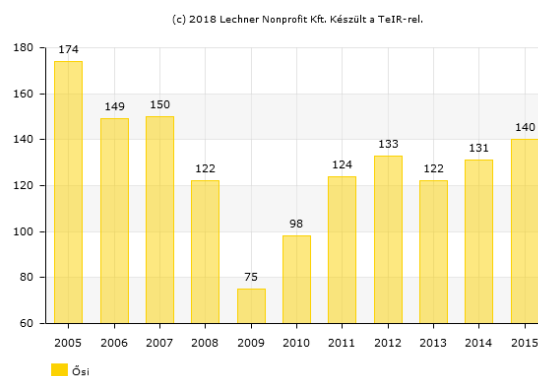
8. ábra: Természetes szaporodás / fogyás 2004-2014 között Ősi területén (sárga oszlop), a járási, a megyei, a régióbeli és az országos tendenciához viszonyítva ((forrás:TeIR)

A vándorlási egyenleg a településre beköltözők és a kiköltözők különbségét jelenti. Az odavándorlás tekintetében Ősi ingadozó képet mutat. 2008-tól egy erős visszaesést követően 2012-ben ismét megugrott az odavándorlók száma. Ezt ismét egy visszaesés követte, majd 2015-ben ismét megnőtt az Ősibe költözők száma.

Ősiről elvándorlók száma szintén ingadozó képet mutat. 2006-2008 között stagnált, majd 2009-es erőteljes visszaesést követően ismét növekedni kezdett az elvándorlók száma. 2011 óta stagnál a tendencia.

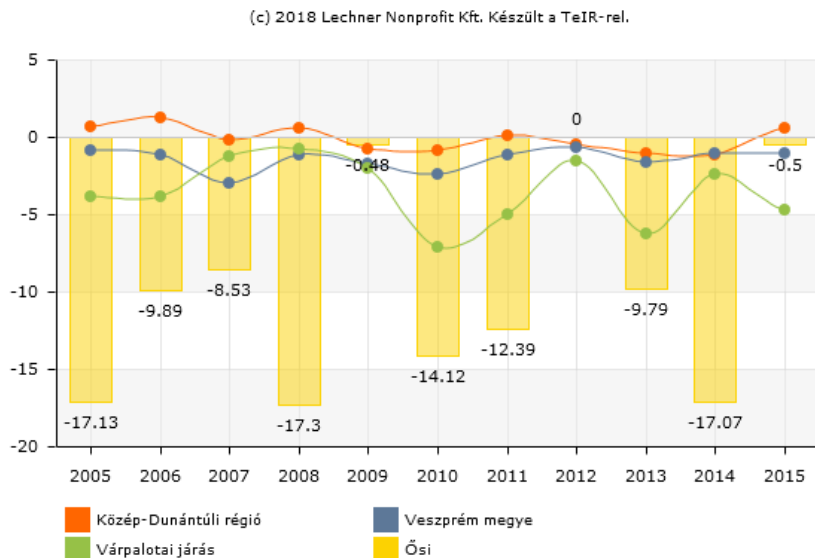

9. ábra: Odavándorlások száma Ősin (fő) (forrás: TeIR)

10. ábra: Elvándorlások száma Ősin (fő) (forrás: TeIR)

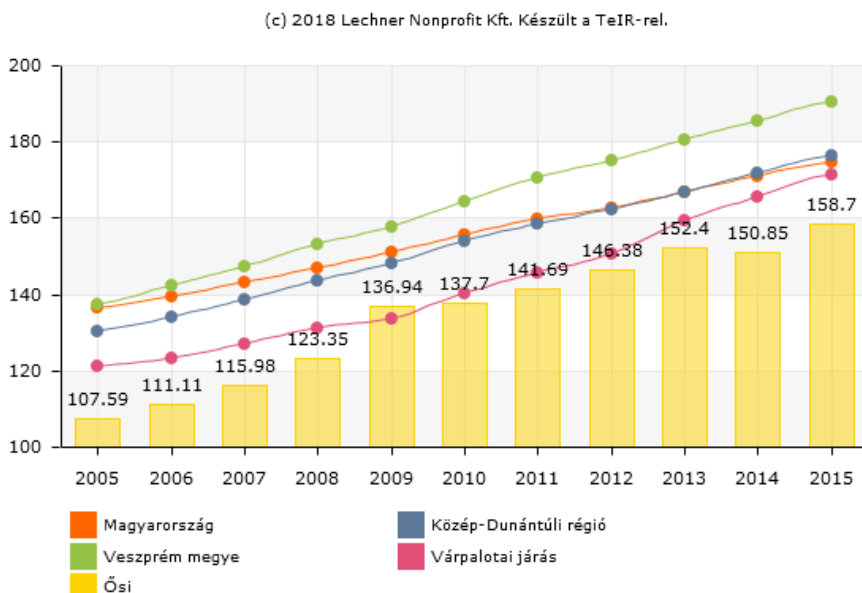
A vándorlási egyenleg ábra jól szemlélteti a településen folyó tendenciákat. 2005 és 2015 között a településről való kivándorlás a meghatározó. Ez a folyamat 2009-ben, 2012-ben és 2015-ben erőteljesen csökkent.

11. ábra: Vándorlási egyenleg Ősi területén, a járási, megyei és országos tendenciához viszonyítva (forrás: TeIR)

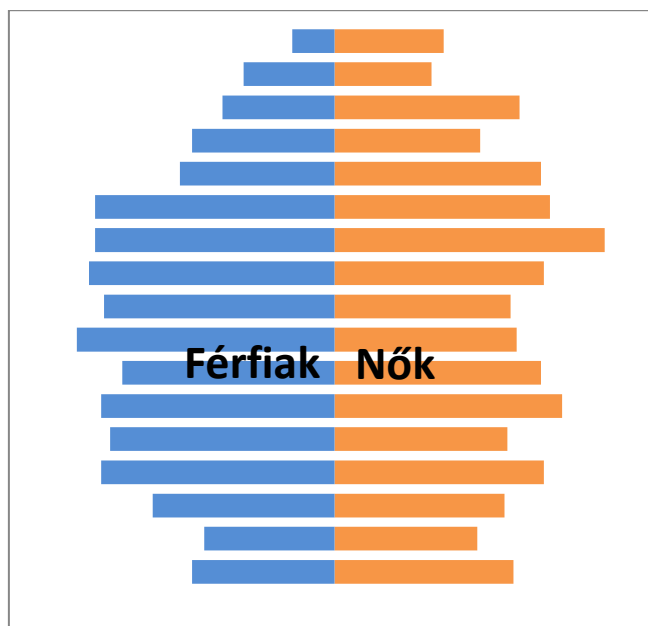
Ősi lakosságának nemi aránya az utóbbi 10 évben stabil képet mutat. A 2011-es népszámlálás alapján a férfi lakónépesség száma (1030 fő) közel ugyanannyi, mint a női lakosok száma (1037 fő).

A népesség korösszetételét tekintve megállapítható, hogy az országos, és megyei trendekhez hasonlóan, Ősit is az előregedés jellemzi. Az alábbi, öregedési mutató ábra, az állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó 60-x évesek számát mutatja. Az ábrából látható, hogy a településen 2015-ben a száz db 0-14 évesre jutó 60-tól öregebb évesek száma 158,7 az országos mutató ugyanekkor 174,76, a megyei pedig 190,28. Ősin tehát az előregedés a megyei átlag alatt van.

12. ábra: Öregedési mutató Ősi területén, a járási, megyei és országos tendenciához viszonyítva (forrás: TeIR)

A 2011-es népszámlálási adatok alapján megrajzolt korfa jól szemlélteti Ősi lakosságának kor-, és nembeli összetételét. Az ábra alapján megállapítható, hogy a település társadalma nemi arányát tekintve közel azonos, a népesség korösszetétele enyhén öregedő.

13. ábra: Ősi korfája a 2011-es népszámlálás alapján (TÁJOLÓ-TERV Kft. saját szerkesztés, adatforrás: KSH)

Háztartás, család

Ősi területén a 2011-es népszámlálás során összesen 766 háztartást regisztráltak. A háztartások 74%-a (568 db) családháztartás.

A családok száma Ósin 568 db, ennek kb. 48%-ban él gyermek (272 db család).

A száz háztartásra jutó foglalkoztatottak száma 2011-ben 104 fő volt. Ez a szám a Veszprém megyei értékkel azonos. (103 fő). Az országos átlag 2011-ben 95 volt.

Nemzetiségek

A 2011-es népszámlálás során a népesség 1,3%-a (27 fő) vallotta magát valamilyen hazai nemzetiséghez tartozónak, mely jóval elmarad a megyei átlagtól (5,2%). A település teljes lakosságának 75 %-a magyar (1560 fő), 0,6%-a német (14 fő), 0,2%-a lengyel (4 fő), 0,2%-a román (4 fő), 0,2 %-a (5 fő) pedig egyéb nemzetiségűnek vallotta magát.

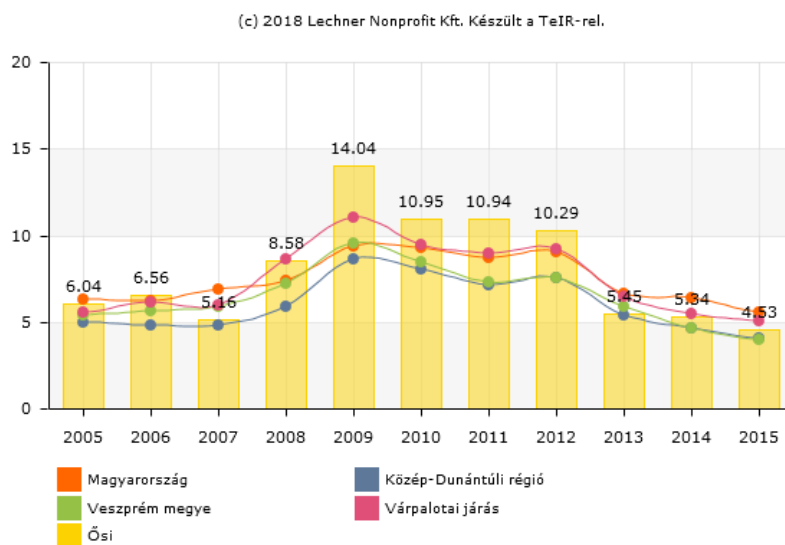
Iskolai végzettség

A 2011-es népszámlálás adatai alapján Ósi iskolázottsági szintje körülbelül a megyei és a járási iskolázottsággal egyezik meg. A településen 18 fő iskolázatlan, általános iskolát a lakosság 28%-a, érettségi nélküli középfokú iskolát 29%-a végzett. Érettségivel 17%, felsőfokú oklevéllel pedig 5% rendelkezik.

Foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok

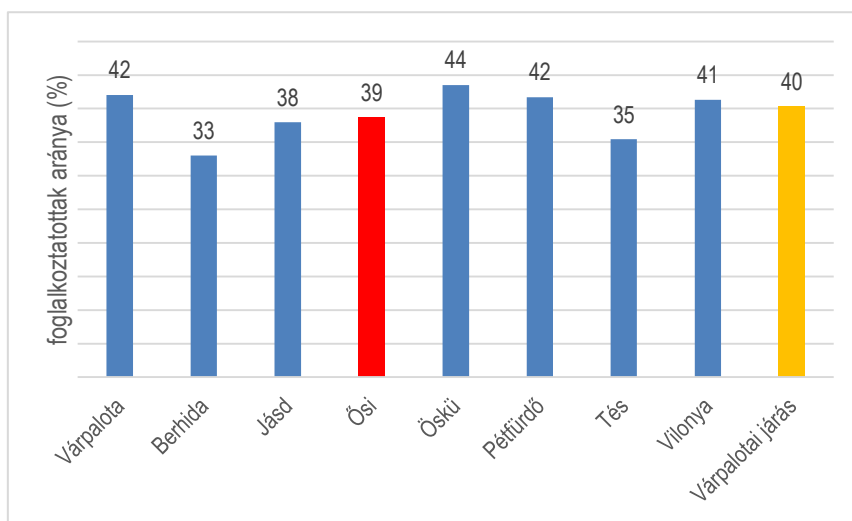
Az ország népessége gazdaságilag aktív, valamint a gazdaságilag nem aktív (inaktív kereső, eltartott) népességből tevődik össze. A gazdaságilag aktív népesség aránya a 2011-es népszámlálási adatok alapján, Ósi községben nagyságrendileg nem változott a 2001-es népszámlálási adatokhoz képest (2001-ben 740 fő, a lakosság 33%-a, 2011-ben 799 fő, 38%). Az inaktív keresők (2001-ben 683 fő, 31 %, 2011-ben 568 fő 27%), valamint az eltartottak száma (2001-ben 714 fő, 32%, 2011-ben 538 fő 26%). némileg csökkent 2001-hez képest. A munkanélküliek száma 2011-hez képest viszont majdnem a triplájára nőtt (2001-ben 57 fő 2,5%, 2011-ben 162 fő 7,8%). A TeIR-ben található adatok alapján megfigyelhető az utóbbi 10 év regisztrált munkanélküliek száma. A grafikonon jól látszik, hogy a gazdasági válság idején nőtt a munkanélküliség a településen, mely folyamat mind országos, mind megyei, járási szinten is megfigyelhető. 2013-tól csökkent a regisztrált munkanélküliek száma. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat honlapján (www.nfsz.munka.hu)

megtalálható adatok alapján 2017. decemberi állapot szerint Ósin mindössze 37 fő munkanélkülit regisztráltak, mely a munkaképes korú népesség százalékában mindössze 2,53%.

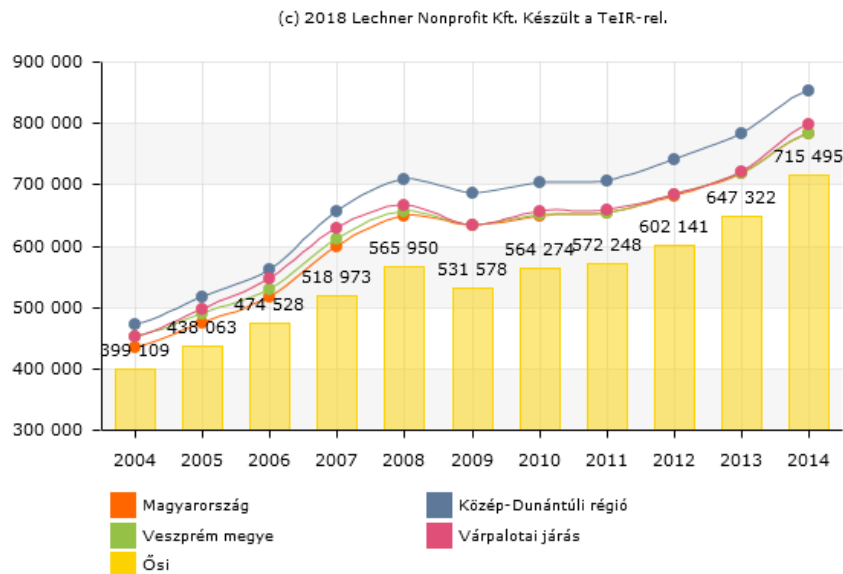
14. ábra: Nyilvántartott álláskereső aránya a munkaképes korú népesség százalékában %
(forrás:TeIR)

A foglalkoztatottak aránya Ósi községben a teljes lakosság arányában 2011-ben 39% volt. Ez az arány megegyezik a Várpalotai járás arányával (40%). A járás területén belüli foglalkoztatottság közel azonos az összes településen.

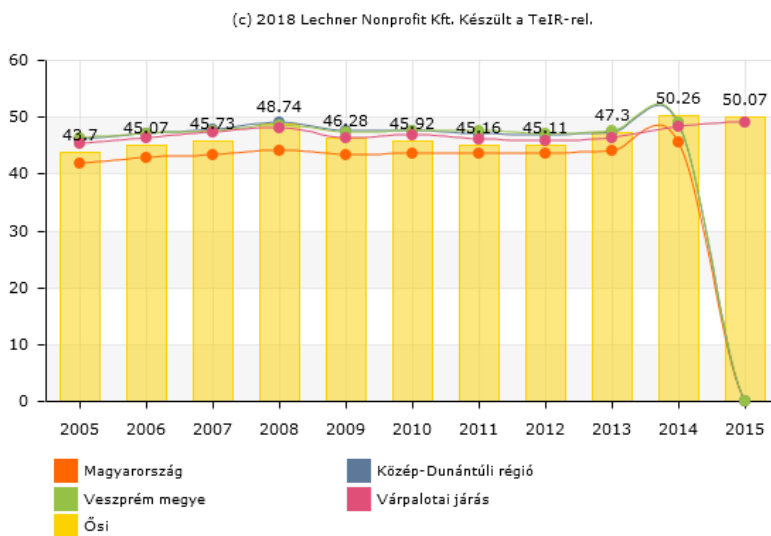
15. ábra: A foglalkoztatottak aránya a népességben belül a Várpalotai járás településein (forrás: KSH 2011)

Ósin az elmúlt tíz évben, a 2009-es enyhe visszaesésen kívül, folyamatosan emelkedett az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem. A tendenciája a megyei és a járási tendenciával azonos, a 2014-es évben mért értéke Ósin (715.495 Ft) az országos (781.784 Ft), a megyei (784.071 Ft), a Várpalotai járási (789.225 Ft), és a Közép-Dunántúli régi (851.804 Ft) jövedelem alatt van. Az érték tendenciája a többi tendenciával megegyezik.

16. ábra: Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (forrás: TeIR)

A száz lakosra jutó adófizetők számának tendenciája az elmúlt tíz évben szintén megegyezik az országos, a megyei, és a járási tendenciákkal. Ósi területén a száz lakosra jutó adófizetők aránya (50,07%) 2015-ben közel megegyezik a Várpalotai járáséval (48,97%).

17. ábra: Száz lakosra vetített adófizetők aránya % (forrás: TeIR)

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A településen nincsenek jelentősebb szociális feszültségek, társadalmi konfliktusok. A városon belül a korábbi KSH adatszolgáltatás alapján nem jellemző a térbeli kirekesztés, a szegregáció jelenléte, nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelné a tényleges szegregátum feltételeinek.

A közösségi élet szinterei sokrétűek lehetnek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők

A településen élők identitásának erősítésében kiemelt szerepe van elsősorban a közösségteremtő, a közösségi élményeket nyújtó akciók, rendezvényeknek, az identitást elősegítő civil szervezeteknek, baráti köröknek, sportegyesületeknek.

A településen kiemelkedő rendezvények:

- Falunap
- Nemzeti ünnepek
- Idősek-napi rendezvény
- Adventi-ünnepkör

Ősi legjelentősebb **civil szervezetei**:

Kultúra, hagyomány: „Ősiért” Közhasznú Egyesület, Vadrózsa Citerazenekar, Ősi Dalkör Kulturális Egyesület, Ősi Gólyahír Tánc Egyesület

Sport: Ősi „Andreotti” Sport Egyesület, Ősi Petőfi Sportkör,

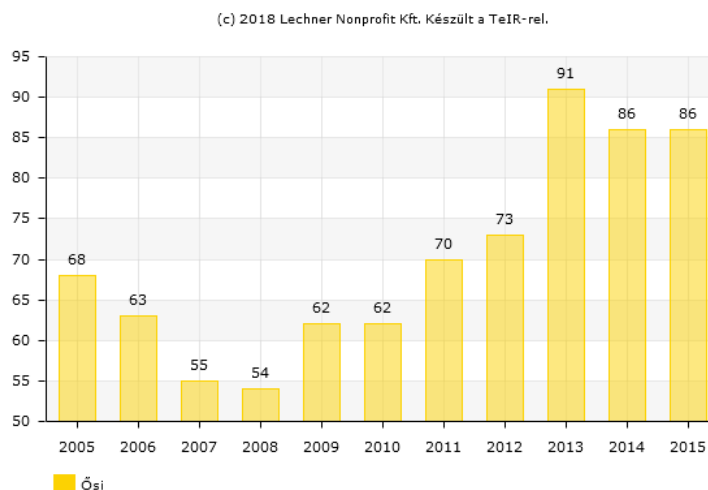
Egyéb: Ősi Polgárőrsége Egyesület, Ősi Kolping Család Egyesület, BUIHIN-völgye Vadásztársaság egyesület, Mozgássérült Egyesület Ősi Csoportja, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Ősi Csoportja, Ősi Gyermekéért Alapítvány, Ősi Sárrét Vadásztársaság, Szépkorúak Nyugdíjasklub, Ősi Kovács Alkotóműhely, Harangszó Alapítvány

1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1. Humán közszolgáltatások

A településen megtalálható humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, sport stb.) jelentősen meghatározzák az ott élők életminőségét.

Ősi községben a nevelési, oktatási rendszer felépítése a következő. a településen működik a Gólyafészek **Óvoda** és Egységes Óvoda-Bölcsöde (Ságvári Endre u. 10.). Az önkormányzat által fenntartott óvoda 4 csoportos, melyből az egyik csoport egységes óvoda-bölcsödei csoport. Az intézmény 89 gyerek befogadására alkalmas. 2015-ben az óvodába beiratott gyermekek száma 86 fő volt (forrás: TeIR).

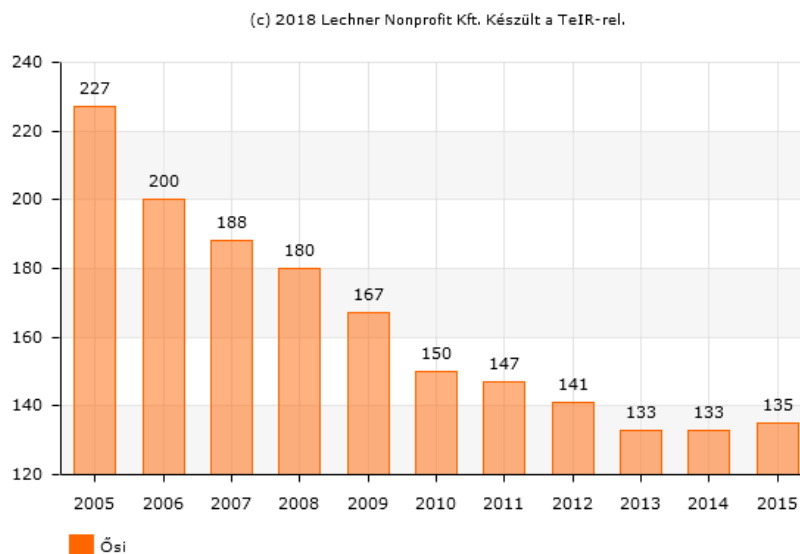

18. ábra: Óvodába beírt gyermekek száma (fő) (forrás: TeIR)

A településen egy **általános iskola** található, az Ősi Általános Iskola (Iskola utca 10.)

Az intézményekben a KSH adatai szerint 2016-ban az általános iskolában tanulók szám a nappali oktatásban 116 fő volt. Ebből 8 tanuló más településről jár be. A település általános

iskolában 17 fő hátrányos helyzetű gyermek tanul. Az általános iskolai tanulók száma 2005 óta folyamatosan csökkent.

19. ábra: Általános iskolába beíratott tanulók száma (forrás: TeIR)

Ósi község területén a József Attila u. 54. alatt orvosi rendelő található. A településen az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szakorvosi rendelés, az ügyeleti ellátás, valamint a fogorvosi ellátás Várpalotán történik.

A Művelődési ház (Kossuth Lajos u. 34.) szintén lehetőséget biztosít különböző közösségi programok lebonyolítására.

Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat működik a Kossuth Lajos u. 117. szám alatt.

Az Iskola utca 10. szám alatt található az Ósi Sportközpont, mely egyrészt a sportolni vágyókat várja, másrészt az iskola számára is biztosítja a sportolási lehetőséget.

A település postája a Kossuth Lajos utca 119. szám alatt található.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Ósi Község önkormányzata és intézményei munkája során érvényesül az esélyegyenlőség. Az egyenlő bánásmód érvényesítése érdekében elfogadott esélyegyenlőségi tervvel rendelkezik a település (2013-2018).

Ósi település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program öt különböző célcsoportra fókuszál (romák és/vagy mélyszegénységben élők, gyermekek, idősek, nők és fogyatékkal élők).

Ósi település a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozott létre.

1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Ősi község közvetlen szomszédja Várpalotának. A település gazdaságát elsősorban Várpalota közelsége határozza meg.

Veszprém megyét az országosnál kedvezőbb gazdasági aktivitás jellemzi, mely a hazai átlagot meghaladó foglalkoztatási aránynak és az alacsonyabb munkanélküliségnek köszönhető. A megye gazdaságilag aktív népességének aránya a Közép-Dunántúl átlagától 0,7 százalékponttal maradt el, a régió megyéi közül itt volt a legalacsonyabb a mutató értéke. (forrás: KSH 2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS 3. Területi adatok 3.19. Veszprém megye)

Az országban hagyományosan az élelmiszer ágazat a gazdaság húzó ágazata, ez Veszprém megyében sincs másképp, de mellette a térség gazdaságában jelentős szerepet játszik a gépipar is. (forrás: Veszprém a lehetőségek városa – befektetői tájékoztató 2016.03. Józsa Tamás)

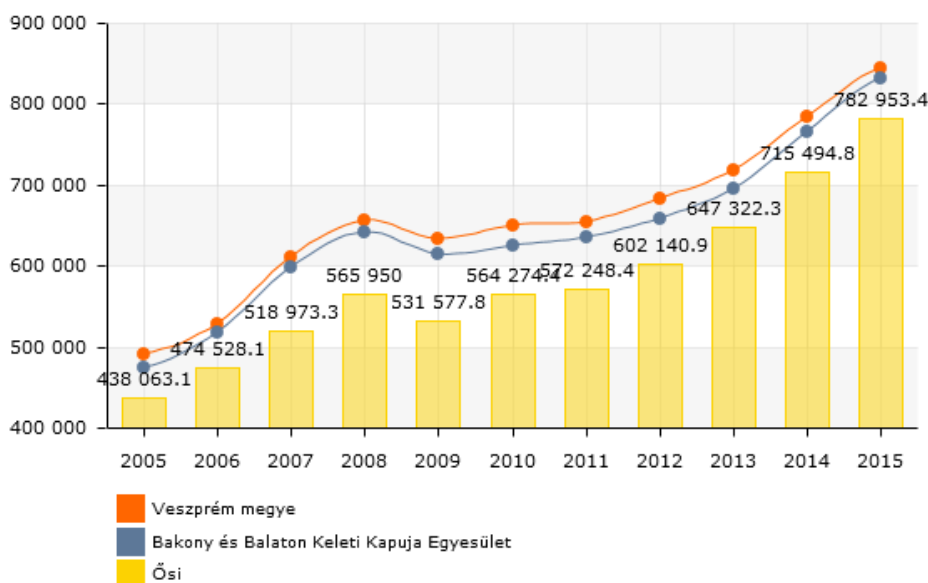
Ősi kis település lévén nem játszik jelentős szerepet Veszprém megye vagy a Várpalotai járás gazdaságában. Jellemzően kis családi cégek, helyi gazdaságok alakultak ki.

A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet módosításáról szóló 106/2015. (IV.23.) számú kormányrendelet alapján a Várpalotai járás a járások —komplex mutató alapján— emelkedő sorrendbe állított 197-es listáján, a 133. helyen található (komplex mutató értéke: 52,49). A Várpalotai járás nem tartozik a kedvezményezett járások körébe.

A 105/2015. (IV.23.) számú a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló kormányrendelet alapján Ősi község nem tartozik sem a társadalmi, gazdasági infrastrukturális szempontból elmaradott települések, sem az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések közé.

A térség gazdasági potenciáljának alakulását vizsgálva megállapítható, hogy az egy lakosra jutó belföldi jövedelem mértéke 2015-ben 782.953 Ft volt. A mutató a megyei tendenciával együtt mozog, ugyanakkor a megyei átlag alatt marad.

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

20. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft) (forrás: TEIR)

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Ősi község gazdasági ágazati struktúráját a TEÁOR'08 szerinti besorolás alapján vizsgálva elmondható, hogy a legfőbb gazdasági ágazat a szolgáltatás (azon belül is a kereskedelem, gépjárműjavítás).

A működő vállalkozások száma (db)		2014	2015	2016
MEZŐGAZDASÁG				
A	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1	1	1
	ÖSSZESEN	1	1	1
IPAR				
B	Bányászat	0	0	0
C	Feldolgozóipar	7	8	7
D	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	0	0	0
E	Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	0	0	0
F	Építőipar	7	6	5
	ÖSSZESEN	14	14	12
SZOLGÁLTATÁS				
G	Kereskedelem, gépjárműjavítás	19	20	19
H	Szállítás, raktározás	5	5	5
I	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	3	5	5
J	Információ, kommunikáció	0	0	1
K	Pénzügyi, biztosítási tevékenység	5	2	0
L	Ingatlanügyek	2	3	2
M	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	8	7	8
N	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	2	2	4
O	Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	0	0	0
P	Oktatás	2	4	4
Q	Humán-egészségügyi, szociális ellátás	7	1	2
R	Művészet, szórakoztatás, szabadidő	1	2	2
S	Egyéb szolgáltatás	6	6	5
	ÖSSZESEN	60	57	57
MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA MINDÖSSZESEN		75	72	70

4. táblázat: Működő vállalkozások száma Ősi községben nemzetgazdasági ágazatonként (forrás: KSH)

A vállalkozások iparág-csoportonkénti százalékos megoszlását az alábbi táblázat mutatja.

Vállalkozások megoszlása iparág-csoportonként	2014	2015	2016
Mezőgazdaságban működő vállalkozások aránya (%)	1,33	1,39	1,43
Ipar-, építőiparban működő vállalkozások aránya (%)	18,67	19,44	17,14
Szolgáltatásban működő vállalkozások aránya (%)	80	79,17	81,43
Összesen %	100 %	100 %	100 %

5. táblázat: Vállalkozások százalékos megoszlása iparág-csoportonként 2011-2014 között (forrás: KSH, TÁJOLÓ-TERV Kft. saját szerkesztés)

A településen bejelentett ipari vállalkozások közül a legnagyobb a fémipari tevékenységet folytató MetalTec Kft, valamint a logisztikai feladatot ellátó Acél Perem, Könyök Idom Kft.

A községben jelentős a kereskedelmi – szolgáltató ágazatban működő cégek száma.

A rendszerváltás után megszűnt TSZ jogutódja a Palota Mező Kft. tehenészeti telepet tart fenn, ahol zömmel a helyi lakosokat foglalkoztatnak. Az egykori Petőfi tanya területén gabonarakározással és tőzefeldolgozással foglalkoznak. Az alkalmazottak döntően itt is helyiek.

A település külterületének döntő része mezőgazdasági terület, melyet helyi mezőgazdasági vállalkozók (őstermelők) művelnek. A szántóföldek átlagosan 25 aranykorona értékűek. A területeken búzát, árpát, kukoricát, napraforgót és egyéb takarmánynövényeket termelnek. A település délkeleti zártkerti részein (Szőlőhegy) régebben szőlőt és gyümölcsöt termeltek. Mára már kezd átalakulni a terület, a szőlők és gyümölcsösök helyét szántóföld vesz át.

A ceginformacio.hu adatai alapján Ősi község legnagyobb 5 cége a következő:

Cég neve	Fő tevékenysége	Székhely	2017. éves nettó árbevétele	Létszámadat
MetalTec 2001.Kft.	Fémmegmunkálás	8161 Ősi, Ipar u. 037/2. hrsz.	301 705 000.- Ft	32 fő
Acél-, perem-, könyök-, idom Kft.	Fémáru, szerelvény, fűtési berendezés nagykereskedelme	8161 Ősi, Keleti Ipari Park 093/26 hrsz.	245 510 000.- Ft	5 fő
Székely-Erdő Kft.	Vegyestermékkörű nagykereskedelem	8161 Ősi, József A. utca 52. C. ép	241 737 000.- Ft	4 fő
Szűcs-Kert Kft.	Zöldterület-kezelés	8161 Ősi, Petőfi Sándor utca 24.	143 359 000.- Ft	14 fő
Marcsi és Társa Bt.	Éttermi, mozgó vendéglátás	8161 Ősi, Ságvári utca 4/A	91 502 000.- Ft	4 fő

6. táblázat: Ősi község legnagyobb cégei (forrás: www.ceginformacio.hu)

Ősi község vállalkozásokra kivetett iparüzési adóból 2014 és 2017 között befolyt összegét az alábbi táblázat mutatja:

	2014	2015	2016	2017
Iparüzési adó (eFt)	12 379	22 851	15 084	14 877

7. táblázat: Helyi iparüzési adókból befolyt összeg (forrás: éves zárszámadások)

Látható, hogy az utóbbi négy évben az iparüzési adóból befolyt összeg ingadozó képet mutat. 2015-ben jelentős növekedés volt, majd 2016-os visszaesés óta stagnál.

A vállalkozásokban dolgozók létszáma alapján, a településen döntően kis létszámú (1-4 fő) vállalkozások jellemzőek. 2016-ban 5-9 főt három, 10-19 főt kettő, 20-49 főt összesen egy cég foglalkoztat.

Létszámkategória								
Időszak	Mindösszesen	Ismeretlen és 0 fő	1-4 fő	5-9 fő	10-19 fő	20-49 fő	50-249 fő	250 fő felett
2014. év	69		66	1	1	1	-	-
2015. év	73		68	2	2	1	-	-
2016. év	71		65	3	2	1	-	-

8. táblázat: Működő vállalkozások létszámkategóriák szerinti megoszlása (forrás: KSH)

Ősiben szálláshely-kínálat nem található, kereskedelmi, magán és falusi szálláshely nincs a településen.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

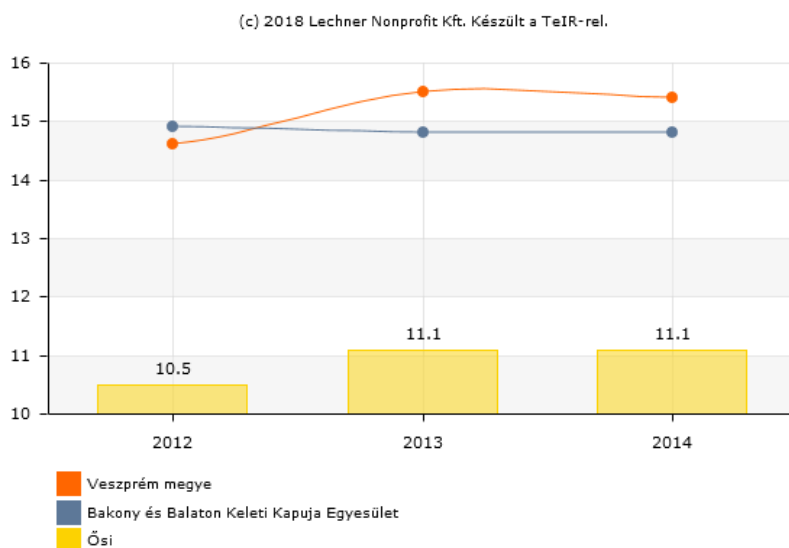
A település gazdasági szervezeteinek többsége kisvállalkozás kategóriájába esik. A település legnagyobb cége a MetalTec Kft. jelenleg 32 főt foglalkoztat. A cég fémfeldolgozással foglalkozik. A cég a jövőben bővülni szeretne.

A település második legnagyobb cége, az Acél Perem, Könyök Idom Kft. csőszerezési anyagok forgalmazásával foglalkozik.

A településen működő cégek mellett meg kell említeni, azokat, melyek székhelye más településen vannak, viszont Ősiben telephellyel rendelkeznek. Ilyen például az Ősi tőzégbánya kitermelt anyagait feldolgozó telephely, az Ipar utcában. A cég a jövőben szintén bővülni szeretne.

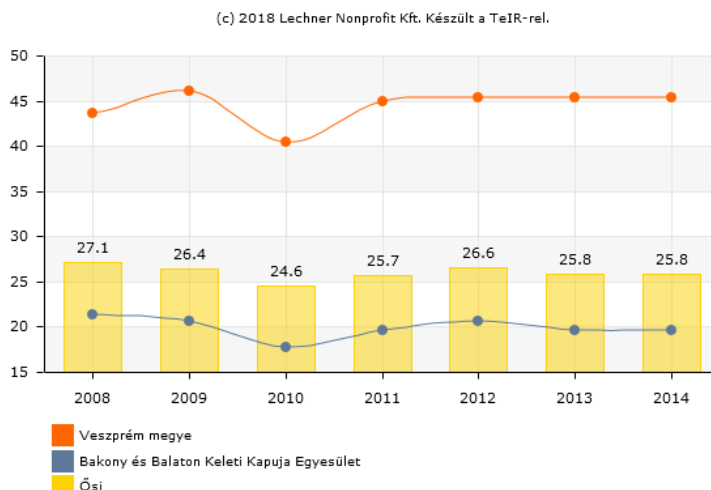
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

A gazdasági versenyképesség szempontjából meghatározó a település elérhetősége. Ősi közúti megközelíthetősége közepesnek mondható. A településen nem található vasúti közlekedés. A községen keresztül halad a 7202 számú összekötő út (Szabadbattyán – Veszprém). Ősiről a járásközpont mindössze 11 perc alatt elérhető. Ez megyei viszonylatban az átlagosnál jobb, ami 15,4 perc.

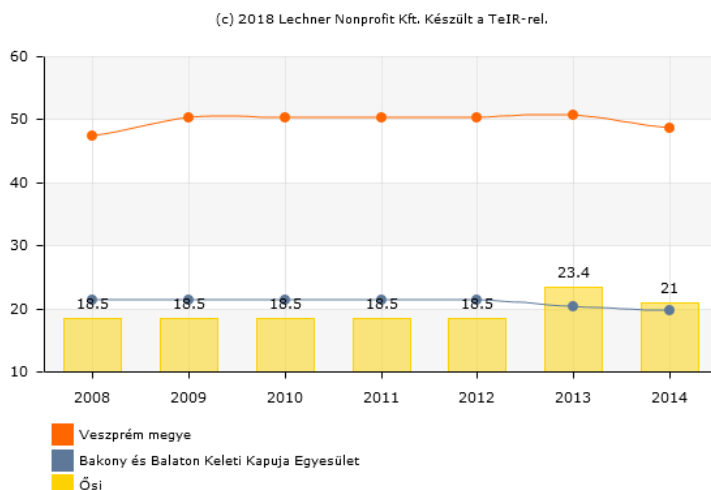
21. ábra: Leggyorsabb út hossza a járásközpontig — Várpalota (perc) (forrás: TeIR)

A településről két megyeszékhely is könnyen elérhető: Veszprém és Székesfehérvár is kb. 25 km-re fekszik, ami autóval kb. 30 perc alatt megtehető. Ez szintén megyei átlag alatti (a megyei átlag hozzávetőlegesen 45 perc).

22. ábra: Leggyorsabb út hossza a megyeközpontig perc — Veszprém (perc) (forrás: TeIR)

A legközelebbi autópálya csomópont a településtől körülbelül 21 perc autóútra van, mely jobbnak számít a megyei átlagnál, ami csaknem 49 perc. (lásd: 27. ábra) A legközelebbi autópálya az M7-es.

23. ábra: Leggyorsabb út Ósról a legközelebbi autópálya csomópontig (perc) (forrás: TeIR)

A gazdaság alakulását egyértelműen befolyásolja a helyi népesség képzettsége. Ósi népességének iskolai végzettségének alakulását az alábbi táblázatban figyelhetjük meg.

Népszámlálási évek	Szakmai oklevéllel rendelkezők (érettségi nélkül) (db)	Középiskolai végzettségűek, érettségizettek (db)	Egyetemi, főiskolai végzettségűek (db)
1990	355	131	34
2001	545	235	53
2011	612	364	111

9. táblázat: Legmagasabb iskolai végzettség alakulása Ósiben (forrás: KSH, TÁJOLÓ-TERV saját szerkesztése)

Mindhárom csoport esetében megfigyelhető az iskolázottak számának látványos növekedése. Arányát tekintve leginkább az egyemet, főiskolát végzettek számának növekedése látható: az utóbbi tíz évben a számuk csaknem duplájára nőtt. A középfokú

képzettségek szerzők száma, valamint a szakmai képzettséggel rendelkezők száma is növekedett az elmúlt tíz évben. A felsőfokú végzettséget szerzők számának növekedése és a szakmával rendelkezők számának kisebb fokú növekedése azonban munkaerőhiányhoz vezethet a szakmunkák és a fizikai munkák tekintetében.

Veszprém megyében a gazdaságilag aktív népesség aránya az elmúlt népszámláláshoz képest nőtt. A változás csak részben kedvező, mivel ezen belül a foglalkoztatottak aránya kissé, a munkanélküliek száma jelentősen emelkedett. Az aktivitás növekedése a nyugdíj előtt álló korosztályoknál jelentkezett, amelynek hátterében a nyugdíjba vonulási szabályok változása áll. Ősi foglalkoztatási aránya 2011-ben 2001-hez képest nőtt, azonban mindig a Veszprém megyei átlag alatti.

A munkanélküliek aránya 2011-re szintén nőtt: 7,8 % volt, ami mind a megyei (5,0%), mind az országos (5,7%) átlagot meghaladta. 1990-2011 közötti időszakban az eltartottak aránya azonban csökkent a községben.

	1990		2001		2011	
	Veszprém megye	Ősi	Veszprém megye	Ősi	Veszprém megye	Ősi
Foglalkoztatottak aránya (%)	45,0%	43,3%	39,4%	33,8%	41,5%	38,7%
Munkanélküliek aránya (%)	1,0%	0,9%	2,9%	2,6%	5,0%	7,8%
Inaktív keresők aránya (%)	23,5%	24,1%	30,5%	31,1%	29,6%	27,5%
Eltartottak aránya (%)	30,5%	31,7%	27,2%	32,5%	23,8%	26,0%

10. táblázat: A népesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint Ősi és Veszprém megye tekintetében (forrás: KSH, TÁJOLÓ-TERV saját szerkesztése)

A község vállalkozásai jellemzően a helyi lakosok ellátásában tevékenykednek, ezért nem meglepő, hogy a településhez komoly kutatás-fejlesztési (K+F) tevékenység nem kötődik.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Lakóingatlanok esetében Ősi településen az elmúlt 5 évben az átlag négyzetméter ár 72.305.-Forintról 130.178.- Forintra nőtt, ami 57.873.- Forintos emelkedést, azaz majdnem duplájára történő emelkedést jelent. A lakóingatlanok között 2018. szeptemberében a legmagasabb négyzetméter ár 124.642.- Forint volt.

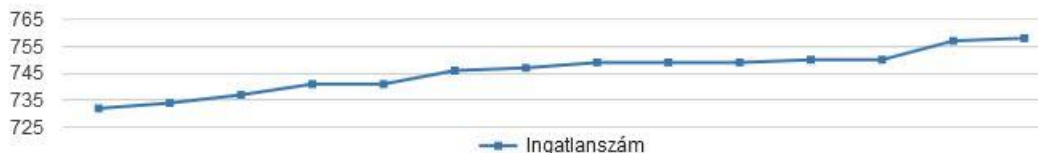
	Átlag m ²	Átlag m ² ár (Ft)	Legkisebb m ² ár (Ft)	Legnagyobb m ² ár (Ft)
Magyarország	126	269 519	80 416	557 500
Veszprém megye	145	222 885	55 555	509 501
Ősi	280	123 928	n.a.	124 642

11. táblázat: Négyzetméterárak alakulása országos és megyei viszonylatban, 2018 szeptemberében (forrás: www.ingatlanet.hu)

	Átlag ár (Ft)	Legkisebb ár (Ft)	Legnagyobb ár (Ft)
Magyarország	27 210 109	100 000	2 000 000 000
Veszprém megye	24 989 893	100 000	850 000 000
Ősi	10 373 426	2 800 000	36 500 000

12. táblázat: Ingatlanárak alakulása országos és megyei viszonylatban, 2018 szeptemberében (forrás: ingatlanet.hu)

A lakóingatlanok száma Ósiben 2001-ben 732 darab volt, mely 2014-re 758 darabra emelkedett. Ez azt jelenti, hogy Ósiben a lakóingatlanok száma 13 év alatt mindössze 26 darabbal bővült. Ez alatt az időszak alatt a lakóingatlanok száma átlagosan egy évben 2 darabbal növekedett meg.

24. ábra: Az ingatlanok számának alakulása Ósiben 2001-2014 között
(forrás:www.ingatlanet.hu)

Tovább vizsgálva a népszámlálási adatokat megállapítható, hogy a településen a lakások számának növekedésével nőtt a nem lakott lakások száma is, valamint a lakások számához viszonyítva a nem lakott lakások aránya is növekedett: 1990-ben a lakások 4,2%-ában nem laktak, 2001-ben ez a szám csökkent (3,0%), azonban 2011-re ismét növekedett 4,3 %-ra.

2001-ben 100 lakott lakásra 307 lakó jutott, a következő népszámláláskor 100 lakásra már 285 fő jutott. A településen nem található lakott üdülő.

Népszámlálás éve	Lakások száma (db)	Lakott lakás (db)	Nem lakott lakás (db)	Nem lakott lakások aránya (%)	Lakott üdülők száma (db)	Száz lakott lakásra és lakott üdülőre jutó lakók száma (fő)
1990	702	672	30	4,2	0	295
2001	732	709	22	3,0	0	307
2011	758	724	33	4,3	0	285

13. táblázat: Lakásállomány és lakók viszonyának alakulása Ósiben (forrás: KSH, TÁJOLÓ-TERV saját szerkesztése)

1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Ósi Község Önkormányzata képviselő-testülete a 2017. évi költségvetését az Alaptörvény 32. cikk. (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alaptörvény 32. cikk. (1) bekezdés f) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a 6/2017 (III. 3.) önkormányzati rendeletével határozta meg.

A 2017. évi zárszámadásról szóló 9/2018. (V.25.) önkormányzati rendelet alapján, Ósi község 2017. évi bevételi főösszege 452.246 ezer Ft, kiadási főösszege 392.736 ezer Forint, valamint a maradvány 59.510 ezer Forint. Ebből az önkormányzat szabad pénzmaradványának összege 22.686 ezer Ft. 2017. december 31-én Ósi község mérlegének főösszege 983.654 ezer Forint.

Bevételek

A 2017. évi költségvetés bevételi oldalának legnagyobb részét a finanszírozási bevételek tették ki, azon belül is az irányító szervtől kapott támogatás (intézményfinanszírozás). Az önkormányzat működési bevételei közt szereplő helyi adók mértéke 2017-ban 23.444 ezer Ft volt.

Bevételi jogcím	2017. évi teljesítés eFt
I. Önkormányzat működési bevételei	47 312
I/1. Intézményi működési bevételek	19 878
I/2. Közhatalmi bevételek	27 434
II. Támogatások	161 429
Önkormányzat általános működéséhez és ágazati feladataihoz kapcsolódó támogatások	156 364
Egyéb központi támogatás	5 065
III. Előző évi költségvetési visszatérülések	3 947
IV. Felhalmozási és tőke jellegű bevételek	35
V. Végrelegesen átvett pénzeszközök	17 228
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	17 098
Működési célú támogatások államháztartáson kívülről	130
VI. Finanszírozási bevételek	222 295
BEVÉTELEK MINDÖSSZESEN	452 246

14. táblázat: Ősi község 2017. évi bevételeinek a főbb bevételi jogcímek szerinti megoszlása
(forrás: 9/108. (V.25.) önk. rendelet 5/1. melléklete)

A 2017. évi tervezett bevételek közel úgy alakultak, ahogy azt a költségvetési rendeletben előírányozták. A tervezett 455.434 ezer Ft-hoz képest a 2017. évi teljesítés 452.246 ezer Ft lett, mely 99,3 %-os teljesítésnek felel meg.

Kiadások

A kiadások előírányzatainak meghatározásánál elsődleges célja az Önkormányzatnak, hogy a kötelező feladatok ellátása nem kerülhet veszélybe.

Az alábbi táblázat bemutatja Ősi 2017. évi működési, felhalmozási és finanszírozási célú kiadásokat.

Kiadási jogcím	2017. évi teljesítés eFt
I. Működési kiadások	211 622
II. Felhalmozási és tőke jellegű kiadások	51 390
III. Tartalékok	0
IV. Finanszírozási kiadások	129 724
KIADÁSOK MINDÖSSZESEN	392 736

15. táblázat: Ősi község 2017. évi kiadásainak főbb bevételi jogcímek szerinti megoszlása
(forrás: 9/108. (V.25.) önk. rendelet 6/1. melléklete)

A 2017. évi tényleges kiadások összege kevesebb lett, mint a költségvetési rendeletben előírányozott. A tervezett kiadásokat 455.434 eFt-nak irányozták elő, míg a tényleges teljesítés 392.736 eFt lett. Ez 86,2 %-os teljesítésnek felel meg. A kiadások közül a tartalékokra szánt kiadás teljesen megszűnt, valamint a felhalmozási és tőke jellegű kiadások is csak közel 79 %-ban valósultak meg.

Ősi Önkormányzatának vagyona a nemzeti vagyon része, amely törzsvagyonból és üzleti vagyonból áll. A törzsvagyon közvetlenül a kötelező önkormányzati feladatkör ellátását vagy hatáskör gyakorlását szolgálja. A törzsvagyon körébe tartozó vagyon lehet forgalomképtelen és korlátozottan forgalomképes törzsvagyon. Forgalomképtelenek a helyi közutak és műtárgyaik, a terek, parkok és minden más ingatlan és ingó dolog, amelyet törvény, vagy a helyi önkormányzat forgalomképtelennek nyilvánít;- korlátozottan forgalomképesek a közművek, intézmények és középületek, továbbá a helyi önkormányzat által meghatározott ingatlanok és ingók. A törzsvagyon korlátozottan forgalomképes tárgyairól törvény, vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint lehet rendelkezni. (1990. évi LXV.tv.79.§.(2)a./b.) Ősi Önkormányzata vagyonának tételes listáját az 1.14.3. fejezet tartalmazza

Ősi rendelkezik gazdasági programmal: Ősi Község Önkormányzata Gazdasági Program 2014-2019. A gazdasági program elkészítésére Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-ban meghatározottak alapján került sor.

A dokumentum készítésekor számba vették a gazdasági program összeállítását befolyásoló tényezőket, melyeket az alábbiakban határoztak meg:

- a kormányzat gazdaságpolitikája,
- a térségi fejlesztési koncepció,
- nemzeti és EU-s pályázati források,
- a település adottságai, a lakosság összetétele, igényei,
- az önkormányzat vagyoni helyzete, jelenlegi, illetve várható pénzügyi kondíciói,
- a polgármesteri program,
- a képviselő-testület és a bizottságok javaslatai,
- a településen működő intézmények és szervezetek javaslatai, elvárásai.

Ősi gazdasági helyzetét befolyásoló körülmények a kormány gazdaságpolitikai célkitűzései, fejlesztési irányai, melyek a következők:

- új energiapolitika,
- vidékfejlesztés,
- területfejlesztés,
- növekvő foglalkoztatás

A gazdasági programban meghatározottak megvalósításához szükséges anyagi források biztosítása érdekében az alábbi feladatokat rögzíthették:

- A pályázati források figyelése, igénylése és megszerzése.
- Az önkormányzat sajátos működési bevételeinek növelési lehetőségeit meg kell keresni. A helyi adópolitika optimalizálása az önkormányzati saját forrás növelés hatékony eszköze.
- Közteherviselés biztosítása.
- Az intézményi kiadások csökkentése, racionalizálása.
- A képviselő-testület nyomon követi a költségvetési támogatási rendszert és az elképzeléseivel összhangba hozva igyekszik kihasználni a rendszer által nyújtott lehetőségeket.
- Az önkormányzat áttekinti a meglévő vagyontárgyait, azok hasznosításának módját és lehetőségeit, a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát.
- Javaslatot dolgoz ki az egyes vagyontárgyak megfelelő kihasználására, valamint új vagyontárgyak létrehozására (pl. szociális és költségelvű bérlakások építése), az egyes vagyontárgyak értékesítésére.
- A település szerkezeti és szabályozási tervét a helyi építési rendelettel összhangban úgy kell végrehajtani, hogy az önkormányzati beruházások megvalósítására, családi lakóházak építésére, partnerszervezetek beruházásaira (térség, közműszolgáltató cégek, vízügyi- és természetvédelmi beruházások, stb.), gazdasági, a mezőgazdasági és turisztikai vállalkozások számára vonzó legyen.

A gazdasági program elemei:

- ipar, vállalkozás-fejlesztés
- munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése
- településfejlesztési politikai célkitűzések
- adópolitikai célkitűzések
- egységes közszolgáltatások biztosítása, színvonalának javítása

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Ősi község Önkormányzatának Képviselőtestülete a polgármester mellett 6 főből áll. A képviselő-testület részben jogszabályi kötelezés miatt, részben saját munkájának segítése és szakmai megalapozása érdekében állandó bizottságokat hoz létre.

Bizottságok:

- Pénzügyi Bizottság,
- Ügyrendi Bizottság,
- Szociális és Népjóléti Bizottság,
- Kulturális és Sport Bizottság

A településen külön városfejlesztési bizottság nem található.

Az önkormányzat településfejlesztési politikájának legfőbb célkitűzése, hogy az önkormányzati vagyon a képviselő-testület ciklusa alatt nem csökkenjen, a vagyonban rejlő lehetőségek maximálisan kihasználásra kerüljenek. Az önkormányzat csak olyan fejlesztéseket vállaljon, melyekkel a megvalósuló eszközöket, programokat a működés során is zökkenőmentesen finanszírozni tudja.

A településfejlesztés a település számára ismert módon, széles nyilvánosság biztosítása mellett történjen.

A Gazdasági Program 2014-2019 alapján az Önkormányzat az alábbi legfontosabb fejlesztési, felújítási célokat kívánja megvalósítani:

- vízkár-elhárítási intézkedések
- közterületek gondozása, parkosítása
- intézményi parkolók kialakítása
- megújuló energiaforrások alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata
- középületek energetikai korszerűsítése, környezetük rendezése
- bel- és külterületi utak javítása, kerékpárút, járdaépítés
- temető létesítményeinek rendszeres karbantartása, új ravatalozó építése, parkoló kialakítása
- közművelődése, közösségi terek kialakítása, játszótér bővítése, sportlétesítmény építése
- egységes óvoda-bölcsöde, védőnői szolgálat, konyha, művelődési ház, könyvtár
- szabadtéri sportcentrum környékének fejlesztése
- közlekedésbiztonsági fejlesztés
- pihenőhelyek kialakítása
- település látogatottságát, ismertségét segítő rendezvények szervezése

Az önkormányzat fontosnak tartja az infrastruktúra-fejlesztése, korszerűsítését a közúthálózat, a járda, a csatornahálózat, a vízvezetékrendszer, a szennyvízcsatorna rendszer, a villamos energia, a gáz, a közvilágítás, a telefon, és az internet szolgáltatások terén.

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Ősi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 32/2015. (03. 30.) határozatával fogadta el a település 2014-2019. évekre szóló gazdasági programját. A program rögzíti az önkormányzat gazdálkodásának, fejlesztési elképzeléseinek kereteit. A gazdasági program egyszerre biztosítja az önkormányzat gazdasági stabilitását, ezzel azoknak a céloknak a megvalósítását, melyek erre épülnek, mint az intézményi működés, szociális ellátás.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

A település gazdasági programjában célként határozza meg a munkahelyteremtést. A munkahelyteremtés feltételeit azonban jelentős mértékben befolyásolják az önkormányzattól független tényezők is.

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az önkormányzat

- segíti a helyi vállalkozásoknak
- segíti a helyi gazdaság megerősödését
- Közszolgáltatások megtartása, illetve bővítése révén munkahelyet teremt
- részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, (honlapon)
- adópolitikájában a lehetőségekhez képest kedvezményeket biztosít a helyi munkaerőt alkalmazó vállalkozásoknak
- együttműködik a munkaügyi hivatallal.

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. Az önkormányzat részt vesz a közfoglalkoztatásban.

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

A város vagyongazdálkodásának egy részét az önkormányzat tulajdonában álló lakások, helyiségek hasznosítása, fenntartása, állagmegóvása teszi ki. Az önkormányzat tulajdonában álló korlátozottan forgalomképes vagyontárgyak a következők:

Hrsz.	Megnevezés	Terület (m ²)
1	Polgármesteri Hivatal	2551
14	Kultúrház	1884
350/4	Orvosi rendelő	1687
590/8	Posta udvar	1507
638/3	Iskolaudvar	13476
683/18	Lakóház, udvar	1299
04	Sporttelep	19922

16. táblázat: Önkormányzati törzsvagyon korlátozottan forgalomképes vagyontárgyai (forrás: 8/2013. (IV.26.) önk. rendelet 2. melléklete)

Ősiben található lakóingatlanok tulajdonos szerinti megoszlását a KSH népszámlálások alapján az alábbi szemlélteti. 2011-ben öt db lakóingatlan volt az önkormányzat tulajdonában.

Népszámlálás éve	Magánszemélyek tulajdonában lévő lakások száma (db)	Önkormányzati tulajdonban lévő lakások száma (db)	Más intézmény, szervezet tulajdonában lévő lakások száma (db)	Magántulajdonban lévő lakások aránya
1990	682	20	0	97 %
2001	719	7	6	98 %

2011	750	5	2	99 %
------	-----	---	---	------

17. táblázat: A lakóingatlanok funkció és tulajdon szerinti megoszlása Ősiben (forrás: KSH Népszámlálás 1990, 2001, 2011, TÁJOLÓ-TERV Kft. saját szerkesztés)

Az önkormányzati lakások lakbérének meghatározásáról szóló 17/2011. (XII.13.) önk. rendelet mellékelte felsorolja az önkormányzati tulajdonú lakásokat.

A lakás minősége	A minőségi kategóriába sorolandó önkormányzati lakás címe
Alapszintű	Ősi, Kossuth Lajos u. 14/a
Emelt szintű	Ősi, Iskola utca 10 Ősi, Kossuth Lajos u. 14/b
Kiemelt szintű	Ősi, József Attila u. 54

18. táblázat: Az önkormányzati lakások minőségének megállapítása (forrás: 17/2011. (XII.17.) önk. rendelet 2. melléklete)

1.10.6. Intézményfenntartás

A 2011. évi CLXXXIX törvény (Mötv.) értelmében Ősi község a következő létesítmények és intézmények fenntartásáról gondoskodik.

Ősiben található óvoda, a Gólyafészek **Óvoda** és Egységes Óvoda-Bölcsőde. Az önkormányzat által fenntartott óvoda 4 csoportos, melyből az egyik csoport egységes óvoda-bölcsődei csoport. Az intézmény 89 gyerek befogadására alkalmas.

Az önkormányzat közművelődési intézményeket –úgy mint: művelődési ház, könyvtár– is üzemeltet.

Az önkormányzat alap egészségügyi ellátást, orvosi ügyeletet, családsegítést, gyermekjóléti szolgálatot tart fenn.

Az Ősi Általános Iskola fenntartása a Veszprémi Tankerületi Központoz tartozik.

1.10.7. Energiagazdálkodás

Országos szinten előirányzat a Területfejlesztési Konceptió alapján:

„A területfejlesztési tevékenység a társadalmi jólét biztosítása érdekében nem hagyhatja figyelmen kívül az erőforrások magas szintű védelmét és ezek megújuló képességére épülő, hosszútávú használatának biztosítását. Az egyes térségek adottságainak megfelelően biztosítani szükséges az erőforrásokhoz való méltányos és a jövő generációk érdekét is tekintetbe vevő hozzáférést úgy, hogy az ne veszélyeztesse a rendelkezésre álló erőforrások természetes megújulását és a környezet, illetve a környezeti elemek minőségét. Ezért a területfejlesztés célja különösen:

- ökológiai terhelhetőségéhez igazodó kialakítása;
- környezeti fenntarthatóság;
- az alternatív természeti erőforrások és energianyeresi lehetőségek feltárása és hasznosítása;
- a helyi piacok működésének ösztönzése;
- mező-, és erdőgazdálkodás, a vízgazdálkodás, a környezet-és természetvédelem összehangolt komplex fejlesztési programjainak kialakítása;
- fel kell tárnai a táji területi rendszerek működését, változási tendenciáikat, kataszterbe kell venni a térségek természeti környezet értékei térinformatikai alapú, integrált területi környezeti információs rendszerek hálózatát kell;

Ősi, a többi magyarországi településhez hasonlóan, döntő részben külső forrásból származó primer és szekunder energiaforrásokat használ, vagyis ez az alaphelyzet jelentős energiafüggőséget eredményez. Ennek következménye, hogy a település közösségének többek közt nincs vagy minimális a ráhatása az energiaforrások árképzésére. Ennek bizonyos területeken (közösségi intézmények, lakossági ingatlanok, vállalkozások) történő oldása több szempontból is előnyös lehet, de ez távlatos közösségi energiapolitikát igényel, amelyben nagy szerepe lehet az energiatakarékosságnak, az energiahatékonyság javításának (fogyasztásban és termelésben egyaránt), és a helyi, megújuló energiaforrások feltérképezésének és átgondolt, finanszírozható hasznosításának.

1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése tartalmazza a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokat, ezen belül a településüzemeltetési feladatokat. Ezek a feladatok a köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása.

Az alábbi közszolgáltatásokat Ősi Önkormányzata látja el: köztemetők kialakítása és fenntartása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása.

A településüzemeltetési szolgáltatások ellátását, biztosítását Ősi Önkormányzata külső cégek bevonásával végzi, melyek az alábbiak:

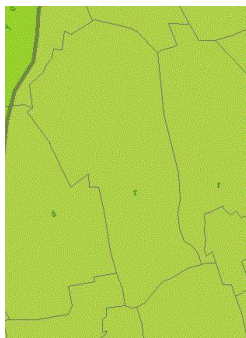
Szolgáltatás	Szolgáltató neve	Szolgáltató címe
Vízi közmű és szennyvíz szolgáltató	Bakonykarszt Víz- és Csatornamű Zrt.	8200 Veszprém, Pápai út 41.
Gáz szolgáltató	E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt.	8201 Veszprém, Pf.: 135.
Áramszolgáltató, közvilágítás	E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.	8201 Veszprém, Pf.: 9.
Hulladékgazdálkodás	Depónia Nonprofit Kft.	Székesfehérvár, Sörház tér 3.
Kéményseprő-ipari szolgáltatás	BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Gazdasági Ellátó Központ	1149 Budapest, Mogyoródi út 43. (székhely) Veszprém, Almádi út 3. (ügyfélszolgálat) 1903 Budapest, Pf.: 314. (levelezési cím)
Helyközi közösségi közlekedés	Északnyugat-magyarországi Közlekedési Központ Zrt.	9700 Szombathely, Körmendi út 92.

19. táblázat: Településüzemeltetési szolgáltatók listája

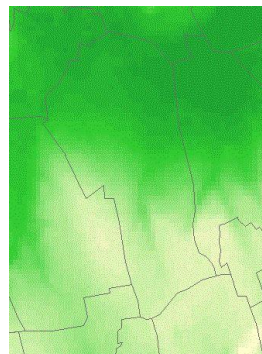
1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.12.1. Természeti adottságok

Ősi község Veszprém megyében, Várpalota déli szomszédságában fekszik. Természetföldrajzi tekintetben Ősi a Sárrét kistájhoz tartozik. (lásd. az alábbi ábrát)

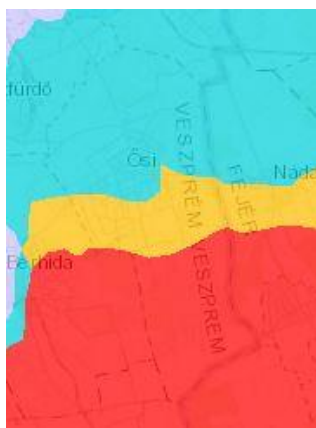
25. ábra: Földrajzi tájak elhelyezkedése Ósi területén (forrás: http://gis.teir.hu/teirgis_termeszeti_kornyezet/)

26. ábra: Ósi domborzati adottságai (forrás: http://gis.teir.hu/teirgis_termeszeti_kornyezet/)

A kistáj tengerszintfeletti fekvése 104 és 222 m közötti, déli része enyhén hullámos, tektonikusan preformált völgyekkel szabdaltnak, domblábi helyzetű hátságok sorozata. Ósi domborzatát tekintve az északi településrész többnyire sík, a déli része viszont a Buhim-völgy határozza meg, mely enyhén dombos, illetve erdővel borított, helyenként vízállásos terület. a Dunántúli-középhegység kialakulása határozta meg. (lásd. a fenti ábrát)

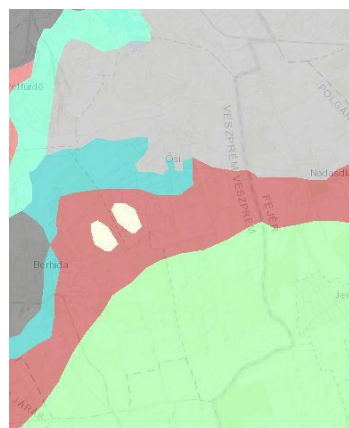
Földtani adottságok tekintetében Ósi területén három eltérő típusú üledék alkotja sávosan a talajképző kőzetet: glaciális és alluviális üledék, löszös üledék, harmadkori és idősebb üledék. Ezek az üledékeken 5 féle talaj alakult ki: északról délre haladva, szintén sávosan síkláp talajok, réti öntéstalajok, mészlepedékes csernozjom, réti csernozjom talajok alakultak ki, valamint foltszerűen a szőlőhegy keleti részén köves és földes kopárt találhatunk. (lásd. az alábbi ábrákat)

- ... glaciális és alluviális üledék
- ... löszös üledék
- ... harmadkori és idősebb üledék

27. ábra: Ósi és térségének földtani adottságai

<https://maps.rissac.hu:3344/webappbuilder/apps/2/>

- ... síkláp talajok
- ... réti öntéstalajok
- ... mészlepedékes csernozjom
- ... réti csernozjom
- ... köves és földes kopárok

28. ábra: Genetikus talajtípusok Ósi és térségében

<https://maps.rissac.hu:3344/webappbuilder/apps/2/>

Vízrajz: A kistáj és egyben a település fő vízfolyásai a Veszprémi-Séd és a Séd–Sárvízi-malomcsatorna, de Ósi területén ered a Nádor-csatorna is, mely szintén meghatározó folyó. Ezekon kívül azonban még számos kisebb vízfolyás szeli át a település területét. Északon folyik többek között a Péti-víz, Csákány-árok illetve az Inotai-vízfolyás is, de a Buhim-

völgynek is van vízfolyása. A talajvíz a Sárrét medencében 4 m felett van, mennyisége 1-3 l/s.km² között van. Kémiaiailag kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű. A rétegvizek mennyisége nem éri el az 1 l/s.km²-t, az ártézi kutak mélysége általában 100 m, vízhozamuk a 200 l/p-et ritkán haladja meg.

Ősi **éghajlatát** tekintve mérsékelt hűvös és a mérsékelt meleg éghajlattípusok határán fekvő száraz éghajlatú. Az évi napsütéses órák száma 1980 körüli. Az évi középhőmérséklet 9,5—9,7 °C körül alakul. Az évi csapadék összege 550 mm körül alakul. A medencében É – ÉNY-i az uralkodó szélirány, az átlagos szélesség 2,5—3 m/s közötti.

Ősi a Mezőföld (*Colocense*) **flórajárásba** tartozik. Leggyakoribb potenciális erdőtársulásai közé a fűz-nyár-égerligetek (*Salicetum albae-fragilis*), a tölgy-kóris-szil-ligeterdők (*Quercu-Ulmetum*) és a pusztai tölgyesek (*Festuco-Quercetum roboris*) tartoznak. A nyílt trásulások között fellelhetők a löszpusztarétek (*Salvia nutantis-nemorosae*, *Festucetum sulcatae pannonicum*), a csátés láprét (*Caricetum davallianae*), a nyúlfarkfüves láprét (*Seslerietum uliginosae*) stb. Elterjedtebb lágyszárú fajok a sásfélék (*Carex lasiocarpa*, *C. michelii*), a bördös metelykóró (*Oenanthe fistulosa*).

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Tájérténeti vizsgálat

A falu határában feltárt gazdag bronzkori, római, germán és avar kori leletek tanúsága szerint a mai Ősi község területe évezredek óta kedvező feltételeket biztosított az itt élő, vagy letelepedni szándékozó emberek számára. A római korban villagazdaság létesült és egy jelentős katonai útvonal ment át a falun. Ez az út a háborúk miatt mára teljesen eltűnt.

Első írásos bizonyítékok a falu létezéséről 1009-ből származnak, mikor István király a falut a veszprémi püspökségnek adta. Ebből az időből tudjuk az első nevét a falunak: Villa Euse, mely nevet a püspökségi iratok szerint 1082-ben kapta. 1430-

ban átnevezték a falut Eusy névre. Ekkoriban is a megye jobban lakott településeihez tartozott. Kis részben volt birtokosa a veszprémi káptalan is.

A török időkben Ősi sokat szenvedett főleg Palota végvár közelsége miatt. Hol az egyik, hol a másik sereg sarcolta meg, többször elnéptelenedett.

A község lakossága mindvégig magyar, röghöz kötött, a létfenntartási forrás a földművelés, a szőlőtermesztés. Az üzemszerű gazdálkodást 1720-ban kezdték meg Ősiben a veszprémi püspökség birtokán, négy majort építettek (Belső-major, Birkás-major, Bírórét-puszta és Sziget-major), 78 cselédlakást létesítettek. Az első katonai felmérés (1780-1784 között) (lásd.: 1.12.5. ábra) térképén a falu még csupán csak néhány utcából áll, a Séd-patak közelében. Északi külterületét vizenyős, fás területek illetve üde rétek alkotják, míg a déli részeken szántókat illetve kiterjedt erdőt figyelhetünk meg. A falutól délnyugatra megtaláljuk a település szőlőhegyét is.

Kézművesek 1802-ben tűntek fel először a faluban; többnyire takácsok, bográrok, kádárok és molnárok. A község szélén lévő vizes területeken malmok és kenderúsztatók voltak. A lakosság összes férfi népességének kétharmada jobbágy és zsellérnépesség. Vallását

tekintve azonos arányban fordulnak elő reformátusok és katolikusok. A jobbágyfelszabadítás után 306 kisbirtokosa, két nagybirtokosa, 18 iparosa volt a falunak. A településnek ebben az időben is jó borát, szénáját, nádját vízi malmát dicsérték. 1881-ben Ősi lakosainak száma 1879 fő, abban az évben 315 ház állt a faluban.

Az 1890-es évek elején a lakosság fő megélhetési formája még a földművelés volt. 1900-ban tartott népszámlálás idején 1770 lakosa volt a 62 kat. hold területű Ősi községnek, a lakosság teljes egészében polgári személyekből állt. A községben erdőgazdálkodás és vízgazdálkodás egyaránt folyt, állattartás tekintetében az uralkodó tenyésztési irány a szarvasmarha tartás volt.

A második katonai felmérés (1806–1869 között) (lásd.: 1.12.6. ábra) és a harmadik katonai felmérés (1872-1884 között) (lásd.: 1.12.7. ábra) térképein látszik, hogy kis mértékben bővült a falu. Északra továbbra is a Sárrét vizenyős területei dominálnak, de megjelenik a Sziget „Fácán kert” is. A falutól délre feltűnik egy major, mely az „Eösi” majd Ősi major nevet viseli. A szőlőhegy területe bővült, míg a harmadik felmérés idejére a déli erdős területek kiterjedése csökkent.

Az 1930-as években megfigyelhető, hogy a lakosság egy része az iparban keresett megélhetési forrást. Számukra a pétfürdői, berhidai és várpalotai üzemek kínáltak munkalehetőséget.

A község legközelebbi, történelmileg jelentősebb fordulópontját a második világháború hozta, mikor a terepviszonyok és a stratégiai helyzete (péti műbenzin gyár közelsége) miatt katonai célponttá vált. A harcok során a település többször is gazdát cserélt, melynek következtében a falu súlyos károkat szenvedett. A falu határától nem messze húzódott a Margit-vonal, amit a németek óriási erőkkel védtek a pétfürdői üzemanyag-forrás megtartása érdekében. A szövetségesek szőnyegbombázásai során a falu és a duzzasztómű (a millenniumra épült olasz tervezők munkája alapján, s 650 hektárnyi terület öntözését oldotta meg, átadásán maga Erzsébet királyné is jelen volt) szinte teljesen megsemmisült.

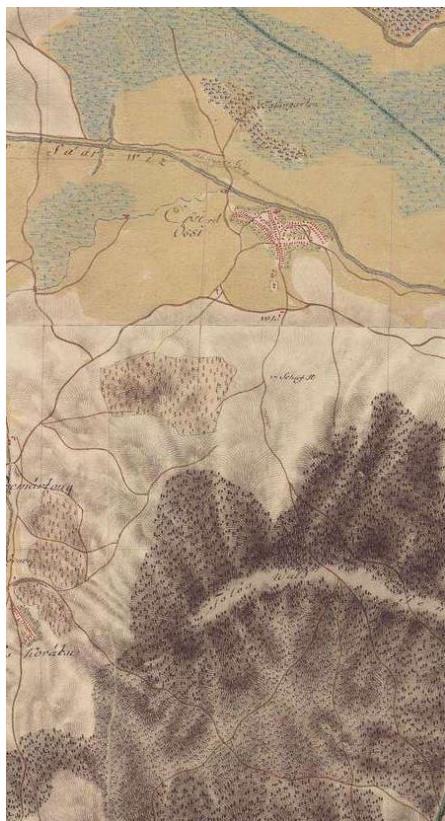
A II. Világháború után a község lakott területe megnőtt, sokan költöztek a környékbeli ipari üzemek dolgozóiként a faluba. A négy meglévő régi utca az 1970-es évek elejére kilencre egészült ki. A lakóházak száma 600 körül alakult. Az '50-es évek elején a lakosság 34%-a már az iparból élt, a község területén tevékenykedő mezőgazdasági szövetkezet a lakosság egyre kisebb hányadát foglalkoztatta.

A fiatalok a '60-as évektől szinte csak az iparban, a környező településeken működő gyárakban, bányákban helyezkedtek el.

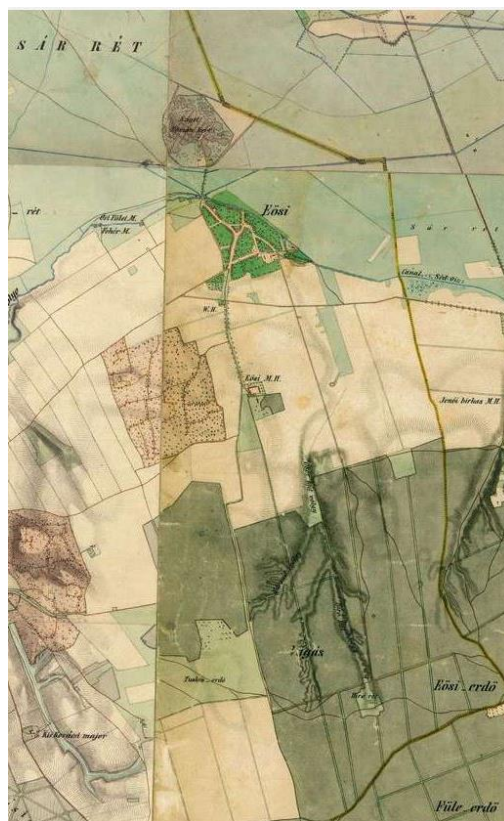
A 1960-as, 1970-es években a településfejlesztés keretében kultúrházat és könyvtárat építettek, nyolc tantermes iskolát, orvosi rendelőt, pedagógus- és orvosi szolgálati lakásokat, több üzletet. Új falurészek épültek, beépült a Ságvári Endre utca (a mai Iskola utca) és az Ady Endre utca, 80-as években kiépült a falu legfiatalabb utcája, a Kert-köz.

Az 1980-as évek közepén került kiépítésre az ivóvíz vezeték rendszer, a '90-es évek közepén a földgáz vezeték rendszer, majd a földkábeles telefonhálózat valósult meg.

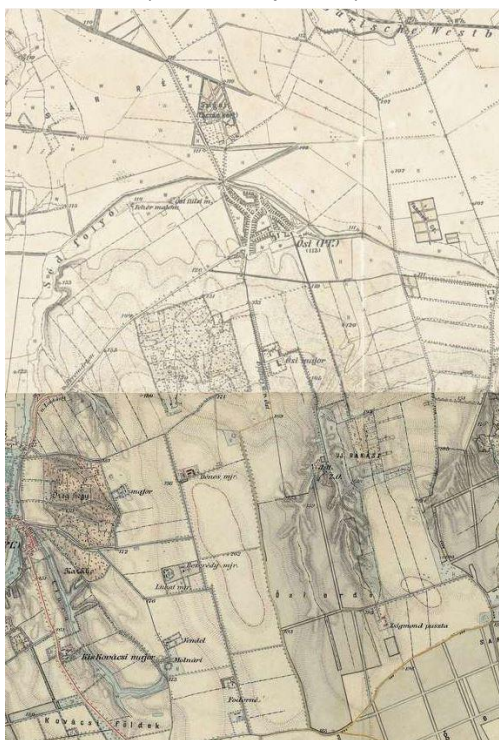
1990-es években ismét jelentős fejlesztések történtek a településen. Megkezdődött az óvodát és az általános iskolát magában foglaló Ősi Oktatási Központ építése. Elsőként a régi iskolaépület bővítésével 300 fő étkeztetését biztosító modern főzőkonyha és 60 férőhelyes étkező készült el. Majd az új épületszárny emeleti részén könyvtárat, tantermeket és irodákat alakítottak ki. 1999. decemberében átadásra került a korszerű, minden igényt kielégítő 75 férőhelyes napközi-otthonos óvodai épületszárny. 2016. évre Az 1993-ban megkezdett sportcsarnok általános iskolai tornateremmel kiegészülve a település sportközpontjává bővült.

29. ábra: Ósi az első katonai felmérésen
(forrás: mapire.eu)

30. ábra: Ósi a második katonai felmérésen
(forrás: mapire.eu)

31. ábra: Ósi a harmadik katonai felmérésen
(forrás: mapire.eu)

32. ábra: Ósi a negyedik katonai felmérésen
(forrás: maps.google.hu)

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Tájszerkezet értékelése

Ósi területe hét eltérő karakterű településrészre osztható fel: lakóterületek, intézményterület, gazdasági területek, szőlőhegy, bányatavak és üde rétek, Buhim-erdő és a szántók területe. Az egész település nagyon hasonló karakterű, ezért a lakóterületeket nem bonthatók további eltérő karakterű településrészekre, hiszen az egyes utcák beépítése között nem jelenik meg markáns különbség. A gazdasági területek a település több pontján is megjelennek, kiterjedésük viszonylag kicsi. A település északi felén helyezkedik el a bányatavak és az üde gyepek együttese. A falutól nyugatra emelkedik a Szőlőhegy területe, mely nagyjából megegyezik annak történeti kiterjedésével. Ósi déli felén markáns egység a Buhim-erdő, a közigazgatási terület többi részét pedig a szántó művelési ágú mezőgazdasági területek uralják.

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

Ósi történelmi településmagja a Kossuth Lajos u.— Petőfi Sándor u.— Bem u.— Deák Ferenc u.— Séd — Dózsa György u.— Templom u. területén alakult ki. A falu beépítési módja jellemzően oldalhatáron álló, viszonylag keskeny, de hosszú telkekkel.

Az Iskola utca mentén helyezkednek el a falu alapfokú intézményei az óvoda, iskola, sportcsarnok. Az épületek a közelmúltban energetikai fejújításon estek át.

A kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területek mivel belterülethez, lakóterületekhez közel fekszenek és településképben is exponált helyen vannak, ezért jelentős tájképi és településképi érzékenységgük. Emiatt fokozott hangsúlyt kell fordítani a környezetvédelmi határértékek betartására.

A falu déli határában levő domb hajdan Ósi lakosságának egyik legfőbb megélhetési forrása volt. Ezen a magasabban fekvő és kedvezőbb talajadottságú területén fekszik az ún. Szőlőhegy, ahol főként hagyományos művelésű szőlőkultúrákat telepítettek. Sajátos tanyás jellegű terület a kordonos szőlőskertekhez vezető utak mentén apró pince-présházak fűződnek fel.

Az egykori és jelenleg is működő bányák a település külterületének északi részén találhatóak. A nagykiterjedésű tőrendszer kialakulásáért a külszíni tőzeg-bányászat következménye. A bányászott területeken nagy-méretű, nyílt vízfelszínek alakultak ki. Ezeket a tavakat nagy kiterjedésű nádasok veszik körül, a felhagyott területeken pedig megkezdődött az erdősítés (Sziget-erdő) vagy nedves rétek, legelők jöttek létre. A terület a Sárrét része, amely eredetileg vizes, mocsaras terület volt. A tavak és a gyepek nedves élőhelyeinek harmonikus együttese ez, mely értékes növény- és állatvilággal, különösen gazdag madárvilággal rendelkezik. A bányászat következtében létrejött roncsolt felületeket a természet vette birtokba és kitűnő élőhelyé valamint kedvező tájképi megjelenésűvé formálta azokat.

Ósi külterület déli részének jellegzetes tájkarakterű eleme a Buhim-erdő. Míg az északi határrész lápos, a Sárrétbe nyúlik be, a déli határrész a lankásan emelkedő Hegyhátra fut fel. Az erdő Buhim-patak völgyében található, a patak alakította az enyhén dombos felszínt ahol az erdők megtelepedtek. A völgy helyzetéből adódóan az erdőkben helyenként vízállásos területek is kialakultak, melyek nagyobb esőzések idején biztosan markánsan megjelennek. Fekvéséből adódóan és kedvező környezeti adottságainak köszönhetően értékes erdő, vadállománya igen gazdag ezért nagyon kedvelt a vadászok körében.

A település lakosságának másik fő megélhetési formája a földművelés volt, napjainkban is a külterület jelentős részén folyik a növénytermesztés. A talaj adottságai azonban nem könnyítik meg a természetők munkáját szárazság idején igen nehezen szántható, a másik akadály pedig pont a víz. A település fekvéséből adódóan magas a talajvíz.

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

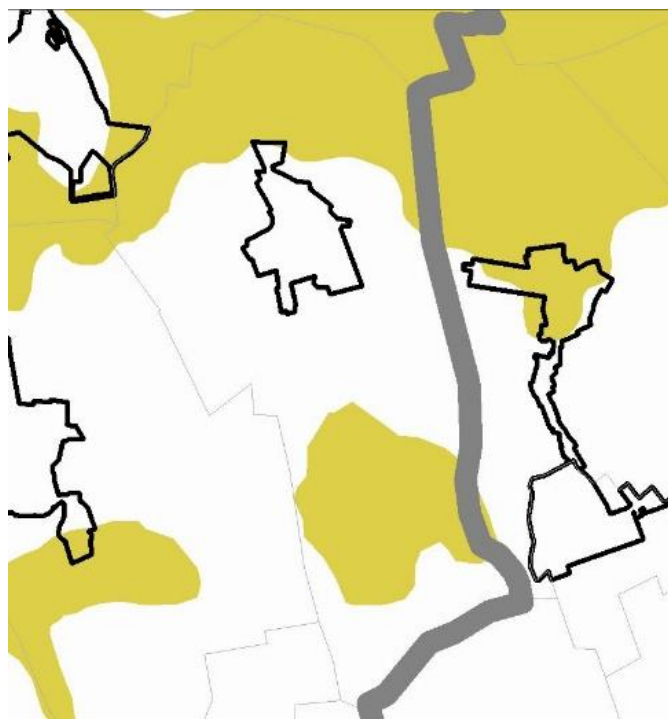
1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területeket a területrendezési tervek térségi övezeti tervlapjai határolják le. 2015. január 1-től módosult a területrendezési tervek tájképvédelmi övezeteinek rendszere. A korábbi két tájképvédelmi övezet —országos jelentőségű, ill. térségi jelentőségű tájképvédelmi terület— helyébe egy tájképvédelmi övezet, a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete lépett. A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetének területi lehatárolása egyelőre még csak az OTrT-ben történt meg, a megyék területrendezési terveinek ezirányú módosítása —köztük a VM TrT módosítása— az OTrT 2013. decemberi módosításait követő módosítása még nem történt meg.

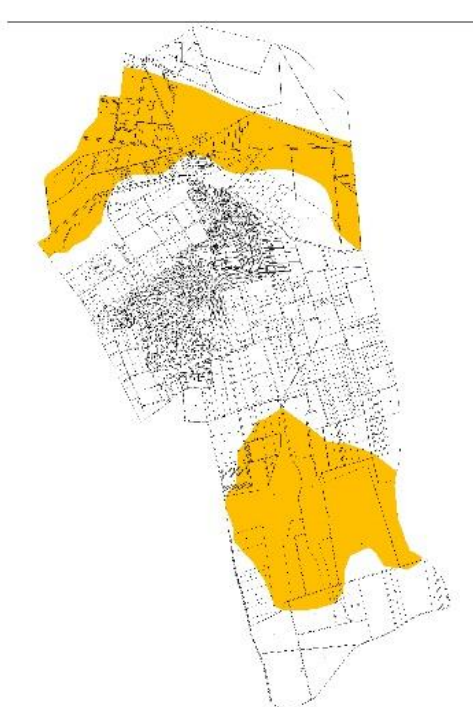
A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területeket Ősi esetében az Országos Területrendezési Terv (továbbiakban: OTrT) vonatkozó tervlapja határolja le, amely a Balaton-felvidéki Nemzeti park Igazgatóság adatszolgáltatása alapján a készülő településrendezési eszközökben pontosításra kerül.

OTrT – Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezete

Az OTrT-ben a Buhim-völgy valamint a falutól északra elterülő külterület került a térségi övezetbe. A Balaton-felvidéki Nemzeti Park adatszolgáltatása kismértékben eltér az OTrT-ben szereplő lehatárolástól. A lakóterülettől északra fekvő nedves rétek és erdőszülő területek csupán a Csákány-árokig kerültek lehatárolásra, a településtől délre, a Buhim-völgy területe viszont megegyezik az OTrT lehatárolásával. (lásd. az alábbi ábrákat) Települési szintű rendezési terv készítésekor szükséges, hogy a tájkép szempontjából érzékeny területek helyi szinten is meghatározásra kerüljenek.

33. ábra: OTrT – Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezete

34. ábra: Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek a Balaton-felvidéki Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján (adatforrás: BFNPI 2017.08.10.)

1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Magyarországi természetvédelmi oltalom alatt álló területek

Nemzeti parki területek

Ősi a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén helyezkedik el, nemzeti parki terület azonban nem érinti.

Tájvédelmi körzet

Ősi közigazgatási területén tájvédelmi körzet nem található.

Ex lege védett területek

Ex lege védett források Ősi közigazgatási területén a Balaton-felvidéki Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján 5 db forrás vízhozama haladja meg az 5 l/p értéket, ezáltal ex lege védelem alatt áll. A források a 093/29, 066 illetve 071/1 hrsz-ú földrészleteket érintik. Ezek elhelyezkedését a **TK-V1 jelű tervlap** mutatja be földhivatali térképen, valamint lásd. az alábbi ábrát.

Ex lege védett lápok Ősi közigazgatási területén a Balaton-felvidéki Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján nem találhatóak.

Ex lege védett földvárak és kunhalmok Ősi közigazgatási területén a Balaton-felvidéki Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján nem találhatóak.

Ex lege védett víznyelők Ősi közigazgatási területén a Balaton-felvidéki Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján nem találhatóak.

Ex lege védett barlangok Ősi közigazgatási területén az Országos Barlangnyilvántartás adatai illetve a Balaton-felvidéki Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján nem találhatóak.

Országosan védett természeti területek és természeti emlékek nem találhatóak a településen.

Helyi védett természeti területek

Ősi közigazgatási területén nem található helyi védett természeti terület. Azonban a 089/18 hrsz.-ú ingatlanon elhelyezkedő gyurgyalag élőhely helyi természetvédelmi védettség alá helyezése folyamatban van.

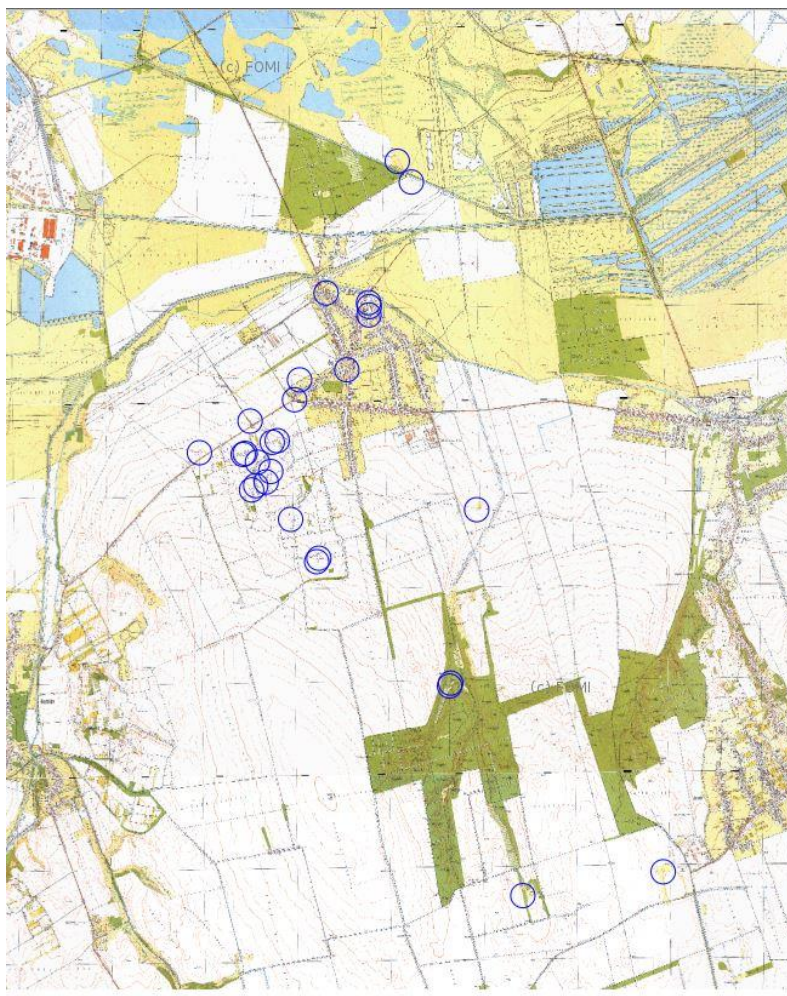
35. ábra: Ex lege védett források elhelyezkedése Ősi területén (adatforrás: BFNPI 2017.08.10.)

Egyéb magyarországi védettség

Ősi területén 25 db **egyedi tájérték**¹ található a TÉKA adatbázisa alapján, melyet az alábbi táblázat, illetve ábra mutat be. Az adatok a TÉKA projekt keretében létrehozott egyedi tájértékek online kataszteréből származnak (<http://tajertekar.hu>), mely közösségi szerkesztésű, ezáltal az adatok olykor pontatlanok lehetnek. A táblázatban szereplő egyedi tájértékek között már nem szerepelnek azok a rekordok, melyek műemléki, vagy más egyéb védettség alatt állnak. Az egyedi tájértékek jelenleg jogi védelem alatt nem álló táji értékek. Legnagyobb arányban a pincék (14 db) fordulnak elő az egyedi tájértékek kataszterében Ősi vonatkozásában, de találhatóak még vallási és természeti értékek valamint emlékművek is.

Sorszám	Megnevezés	Típus	Helyrajzi szám
1	II világháborús emlékmű	Emlékmű, szobor, egyedülálló oszlop	143/4
2	Szovjet Harcosok emlékműve	Emlékmű, szobor, egyedülálló oszlop	590/9
3	Erdészlak	Erdésház; vadásház; erdei kunyhó	071/1
4	Deák-dűlő	Római kori épület	
5	Csapás-föld	Római kori épület	
6	Zsigmondpuszta II.	Római kori épület	
7	Gémeskút	Gémeskút	09
8	Gémeskút	Gémeskút	017
9	Gémeskút	Gémeskút	079/10
10	Kereszt	Feszület	569
11	Külterületi pince	Pince	1496
12	Külterületi pince	Pince	1172/5
13	Külterületi pince	Pince	1172/6
14	Külterületi pince	Pince	1225
15	Külterületi pince	Pince	1228
16	Külterületi pince	Pince	1202
17	Külterületi pince	Pince	1396
18	Külterületi pince	Pince	1400
19	Külterületi pince	Pince	1402
20	Külterületi pince	Pince	033/3
21	Külterületi pince	Pince	045/3
22	Külterületi pince	Pince	1649
23	Külterületi pince	Pince	1632
24	Külterületi pince	Pince	1176

¹ **Egyedi tájérték**nek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.

36. ábra: A Ósi egyedi tájértékek elhelyezkedése (forrás: <http://tajertekar.hu>)

Ósi területén történeti kert és történelmi szőlőterület nem található.

Nemzetközi védettség alatt álló területek

Ósi területén nemzetközi védettség alatt álló területek nem találhatóak.

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

Az országos ökológiai hálózat területét az Országos Területrendezési Terv (OTrT) határolja le. Az OTrT-ben lehatárolt országos ökológiai hálózat területe a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben kerül differenciálásra, magterületre, ökológiai folyosóra és pufferterületre.

A Veszprém megye Területrendezési Terve (VM TrT) Ósi közigazgatási területén az alábbi területeket sorolta az országos ökológiai hálózat területei közé:

- **magterület²**: a külterület északi részén fekvő tőzegtányászattal érintett vizes/nedves élőhelyek illetve délen a Buhim-erdő területé tartozik ide
- **ökológiai folyosó³**: a Séd menti területsáv tartozik ide,

² *magterület (OÖH)*: „...olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életközösségeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.” (OTrT 2. § 16. pont)

³ *ökológiai folyosó (OÖH)*: „...olyan többnyire lineáris kiterjedésű folyamatos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok), amelyek döntő részben természetes

- **pufferterület**⁴: az északi magterületet körülölelő területek (Szigetpuszta, nedves rétek) tartoznak ide.

Az országos ökológiai hálózat területei a Balaton-felvidéki Nemzeti park Igazgatóság adatszolgáltatása alapján a készülő településrendezési eszközökben pontosításra kerülnek.

■ Magterület, ■ Ökológiai folyosó, ■ Pufferterület

37. ábra: Az Országos Ökológiai Hálózat területeinek elhelyezkedése Ósi területén

A táji-, természeti értékek, valamint az országos ökológiai hálózat elemeinek elhelyezkedését bemutatja a **TK-V1 jelű tervlap**

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Ósi területén fennálló tájhasználati, illetve ökológiai konfliktusok az alábbiakban összegezhetők:

- A Szőlőhegy megjelenése és szerepe is sokat változott az évszázadok során. Nagyrészt átalakult a korábban szinte kizárólag szőlőműveléssel hasznosított kisparcellás területek ma már nem egységes megjelenésűek, a szőlőművelés háttérbe szorult az épületállomány megritkult sok pincét elbontottak vagy elhanyagoltak. A használatban lévő épületek és udvarok többnyire jól karbantartottak. A művelés alatt álló telkeken a termelési funkció mellett egyre

eredetűek és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.” (OTrT 2. § 22. pont)

³ *pufferterület (OÖH)*: „...olyan rendeltetésű területek, melyek megakadályozzák vagy mérséklék azoknak a tevékenységeknek a negatív hatásait, amelyek a magterületek, illetve az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek.” (OTrT 2. § 23. pont)

nagyobb teret nyert a rekreáció. A megmaradt pincék családi, baráti összejövetelek és a hétvégi kikapcsolódás színterei, de emellett a település építészeti örökségét is gazdagítják. A kertgazdálkodási hagyományok megőrzése érdekében azonban a területen továbbra is támogatandó a pince-présház építés, a településképre vonatkozó egyedi szabályok betartása mellett

- A kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területek mivel belterülethez, lakóterületekhez közel fekszenek és településképileg is exponált helyen vannak, ezért jelentős tájképi és településképi érzékenységek. Emiatt fokozott hangsúlyt kell fordítani a környezetvédelmi határértékek betartására, hiányzó növénytelepítések pótlására.
- A közigazgatási terület északi részén a kiterjedt tőrendszer a környező nádasokkal, nedves gyepekkel és élőhelyekkel sajátos karakterű, a Sárrét egykori vizenyős, mocsaras világát idézi, azonban a természetvédelmi és tájkép-védelmi szempontból is igen értékes terület a gazdag élőhelyek és állatvilág fennmaradását az aktív bányászat veszélyezteti.

1.13. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

Egy település „életében”, a zöldfelületnek, azaz a növényzettel fedett területek összességének meghatározó szerepe van. A növényzet települési környezetre gyakorolt hatása sokrétű, egyszerre többféle funkciót is betölt, úgymint: ökológiai-, funkcionális-, településszerkezeti- és esztétikai szerep. A zöldfelület, mint biológiailag aktív felület, jelentős ún. kondicionáló hatással bír a környezetére: kedvezően befolyásolja a klímát, a levegőminőséget, a vízháztartási viszonyokat, a felszíni és felszín alatti vizek minőségét, megakadályozza a talaj mennyiségi és minőségi romlását. E sokrétű szerepkörnek a zöldfelületek akkor tudnak optimálisan megfelelni, ha rendszerbe szervezettek.

1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A Község zöldfelületi rendszere

- a közterületi közhasználatú zöldfelületekből (közpark, közkert, fásított közterek),
- a zöldfelületi intézményekből (temető, sportpálya),
- a zöldfelületekkel rendelkező intézményekből (iskola, óvoda),
- a közhasználat elől elzárt zöldfelületekből (intézménykertek, családi és társas házak kertjei, gazdasági területek zöldfelületei stb.)

és az ezek összekapcsolását biztosító zöldfelületi elemekből, közlekedési területek zöldfelületeiből (út menti zöld sávok, fasorok) áll.

Közterületi közhasználatú zöldfelületek, zöldterületek

A zöldterületek közé az állandóan növényzettel fedett közhasználatú zöldfelületek tartoznak. Ősi hatályos településrendezési eszközei zöldterületeket jelölnek a településen, melyeket nem differenciálnak.

A település hatályos szerkezeti tervében feltüntetett közterületi zöldfelületek közül két terület jelenleg még külterületi besorolású. Ezek jelenleg jellemzően mezőgazdasági hasznosítású területek. Az két kijelölt terület a jelenleg 045/20 és 045/21, valamint 043/2, 043/3 és 043/4 helyrajzi számú telkek, illetve azok egy részét érintik. A földhivatali nyilvántartás alapján ezen területek mindegyike jelenleg magántulajdonban lévő terület.

A jelenleg is belterületen belül található, településrendezési eszközök által kijelölt zöldterületek közül a 663 helyrajzi számú telkek szintén magántulajdonban van. A szintén zöldterületként jelölt, 811, 744 és 143/4 hrsz-ú telkek önkormányzati, a 746 hrsz.-ú telkek

állami tulajdonban vannak. Az említett területek jelenleg gyepes borítású zöldfelületekként jelennek meg, egyedül a 143/4 hrsz-ú telken található jelenleg is közparki funkció (az impozáns, nagy gyepes terület közepén egy I. világháborús emlékmű található), valamint néhány faegyed.

Az Ősi Általános iskolához tartozó, településrendezési eszközök szerint közparkként jelölt terület a 638/4 helyrajzi számú telken található. A telek jelenleg önkormányzati tulajdonban van. A terület jellemzően gyepes borítású, csupán pár egyed fa található meg.

További kijelölt közpark a 608, 590/9 és 590/10 hrsz.-ú telkek területét érinti, melyek közül a 608, 590/9 hrsz.-ú telkek önkormányzati tulajdonú, míg az 590/10 hrsz.-ú telek magántulajdonban vannak. Jelenleg a területen egy szovjet emlékmű található, melynek környezetében, a gyepes felületeken kívül, hatalmas, jó állapotú hársfák találhatók.

Habár a hatályos településrendezési eszközök közlekedési területként jelölik, a 745/2 helyrajzi számú, önkormányzati tulajdonú telek jelenlegi állapotában szintén a települési közparkok, közkertek közé sorolható. A Kossuth Lajos utca mentén kialakított kisebb közpark kialakításában és minőségében is jó állapotú. A zöldterület növényállománya gazdag és változatos, a kihelyezett, felújított tűzoltószekér - mint fő motívum - mellett kihelyezett padok, pihenőhelyek is találhatóak a területen. Szintén nem zöldközparkként jelölt terület a temető mellett fekvő, jelenleg intézményi területként jelölt, 588 és 587 hrsz-ú telteken fekvő zöldfelületek. Az 588 hrsz-ú telken található sportpályaként kijelölt terület állami, míg az 587 hrsz-ú teleken található játszótérként jelölt terület önkormányzati tulajdonban van. A terület jelenleg közparkként funkcionál, szépen, igényesen kialakított közterület, gazdag növényállománnyal. A zöldterületen több funkció is helyet kapott: egyrészt a megemlékezés és tiszteletnyilvánítás helye a milleniumi emlékműveknek köszönhetően, emellett kihelyezett padok és pihenőhelyek szolgálják a látogatók kényelmét. Továbbá a területen egy modern játékokkal gazdagon felszerelt játszótér is helyet kapott.

Zöldfelületi intézmények

Zöldfelületi intézmények közé tartoznak azok a létesítmények, melyek zöldfelület nélkül nem tudják betölteni funkciójukat. A településen két zöldfelületi intézmény található: a temető, valamint a sportpálya. A zöldfelületi rendszer fontos közhasználatú eleme a belterülettől ÉK-re található sportolási célú terület. Az Ősi focipálya a 04 hrsz-ú telken található, minden oldalról beépítetlen, jelenleg mezőgazdasági területek határolják. A sportpálya területe a testedzés és aktív kikapcsolódás színtere, mely igen fontos szerepet tölt be a település rekreációs lehetőségeinek bővítésében, a település zöldfelületei használati értékének növelésében. E zöldfelületi elem, valamint a közhasználatú zöldfelületek, zöldterületek együttesen képezik a település fő rekreációs területeit.

A temető területe az 599 hrsz.-ú telken fekszik, településrendezési eszközökben kijelölt területe továbbá a 600 hrsz.-ú, jelenleg beépítetlen területként funkcionáló telek területét érinti. Szomszédságában nagyrészt falusias jellegű lakóterületek találhatóak, továbbá mellette fekszik a közparkként funkcionáló sportpálya és játszótér területe is.

Zöldfelülettel rendelkező intézmények

Főként a közintézményekre jellemző, hogy rendeltetésük betöltéséhez zöldfelületre, kertre van szükség. A település életében főleg kondicionáló és esztétikai szerepet töltenek be. Zöldfelülettel rendelkező intézmények közé tartozhatnak tehát az iskolák, óvodák továbbá minden olyan intézmény, mely jellemzően kerttel, zöldfelülettel rendelkezik (templom, könyvtár, Polgármesteri Hivatal, művelődési ház/faluház stb.)

A településen ilyen intézmények az Ősi Polgármesteri Hivatal, a Gyümölcslőtő Boldogasszony templom, a Református templom, az Ősi Általános Iskola és a Gólyafészkek Óvoda, valamint az Ősi Sportközpont, melyek nélkülözhetetlen része a kert. Annak ellenére, hogy az intézmények rendeltetésükből adódóan a lakosság csupán egy részének, valamint

meghatározott időben nyújt rekreációs lehetőséget, a zöld növényzettel borított felület kondicionáló szerepe meghatározó lehet a település központi részén.

A Kossuth Lajos utca 40. szám alatt található Ősi Polgármesteri Hivatal előtt gondozott előkertet alakítottak ki. A kisebb területen alapvetően alacsonyabb fák, illetve cserjék és cserjesáv találhatóak.

A **Gyümölcsoltó Boldogasszony templom** a Dobos Kovács J. utca 1. szám alatt található. A templom kertje alapvetően gyepes borítású, az alacsonyabb cserjéken felül az utcafronton jó állapotú fasor található.

A **Református Egyházközség temploma** a Kossuth Lajos utca 12. szám alatt található. Kertjében a pár faegyed mellett főként gyepes területek találhatóak. A templom előterében továbbá alacsony örökzöldeket telepítettek. A kert alapvetően gondozott, jó állapotú, de sem vizuális-esztétikai értéke, sem zöldfelületi kondicionáló szerepe nem jelentős.

Az **Ősi Sportközpont, Általános Iskola** és **Óvoda** egymás mellett, az Iskola utca 10. szám alatt találhatóak. Kertjükben a nagy kiterjedésű gyepfelületek mellett mind lombhullató, mind örökzöld cserjék és fafajok is találhatóak, bár mennyiségük nem jelentős. Az iskola és óvoda előkertjében jellemzően lombhullató cserjék találhatóak. A hátsó kertként funkcionáló 638/4 helyrajzi számú telek Ősi hatályos településrendezési eszközeiben közparkként jelölt terület, mely emiatt a közterületi közhasználatú zöldfelületek, zöldterületek közé sorolt területként a korábbi fejezetben tárgyalt zöldfelület.

Közhasználat elől elzárt zöldfelületek

Ide tartoznak a lakó-, üdülő-, hétvégi házak kertjei. A település egésze alapvetően falusias jellegű. Emiatt a beépített lakóterületeken belül, a lakóházak kertjeinek meghatározó szerepük van a település zöldfelületi rendszerében. Habár a közhasználat elől elzártak, a jelentős növényzettel borított felületek településre gyakorolt pozitív hatásai a magánkertekben is jelentkeznek. Nem csak például kondicionáló hatásuk jelentős, de az előkertek a településképet / utcaképet is pozitívan befolyásolhatják. A legtöbb magánkertre jellemző a magas zöldfelületi borítottság, főként díszkertek, nagy gyepfelülettel, változatos fákkal, cserjékkel.

1.13.1.1. Zöldfelületi ellátottság értékelése

Összességében a község területén több településrendezési eszközökben kijelölt, illetve már meglévő közpark és közkert is található, melyek alapvetően jó állapotúak. A meglévő zöldterületek szépen kialakítottak és fenntartottak, rekreációs lehetőséget is biztosítanak. Növényállományuk egyes területeken változatosak, szintén jó állapotúak. Ugyanígy jó állapotúak és rendezett képet mutatnak az intézményi zöldfelületek, valamint a közhasználat elől elzárt területek is.

A kondicionáló szerepű zöldfelületi elemek területi aránya a településen viszonylag magas, ám minőségében nem mindenhol kielégítő. A legtöbb közhasználatú zöldfelületen a gyepes borítású területek dominálnak. Értékes korosabb fák főként csak a magánkertekben, vagy az intézmények területén találhatóak. Az egyes zöldfelületi elemeket összekötő vonalas, utak menti területeken is jellemzően szegényes a növényi színtezetség, legtöbbször az utak menti zöldfelületek is gyepborításúak, fás szárú növényzet csak néhány kisebb útszakaszon jellemző.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

- Nem elegendő, kevés rekreációs funkcióval ellátott közkert, közpark.
- Kevés közösségi játékokat és pihenést szolgáló zöldfelület.
- Zöldfelületi rendszer hiányosságai. Nem elegendő és/vagy nem megfelelő összekapcsoltságú zöldfelületi elemek.

- Nem megfelelő kialakítású kondicionáló felületek.
- Közhasználatú zöldfelületek és zöldterületek esztétikai értéke nem meghatározó a településen.

1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A településszerkezet alakulásában meghatározó szerepet játszanak a település vízfolyásai és a közigazgatási területet kelet—nyugat irányban kettészelő Veszprém—Székesfehérvár közötti országos mellékút, valamint az erről leágazó Ősi—Várpalota országos összekötő út. A település beépített településrészei, lakóterületei ezen utak mentén szalagtelkes rendszerben alakultak ki. Ősi történelmi településmagja a Kossuth Lajos u.—Petőfi Sándor u.—Bem u.—Deák Ferenc u.—Séd u.—Dobos Kovács János utcák területén alakult ki. Később ott ahol a magassági viszonyok megengedték, az előbb említett utak újabb átkötései mentén, döntően továbbra is szalagtelkes beépítési móddal fejlődött a falu. A legújabb átkötő utak mentén már valamivel szélesebb és rövidebb telkek alakultak ki. Több utca, illetve tömb belsejében több 100 m hosszú beépítetlen tömbbelső alakult ki, melyeket korábban saját ellátású mezőgazdasági termelésre használtak. Ezen tömbbelsőket döntően belvizes területek.

Gazdasági területek részben a volt mezőgazdasági majorok átalakulásával vagy azok melletti területeken alakultak ki a belterületől nyugatra, ill. délre.

A belterületől nyugatra helyezkedik el a Szőlőhegy (mely valójában inkább domb), a volt zártkerti, kiskerti művelésű területe.

A település külterületén nagy kiterjedésű területet foglalnak el a jellemzően szántó művelési ágú területek.

A közigazgatási terület északi részének tájhasználatát a külszíni tőzgebányászat határozza. A területen több bányató is kialakult, amelyek térségében értékes növény- és állatvilág telepedett meg.

A közigazgatási terület déli részének tájhasználatát a Buhim-völgy enyhén dombos, erdővel, ill. vízállásos területekkel szabdalta, vadakban gazdag területe határozza meg.

A **VR-V1 jelű tervlapon** kerültek bemutatásra Ősi területegységei nyilvántartott fekvés szerint.

A **VR-V2 jelű tervlapon** került bemutatásra a Község hatályos TSZT szerinti területfelhasználása.

1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

A **KV-V2 jelű tervlap** mutatja be a településen előforduló különböző művelési ágú területeinek előfordulását művelési áganként minőségi osztályonként, megjelölve az átlagosnál jobb minőségű termőföldeket.

1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Ősi közigazgatási területén a hatályos TSZT szerinti beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területfelhasználásai a **VR-V2 jelű tervlapon** kerültek bemutatásra.

1.14.1.4. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)

Ősi intézményeit az 1.10.6. fejezet mutatja be. Az alapfokú intézményellátottság a településen biztosított. Közép- és felsőfokú intézményellátás tekintetében döntően Várpalota ill. Berhida, kisebb mértékben Veszprém és Székesfehérvár város a meghatározó és természetes kapcsolat.

A **VR-V7 jelű tervlap** mutatja be a közigazgatási területen a földhivatali nyilvántatásban szereplő épületeket funkcióik szerint.

A tervlapon jól látható, hogy lakóterületeken a lakóépületek mögött jellemzően gazdasági funkciójú épülete(ek) is elhelyezkednek

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

A közigazgatási területen alulhasznosított barnamezős területek nem találhatók.

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

A KSH adatszolgáltatása alapján Ósiben nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelne a tényleges szegregátum vagy a szegregációval veszélyeztetett terület feltételeinek.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A település beépített településrészein szalagtelkes telekmorfológia jellemző. Egyes utcákban ezen telkek hossza a 100 m-t is meghaladja. Ősi történelmi településmagja a Kossuth Lajos u.—Petőfi Sándor u.—Bem u.—Deák Ferenc u.— Dobos Kovács János utcák területén alakult ki. Később ott ahol a magassági viszonyok megengedték, az előbb említett utak újabb átkötései mentén, döntően továbbra is szalagtelkes beépítési móddal fejlődött a falu. A legújabb átkötő utak mentén már valamivel szélesebb és rövidebb telkek alakultak ki.

Jelenlegi jellemző telekméret: 600-1200 m². Azonban több utca, illetve tömb belsejében több 100 m hosszú beépítetlen tömbbelső alakult ki, melyeket korábban saját ellátású mezőgazdasági termelésre használtak.

Ősi közigazgatási területén a beépített és be nem épített telkek elhelyezkedését a **VR/V-3 jelű tervlap** mutatja be.

A Község közigazgatási területén a telekszerkezetet a **VR-V5 jelű tervlap** mutatja be.

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A telkek tulajdonviszonyait a **VR/V-4 jelű tervlap** mutatja be.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

A **VR/V-4 jelű tervlapon** az önkormányzati tulajdonú telkek elhelyezkedése is bemutatásra került.

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A tervezéshez az állami alaptérképek kerülnek felhasználásra. A jelenlegi épület állomány elhelyezkedését a **VR-V7 jelű tervlap** mutatja be.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

A **VR/V-7 jelű tervlapon** az egyes teleken elhelyezkedő épületeket funkciójuk szerint mutatja be.

1.14.5.2. Beépítési jellemzők

A település belterületét egységesen oldalhatáron álló beépítési mód jellemzi. A történelmi településmagban (Kossuth Lajos u., – Petőfi Sándor u., Bem u., Deák Ferenc u., Dobos Kovács János u.) a beépítés jellemzően utcavonali, előkert nélküli. A később beépült Iskola u., Béke u., József Attila u., Ady Endre u. mentén továbbra is jellemzően oldalhatáron álló beépítési módon épület be, de itt már 5-7 méteres előkertekkel.

Az új beépítések nem alkalmazkodtak minden esetben a hagyományos beépítési módhoz, ezért egyes utcák nem mutatnak egységes utcaképet.

A történelmi településmagban az épületek jellemzően egy szintesek, az újabb épületek esetében egy szint + tetőtér magasságú épületek is előfordulnak.

A gazdasági területeken a beépítés módja szabadonálló.

Az épületek jellemzően kontyolt, ill. részben kontyolt nyeregtetősek.

Az egyes településrészek beépítési jellemzői a TAK-ban és a V. Települési Örökségvédelmi hatástanulmány vizsgálati fejezeteiben kerültek részletesen bemutatásra.

Az egyes telkek beépítettségének mértékét a **VR-V6 jelű tervlap** mutatja be.

1.14.5.3. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

A településkarakter helyi sajátosságait a V. Települési örökségvédelmi hatástanulmány —külön kötetben— és a TAK mutatja be részletesen.

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A településszerkezet történeti kialakulását az V. Települési örökségvédelmi hatástanulmány —külön kötetben— és a TAK, valamint a 1.12.1.1. fejezet részletesen bemutatja.

Történeti településmagnak a Kossuth Lajos u.—Petőfi Sándor u.—Bem u.—Deák Ferenc u.—Dobos Kovács János utcák menti területek tekinthetők.

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A településfejlesztési eszközök készítéséhez, valamint településrendezési eszközök és településkép-védelmi eszközök megalkotásához 2017-ben a Község új régészeti adatszolgáltatást kapott. A településfejlesztési eszközök módosítását és a településrendezési eszközök készítését segítő, alátámasztó régészeti munkarészek vizsgálati része elkészült, amelyet a V. Települési örökségvédelmi hatástanulmány —külön kötetben— tartalmaz. Az adatszolgáltatás szerinti régészeti és a terepi bejárás során azonosított régészeti lelőhelyeket az alábbi táblázatban foglaljuk össze:

Azonosító	Leíróhely szám	Név	Hrsz.	Y kor	X kor	Azonosítás alapja
22505	11	Nádasdladány, Mariska-pusztá	080/16, 081/1, 084, 079/7, 079/8, 079/9, 079/10	588116	195101	nyilvántartás
8839	1	Római katolikus templom	62, 63, 64, 65, 52, 53, 54, 02	584833	201071	nyilvántartás
8840	2	Uradalmi major	201/2, 120/2, 121/1, 125, 126, 127/1, 127/2, 201/1, 320, 276/3, 277, 278, 279, 280, 281, 282/1, 282/2, 283, 285/3, 284, 347, 353, 348	585052	200409	nyilvántartás
8841	3	Szilas-hát	033/42, 033/26, 056/17, 056/19, 056/20, 033/27	582159	199959	nyilvántartás
8842	4	Vízre dűlő	033/42, 035, 032	582738	200717	nyilvántartás
8843	5	Murvabánya	037/3, 036/8, 036/9, 038, 039/2, 040/1, 040/3	583438	200615	nyilvántartás
8844	6	Tsz-kertészet	036/10, 037/2, 036/11, 742/2, 742/1, 743, 036/14, 036/13, 664, 663, 662/1, 662/2, 659, 660, 661	583943	201063	nyilvántartás
8845	7	Deák-dűlő	045/16, 045/17, 045/18, 045/19, 609/3, 609/4, 609/5, 609/6, 609/7, 609/8, 609/9, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 045/15, 609/1, 609/2	584038	200244	nyilvántartás
8846	8	Kavicsbánya	045/15, 609/1, 609/2, 609/3, 609/4, 609/5, 609/6, 609/7, 608, 046/1, 568, 569, 570, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 567, 565/1, 601, 600	584387	200193	nyilvántartás
8847	9	Csapás-föld	093/39, 093/28, 093/29, 093/30, 092, 066, 067/13, 067/1, 067/6, 067/7, 067/9, 091, 093/19, 093/2, 093/20	585966	198874	nyilvántartás
8848	10	Buhinvölgy	061, 060/29, 060/22, 062/5, 062/6, 060/20, 060/23, 060/24, 060/18	585425	197529	nyilvántartás
8849	11	Buhinvölgy II.	071/1	585750	196820	nyilvántartás
8850	12	Zsigmondpuszta	071/3, 088, 074, 080	586379	195296	nyilvántartás
8851	13	Zsigmondpuszta II.	078/4, 078/5, 078/6, 078/3	586438	194863	nyilvántartás
8852	14	Bíró-rét	079/11, 079/12	587712	194994	nyilvántartás
57081	15	Tsz kertészettől ÉK- re	043/4, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 043/5	584239	200994	nyilvántartás
57082	16	Bíró-réti-dűlő	076/7	585749	193434	nyilvántartás
57083	17	Bíró-réttől É-ra	078/7	586671	194936	nyilvántartás
57209	18	Sárvíz- malomcsatorna kanyarulatától D-re	034, 036/6, 036/7, 035, 033/42	582854	200790	nyilvántartás

57210	19	Steller tanyától DK-re	798, 799, 800, 801, 802, 803, 07/1, 07/2, 07/3	584686	201656	nyilvántartás
57211	20	Harmadik dűlő K-i fele	095/7, 095/9, 084/1, 084/2, 085	586549	199205	nyilvántartás
57212	21	Ötödik és Hatodik dűlő között	089/6, 089/7, 089/8, 089/9, 089/10, 089/11, 089/12, 089/13, 089/44, 089/45, 089/46, 089/47, 089/48, 089/49, 089/50, 089/51, 089/17	586247	198216	nyilvántartás
57295	22	Buhinvölgy III.	060/19, 071/1	585598	197234	nyilvántartás
-	23	Szigeti erdő	08/1, 08/2, 08/3, 08/4	584568	201934	terepbejárás
-	24	Sportpálya	05/1	584805	201218	terepbejárás
-	25	Osztaly-dűlő	102/28, 102/29, 102/30, 102/31, 102/32	586227	200128	terepbejárás
-	26	Ladányi-dűlő	099, 0100, 0101	586792	200016	terepbejárás
-	27	Aprós-dűlő	096/4	586326	199650	terepbejárás

20. táblázat: Régészeti lelőhelyek összefoglaló táblázata

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Ősi Képviselő-testülete 2017 decemberében fogatta el Településképi arculati kézikönyvét (TAK), valamint 2018. márciusában a TAK-en és jelen tervezési munka keretében készült IV. Települési örökségvédelmi hatástanulmány vizsgálati és értékleltára —külön kötetben— alapján készült településképi-védelmi rendeletét (TKR). E dokumentumok részletesen bemutatják a Község egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzőit, eltérő karakterű településrészeit.

1.14.6.4. Világörökségi és világörökségi várományos terület

Az adatszolgáltatás szerint Ősi közigazgatási területén világörökségi, vagy világörökség várományos terület nem található.

1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

A településfejlesztési eszközök készítéséhez, valamint településrendezési eszközök és településképi-védelmi eszközök megalkotásához 2017-ben a Község kapott új adatszolgáltatás szerint Ősi közigazgatási területén az alábbi műemlékek találhatóak:

Műemlék neve	Műemlék címe	Törzsszám	Azonosító	Védési ügyiratok	Érintett helyrajzi számok
R.k.templom	Dobos Kovács János u. 3.	5544	9565	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	63
R.k. plébániaház	Dobos-Kovács János u. 3..	5545	9866		65
Református templom	Batsányi u.	5546	9867	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	817

21. táblázat: Műemlékek

1.14.6.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Ősi közigazgatási területén történeti kert, történeti táj és védett temető és temetkezési emlékhely nem található.

1.14.6.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

A településfejlesztési eszközök készítéséhez, valamint településrendezési eszközök és településkép-védelmi eszközök megalkotásához 2017-ben kapott új adatszolgáltatás szerint Ősi közigazgatási területén az alábbi műemléki környezetek találhatóak:

Műemléki környezet neve	Törzs-szám	Azono-sító	Érintett helyrajzi számok
R. k. templom ex-lege műemléki környezete	5544	24675	02, 52, 53, 54, 58, 62, 64, 92/1, 05/3, 05/28, 05/4, 60, 61, 43, 42, 46
Ref. templom ex-lege műemléki környezete	5546	24677	02, 818, 816, 810, 745/6, 745/5, 736/1, 735/1, 734/1

22. táblázat: Műemléki környezetek

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

Ősi közigazgatási területén nemzeti emlékhely nincs.

1.14.6.9. Helyi védelem

Ősi településkép védelméről szóló 7/2018. (III.29.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: TKR) felülvizsgálta a közigazgatási terület helyi védett építészeti emlékeit. A TKR lehatárolhat

- helyi védett területeket, valamint
- egyedi védelem alá helyezett épületeket, építményeket.

Területi védelem

Ősi TKR-e a közigazgatási területen belül nem határol le területi védelemmel érintett területeket.

Egyedi védett építészeti elemek

Ősi TKR az egyedileg védett épületek, egyéb építményeket a rendelet 1. mellékletében sorolja fel:

	Egyedi védelem típusa	Érték típusa	Megnevezés	Cím, helyrajzi szám
1	Helyi egyedi védelem	szobor	Istók szobor	Séd utca és Templom utca találkozási pontja 143/4 hrsz.
2	Helyi egyedi védelem	lakóház	lakóház	Deák F. u. 18. 108 hrsz.
3	Helyi egyedi védelem	lakóház	lakóház	Petőfi S. u. 16. 196 hrsz.
4.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Baditz László református lelkesz síremléke	Református nagyparcella, parcella, sor sír

5.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Böröczky Gábor református lelkész síremléke	Református nagyparcella, C parcella, 3. sor 19. sír
6.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Dr. Bogárdi László polgármester síremléke	Református nagyparcella, B. parcella, 1. sor 8. sír
7.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Farkas Ferenc esperes plébános síremléke	Katolikus nagyparcella, A parcella, 16. sor 2. sír
8.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Hidvégi Attila zászlós hősi halott síremléke	Katolikus nagyparcella, B parcella, 7. sor 14. sír
9.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Katolikus papi temetkezési hely (Léránth Antal, Pongrácz.. (olvashatatlan keresztnév), Somlai Ambrus plébános, Németh János tb. kanonok, Barbarics István hajmáskéri plébános)	Katolikus nagyparcella, B. parcella, 12. sor 2. sír
10.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Kántor Róbertné óvodavezető síremléke	Katolikus nagyparcella, parcella, a parcella, 6.sor 2. sír
11.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Marosi Kiss Gyula református tanító síremléke	Református nagyparcella, C parcella, 1.sor 13.sír
12.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Köcski Ferencné hitoktató síremléke	Katolikus nagyparcella, A parcella, 22. sor 5. sír
13.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Léber Elek díszpolgár síremléke	Katolikus nagyparcella, parcella, 15. sor 1. sír
14.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Lengyel Dezső igazgató (Ősi Általános Iskola) síremléke	Katolikus nagyparcella, A parcella, 6. sor 1. sír
15.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Nagy Károly református lelkész síremléke	Református nagyparcella, C parcella, 3. sor 17. sír
16.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Somogyi László református tanító síremléke	Református nagyparcella, A. parcella, 9. sor 14. sír
17.	Helyi egyedi védelem	síremlék	Szűcs Zoltán díszpolgár síremléke	Református nagyparcella, C parcella, 1.sor 12. sír

23. táblázat. Helyi védett épületek, építmények (forrás: Ősi TKR 1. melléklet)

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

- A közigazgatási terület északi részén elhelyezkedő tőzefebányából a belterületől nyugatra elhelyezkedő tőzefeldolgozóba irányuló teherforgalom egyes lakótelkek használatát zavarja.

1.15. KÖZLEKEDÉS

A közlekedési munkarészben az útkategóriák meghatározását, valamint a javasolt közúti elemek tervezését, paramétereinek kialakítását az e-UT 03.01.11 (ÚT-2-1.201:2008) számú, „Közutak tervezése (KTSZ)” című Útügyi Műszaki Előírásban, a csomópontok tervezését az e-UT 03.03.21 (ÚT 2-1.214:2004) számú „Szintbeni közúti csomópontok méretezése és tervezése” című Útügyi Műszaki Előírásban foglaltak szerint végeztük el.

A tervezés során betartottuk az e-UT 02.01.41 (ÚT 2-1.218:2003.) számú, a településrendezési tervek alátámasztó közlekedési munkarészeinek tartalmára vonatkozó Útügyi Műszaki Előírás rendelkezéseit

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

1.15.1.1. Nagytérségi kapcsolatok

Ősi község Veszprém megyében, Várpalotától dél-keleti irányban található kb. 7 km távolságban. Két megyeszékhely is található a község közelében, Veszprém, 26 km, Székesfehérvár 23 km távolságban fekszik. Mindkét megyeszékhelyre egy országos mellékúton lehet közvetlenül eljutni.

A legközelebbi országos főút a településtől északra található 8. sz. elsőrendű főút, amely közvetlen közúti kapcsolatot ad az M7 autópálya és a Veszprém (Körmend) irányába is. A főút kb. 6 km távolságban helyezkedik el a községtől, de a kivezető országos mellékút és a 8. sz. főút új, emelt sebességű nyomvonala között nincs csomóponti kapcsolat.

A településnek nincs vasúti kapcsolata. A legközelebbi vasútállomás a 20. sz. Székesfehérvár – Szombathely vasútvonalon fekvő Várpalota állomás.

1.15.1.2. Közúti kapcsolatok

A községet érintő, megközelítését közvetlenül biztosító országos úthálózati elemek az alábbiak:

Országos főutak

Főúthálózati elemek nem érintik a települést. A települést országos főút nem érinti. A legközelebbi országos jelentőségű útszakasz a Várpalotától délre haladó 8. sz. I. rendű országos főút, amely 6 km távolságban található. Leggyorsabb elérését a 72106. j. bekötőút biztosítja

Országos mellékutak

- **7202. j. Szabadbattyán – Veszprém összekötő út**

Útkategória: K.V.B.

A településen kelet-nyugati irányban végighaladó, két forgalmi sávval, aszfaltburkolattal, nyílt árkos vízelvezetéssel kiépített útszakasz. Belterületi szakaszán kétoldali járdával, helyenként zöldsávval kialakítva. Az országos mellékút a települést közvetlenül kapcsolja Nádasdladányhoz és Berhidához. Egyetlen jelentősebb csomópontja Ősi területén a 72106. j. úttal alkotott szintbeni, jelzőtáblával irányított kereszteződés a község belterületén

• **72106. j. Ősi bekötőút**

Útkategória: K.V.B.

Észak-déli irányú közút, amely Várpalota irányában közvetlen kapcsolatot ad a 8. sz. főúthoz. Két forgalmi sávval, aszfaltburkolattal, nyílt árkos vízelvezetéssel kiépített útszakasz, belterületi szakaszán kétoldali járda kíséri. Az árkok szakaszonként mélyek, nagy befogadóképességű létesítmények. Az aszfaltburkolat leromlott állapotú.

1.15.1.3. Meglévő úthálózat forgalmi terhelése

24. táblázat: Jelenlegi forgalmak

7202. j. összekötő út (15+557 - 17+984 km szelvények között)

Szgj	Kistgj	Szóló	Csukló	Középtgj	Nehézt	pótkocsis	nyerges	speciális	Mkp	Kp	Lassú	ANF
(j/nap)	(j/nap)	busz	s busz	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	jmű	Ejm/nap
1134	338	37	1	22	22	20	30	3	58	51	9	1875

202. j. összekötő út (17+984 - 23+384 km szelvények között)

Szgj	Kistgj	Szóló	Csukló	Középtgj	Nehézt	pótkocsis	nyerges	speciális	Mkp	Kp	Lassú	ANF
(j/nap)	(j/nap)	busz	s busz	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	jmű	Ejm/nap
704	197	25	0	13	11	10	22	1	10	26	8	1091

72106. j. bekötőút (0+601 - 7+759 km szelvények között)

Szgj	Kistgj	Szóló	Csukló	Középtgj	Nehézt	pótkocsis	nyerges	speciális	Mkp	Kp	Lassú	ANF
(j/nap)	(j/nap)	busz	s busz	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	(j/nap)	jmű	Ejm/nap
869	224	91	0	12	9	3	5	0	24	211	22	1383

A fenti adatok a Magyar Közút Nonprofit ZRt. által végzett 2017. évi országos forgalomszámlálás adatait tükrözik. A település egyik átmenő útján sincs jelentős forgalom, de viszonylag magas a 7202. j. utat terhelő nehéz tehergépjárművek aránya és az észak-déli irányú 72106. j. úton kerékpározók száma is nagy.

Kapacitásszámítás:

A vonatkozó útügyi műszaki előírás (ÚT 2-1.201:2008, „Közutak tervezése” – e-UT 03.01.11.) szerint:

Külterületen 2x1 forgalmi sávú utak esetében a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó forgalom nagyság: 1200 Ejm/h kétirányban, az eltűrhető: 1700 Ejm/ó kétirányban.

10%-os MOF (Mértékadó Óra Forgalom) figyelembe vétele esetén megállapítható:

188 Ejm/h < 1200 Ejm/h, vagyis az országos útszakaszokon mért legnagyobb forgalom is csupán az útkapacitás alig 16 %-át használja csak ki. A települést érintő külterületi útszakaszok jelentős kapacitástartalékkal rendelkeznek.

Belterületen 2x1 forgalmi sávú utak esetében a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó forgalom nagyság: 1400 Ejm/h kétirányban, az eltűrhető: 1800 Ejm/ó kétirányban.

7202. j. összekötőút (átkelési szakasz):

10%-os MOF (Mértékadó Óra Forgalom) figyelembe vétele esetén megállapítható, hogy az országos közúthálózati elemek ismert forgalma alapján belterületi szakaszaikon is jelentős kapacitástartalékkal lehet számolni.

188 Ejm/h << 1400 Ejm/h.

1.15.2. Helyi közúthálózat

1.15.2.1. Főúthálózat

A helyi főúthálózat az országos közúthálózat településen áthaladó szakaszaiból épül fel:

II. rendű belterületi főutak:

- **Rózsa út – Ladányi út** (7202. j. összekötő út),
- **Kossuth Lajos utca** (72106. j. bekötőút),

útkategória: **B.IV.b.C.**

A település belterületét forgalmilag leginkább terhelő nyomvonalak mentén több közintézmény, nagyobb gyalogosforgalmat generáló funkció helyezkedik el.

1.15.2.2. Mellékutak

A helyi közúthálózat **gyűjtőútja** (útkategória: B.V.c.C.):

- Petőfi Sándor utca

Az észak-déli irányú lakóutcákat összekötő gyűjtőút keskeny aszfaltburkolattal, szakaszonként egy-vagy kétoldali járdával és zöldsávval kiépített útszakasz, amelynek vízvezetése csak nyomokban fellelhető (nyílt árok helye). A Kossuth Lajos utca és az Ady Endre utca között halad.

Kossuth Lajos utcával alkotott csomópontja egyszerű, hagyományos kiépítésű, jelzőtáblával irányított.

1.15.2.3. Kiszolgáló utak

Útkategória: B.VI.d.D.

A település egyéb útszakaszai kiszolgáló utak.

A belterületen található gyűjtő- és kiszolgáló utak hálózatát kevés kivétellel kétirányú forgalom, nyílt árkos vízvezetés, zöldsávok és legalább egyoldali járdák jellemzik.

1.15.3. Községi közlekedés

1.15.3.1. Közúti községi közlekedés

A település községi közlekedéssel való ellátását helyközi autóbuszjáratok biztosítják, amelyek a két országos mellékúton közlekednek.

Helyközi autóbusz közlekedés

Ősi településre következő Volán járatok érkeznek:

- 7319 Veszprém – Berhida - Ősi
- 7521 Várpalota –Jenő
- 7528 Várpalota –Ősi– Berhida
- 7526 Székesfehérvár – Sárszentmihály – Jenő - Ősi
- 7532 Várpalota – Berhida – Ősi

Összesen négy megálló szolgálja a községet.

A településen vasúti infrastruktúra nincs kiépítve.

Ellátottság:

A közösségi közlekedési ellátottság (lefedettsége) fejlesztésre szorul, mivel 300 m rágyaloglási távolságot véve figyelembe a megállóig, a belterület kb. 60 %-a érhető el a megállókból.

1.15.4. Kerékpáros közlekedés

A településen kiépített kerékpáros infrastruktúra jelenleg nincs. Az országos mellékutak egyes szakaszain kerékpárral közlekedők száma magas. Ezen útszakaszok szabályozási szélessége nem teszi lehetővé elkülönített kerékpáros infrastruktúra kiépítését. A lakóutcákat terhelő alacsony volumenű forgalom következtében a belső utcákon való kerékpározás biztonságos.

1.15.5. Gyalogos közlekedés

Gyalogosok számára a főbb útvonalakon legalább egyoldali gyalogjárda van kiépítve. A járdák állapota megfelelő, ezek főleg előre gyártott betontáblából, illetve aszfaltburkolattal épültek.

A Kossuth Lajos utca és az Iskola utca között (legtávolabbi szakaszok között) keskeny, csak gyalogosok által használható közterület húzódik.

1.15.6. Parkolás

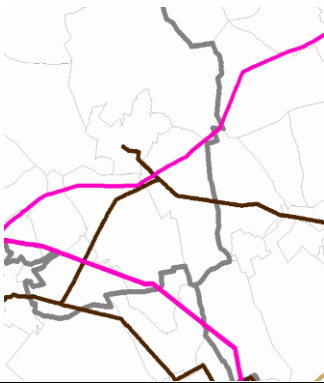
A községben a közterületi parkolás nincs megfelelően megoldva, az intézményeknél és kereskedelmi létesítményeknél a közutak forgalmi sávjában, illetve azok mellett, murvával leszórt felületeken lehet parkolni.

Lsd. még a **KÖ-V... jelű tervlapokat** is!

1.16. KÖZMŰVESÍTÉS

1.16.1. A területrendezési tervek Ősi közművestettségére vonatkozó elhatározások

OTRT

	
<p>OTRT szerint érinti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 400 kV-os átviteli hálózat távvezetékeleme - Földgázszállító vezeték, infrastruktúra elnevezése: 504 - Földgázszállító vezeték, infrastruktúra elnevezése: 506 	

Veszprém megye területrendezési terve

Veszprém megye Területrendezési terve szerint érinti:

- térségi ellátást biztosító 120 kV-os elosztó hálózat Várpalota [Inota] - Kaposvár
- térségi szénhidrogén szállítóvezeték (Balatonfűzfő) - Papkesz - Ósi - (Nádasladány - Székesfehérvár - Kápolnásnyék)
- térségi szénhidrogén szállítóvezeték Pétfürdő - Ósi
- térségi ellátást biztosító 120 kV-os elosztó hálózat Várpalota [Inota] - (Litér 1)
- térségi ellátást biztosító 120 kV-os elosztó hálózat Várpalota [Inota] - (Litér 2)
- 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme (Litér) - (Martonvásár)
- Térségi belvív- és öntöző csatorna

A 2017. január 1-ére vonatkozó statisztikai adatok szerint a lakásállomány 77,2 %-a részesült teljes közműellátásban, ami a közüzemű vízellátást, szennyvízelvezetést, távhő- és földgázellátást, valamint a villamosenergia ellátást foglalja magába. Részleges közműellátással a lakásállomány további 10,2 %-a rendelkezett, ami a közüzemű vízellátást, távhőellátást, valamint a villamosenergia ellátást foglalja magába. Hiányos közműellátás a lakásállomány 0,5 %-át érintette.

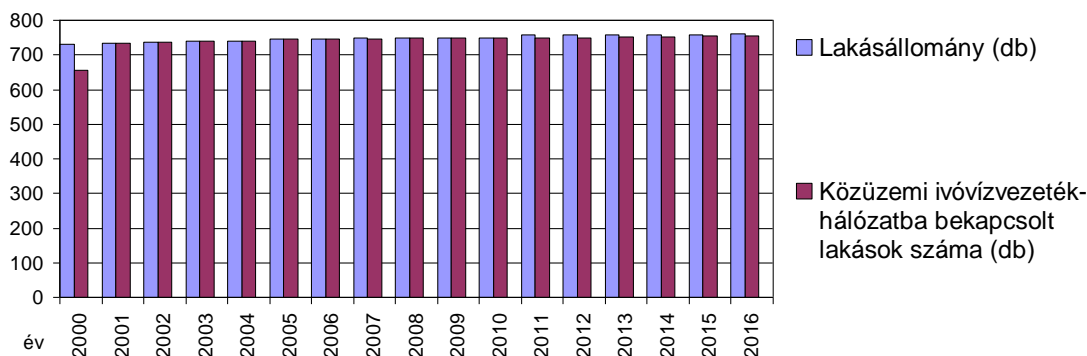
A település állandó népességszáma 2017 januárjában 2082 fő, a lakásállomány 760 db lakás, az egy lakásra eső népességszám 2,7 fő/lakás. A település állandó népességszáma 2000 óta 7,0 %-al csökkent, a lakásállomány 3,8 %-al nőtt.

1.16.2. Víziközművek

1.16.2.1. Vízgazdálkodás és vízellátás

A településen a vezetékes ivóvíz elosztóhálózat település szintű kiépítettségűnek tekinthető, a beépített terület minden utcájában kiépítésre került, jelenleg 26,5 km vízelosztó vezeték üzemel a településen, 2006 előtt 139,5 km üzemelt.

1.16.2.2. Vízellátottság fejlődése 2000-2016 között

38. ábra: Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db) (Forrás: KSH)

A diagram mutatja, hogy 2000-ben 655 lakás, az akkori lakásállomány 89,5 %-a rendelkezett vezetékes ivóvíz ellátással, 2017. január 1-én 756 db lakás, a lakásállomány 99,5 %-a.

Az ellátottság jelzi, hogy Ősi területén 2017 jan. 1-én a lakosság 99,5 %-ának megoldottnak tekinthető a közüzemi vezetékes ivóvíz ellátás.

A település közüzemi ivóvízhálózatával 47,6 ezer m³ vizet szolgáltatottak 2016-ben a lakosság számára. Ez alapján a vízellátást igénybevevő lakókörnyezetben az egy főre eső vízfogyasztás éves átlagban 63,0 l/fő,nap volt. Ebben az évben az üzemelő közkifolyók száma 31 db volt.

A tapasztalatok szerint a távlatban elvárható komfortos életvitel hatására, a lakossági, illetve a kommunális szektor napi ivóvíz fogyasztása ennél magasabban várható. A jelenlegi átlagos vízfogyasztási adatok figyelembe vételével, a meglévő fogyasztóknál számolni kell a vízigény növekedésével – a víztakarékosságra való törekvés ellenére is.

A vezetékes ivóvízzel ellátott ingatlanoknál a fenntartási költségeik csökkentésére jellemző a házi kutak használata, melyet jellemzően locsolásra használnak. A házi kutakról nyilvántartás nem áll rendelkezésre.

1.16.2.3. Tűzvíz ellátás

A település kiépített vízelosztó hálózatára az előírások szerint a tűzcsapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a szükséges tűzvíz ellátást.

1.16.2.4. Vízellátás műszaki hálózati rendszere (vízbázis, hidrogeológia, hálózati rendszer)

A település közüzemű vízellátásának szolgáltatója a Bakonykarszt Zrt.

Ősi vízbázisa a tőle északra elhelyezkedő Berhidai vízbázis. Ősi és a hozzá kapcsolódó térség vízellátó rendszerének alapja a Pétfördő területén üzemelő vízmű telep. A községet is ellátó vízbázis védett karszt vízbázisnak minősül. A kutak talpmélysége 200 métert meghaladja, így a védőidom nem metsz ki a felszínre. Ennek ellenére a vízbázis fölött a területhasznosítás lehetőségét a 123/1997 (VII.18) Korm. rendelet szabályozza.

A községi vízellátó rendszerének vízbázisa a Bakonykarszt Zrt. tájékoztatása szerint 2 mélyfúrású kútból áll, amelyekből a kitermelhető ivóvízmennyiség 1570 m³/nap.

A vízmű kutakból kitermelt víz az NA300-as térségi ellátó rendszeren keresztül Ősi területén két helyszínen 2x150 m³-es, illetve 2x500 m³-es térszíni tározókba kerül, amelyek ellennyomó tározókként biztosítják a község vízellátó hálózatában is a szükséges víznyomást.

A régebben épített vezetékek KMPVC, az újabbak pedig KPE anyagúak.

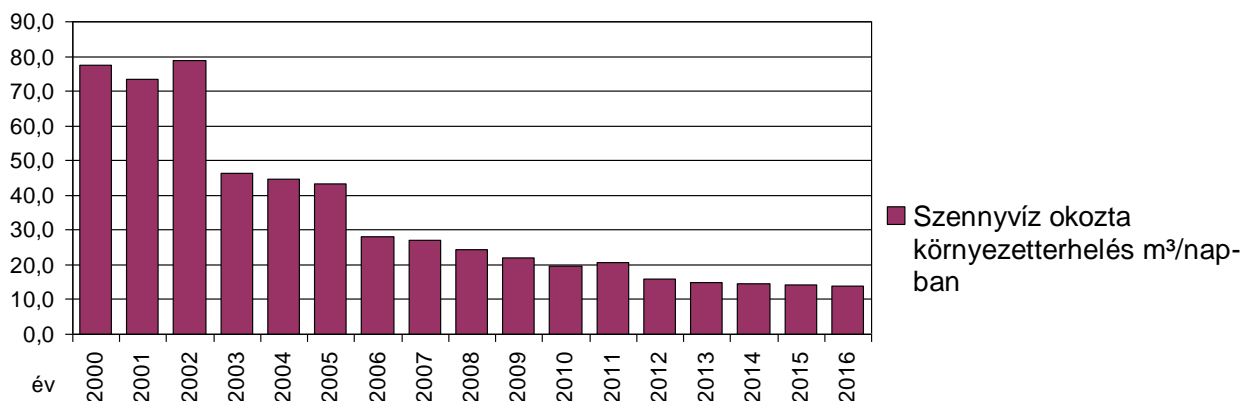
A község vízellátó hálózati rendszere minden utcában kiépült. A hálózaton az ellátó vezetékek a hálózatban elfoglalt szerepük alapján NA200, NA150, NA100 és NA80-as átmérővel rendelkeznek. NA100-as vezetékek a jellemzőek, NA80-as vezeték csak a végszakaszokon, vagy nagyobb átmérőjű vezetékkel egy utcában fektetve fordul elő.

Az ágvezetékekben – különösen a kis vízfogyasztású időszakokban – könnyebben alakulhatnak ki pangó vizes állapotok, valamint csőtöréseknél, illetve más rekonstrukciós munkáknál a szereléshez nagyobb szakaszokat kell a vízellátásból kizárni.

A közüzemi vízellátáson kívül néhány nagyobb gazdasági terület önálló saját vízbeszerzéssel is kiegészíti jellemzően a nem ivóvíz minőségű vízellátását.

1.16.3. Szennyvízelvezetés

A közhálózatra nem csatlakozó ingatlanoknál a szennyvízgyűjtés egyedi házi gyűjtő medencékbe történt, amely többnyire szikkasztóként üzemelt.

39. ábra: Közütemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatorna-hálózatba) bekapcsolt lakások száma (db) (Forrás: KSH)

A diagram mutatja, hogy a talajba szikkasztott szennyvíz mennyisége 2000-ben 77,4 m³/nap volt, 2017 januárjában 13,8 m³/nap.

A tisztítótelepre nyomóvezetéken érkezik a szennyvíz.

A községben kiépített hálózat gravitációs rendszerű, rajta a szükséges helyeken átemelő, és a hozzájuk tartozó nyomóvezetékek üzemelnek. A meglévő hálózat egységesen 20-as UPPVC műanyag csatornákból áll, valamint KPE nyomott szakaszokból.

A rendelkezésre álló, lassan településszintű ellátottságra kiépített szennyvízgyűjtő hálózatra a rácsatlakozás még nem település szintű. A nem csatornázott utcákban és a közcsatornára nem csatlakozó ingatlanoknál továbbra is a szennyvizet helyi gyűjtőmedencékbe vezetik. Ezek jellemzően továbbra is szikkasztóként üzemelnek, így a község talajvizét és talaját továbbra is éri szennyvízből eredő szennyezés.

1.16.4. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település a Séd–Nádor–Gaja vízrendszer vízgyűjtőjébe tartozik. A település topográfiai adottságai hatására kisebb-nagyobb természetes árok, vízfolyások, halas-tavak alakultak ki, amelyek összegyűjtik a felszíni vizeket. Ezek a természet alakította árok-vízfolyások összegyűjtött vizét a településen áthaladó nagyobb patakok a végbefogadónak tekinthető Nádor-csatornába szállítják.

Ősi közigazgatási területe a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság kezelése alá tartozik.

Ősi területén a csapadékvizek elvezetésére nyílt árkos csapadékvíz elszállító rendszer épült ki az utcákban. Az árkok nem minden esetben képeznek egybefüggő rendszert, de az országos átlagot meghaladja az árokrendszer állapota. A település külsőbb területein vannak olyan utcaszakaszok, ahol gyakrabban a lefolyástalan, szikkasztóároként üzemelő szakaszok.

A településen áthaladó vízfolyások-patakok-halastavak karbantartására az ágazati előírásoknak megfelelően a társulási és önkormányzati kezelésűek mentén min 3-3 m-es sávot kell karbantartásra kijelölni. A karbantartó sávot kedvező lenne közterületként szabályozni, ahol közterületi kiszabályozására nincs lehetőség, ott a közép-meder vízállás kijelöléséig, a meder telkének szélétől mérve kell biztosítani a karbantartó sávot, arra szolgalmi jogot bejegyezve a mederkarbantartó részére.

1.16.5. Energiaközművek

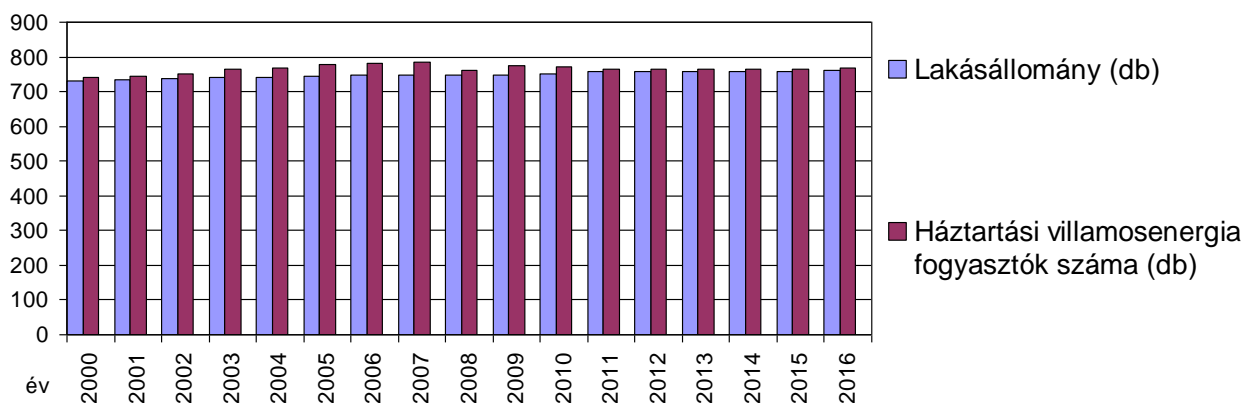
1.16.5.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia, földgáz és rendelkezésre áll, bár sajnálatosan a nem vezetékes, hagyományos energiahordozók használata is jelentős mértékű.

1.16.5.2. Villamosenergia ellátás

Ősi villamosenergia igényeit az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. biztosítja, de áthalad a településen az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt 132kV-os főelosztó hálózata is.

Villamosenergia ellátottság változása 2000-2016 között

40. ábra: Háztartási villamos energia fogyasztók száma (db) (Forrás: KSH)

A diagram jelzi, hogy a lakásállományt meghaladó a villamosenergia ellátást igénybevevő ingatlanok száma.

A statisztikai adatokat elemezve megállapítható, hogy a település lakásállományát meghaladó a villamosenergia ellátásban részesülők száma. Természetesen ez a statisztikai nyilvántartásban szereplő adat a fogyasztók számát jelöli, beleértve az üdülőket, a kiskertes és egyéb fogyasztókat is, így e vonatkozásban a szolgáltató tájékoztatása a mértékadó, amely szerint a lakosság számára teljes körű az ellátottság.

A statisztikai nyilvántartás a közműfogyasztásokkal kapcsolatos értékelésekre is lehetőséget nyújt. A település lakossági villamosenergia fogyasztása 2086 MWh volt 2017. január 1-én. Az egy lakásra jutó havi átlagos villamosenergia fogyasztása 226,6 kWh volt. Ez az érték jelzi, hogy a lakások felszereltségének még fejlesztése várható, és vele a háztartások további villamosenergia igény növekedése is prognosztizálható, különös tekintettel a klímaváltozás hatásait kompenzáló klímaberendezések alkalmazásának terjedésére.

Villamosenergia hálózati rendszere

A község villamosenergia ellátásának bázisa az Inota területén üzemelő 132/35/22 kV-os alállomás, amely nagyfeszültségű betáplálása a főelosztó hálózati rendszer 132 kV-os vezetékeről megoldott. A település közigazgatási területén áthaladó, az alállomás bekötését biztosító egy- és kétrendszerű 132 kV-os hálózatok oszlopokra helyezve üzemelnek, nyomvonaluk és biztonsági övezetük helyszükségletét, mint területfelhasználást korlátozó adottságot kell kezelni.

Az alállomásról induló 22 kV-os hálózat képezi a község villamosenergia ellátásának gerinc elosztóhálózatát. A község szinte teljes területén a 22 kV-os középfeszültségű hálózati rendszer oszlopokon halad. A templom környezetében üzemel csak 22 kV-os

középfeszültségű kábelhálózat. A nagyobb ipari fogyasztókat közvetlenül a 22 kV-os hálózatról látják el, és azok telken belül, önállóan saját transzformátort és belső elosztóhálózatot üzemeltetnek.

A közcélú 22 kV-os középfeszültségű hálózatok fűzik fel a fogyasztói transzformátor állomásokat. A fogyasztói transzformátor állomásokról táplált kiefeszültségű hálózatról történik közvetlen a fogyasztói igények kielégítése.

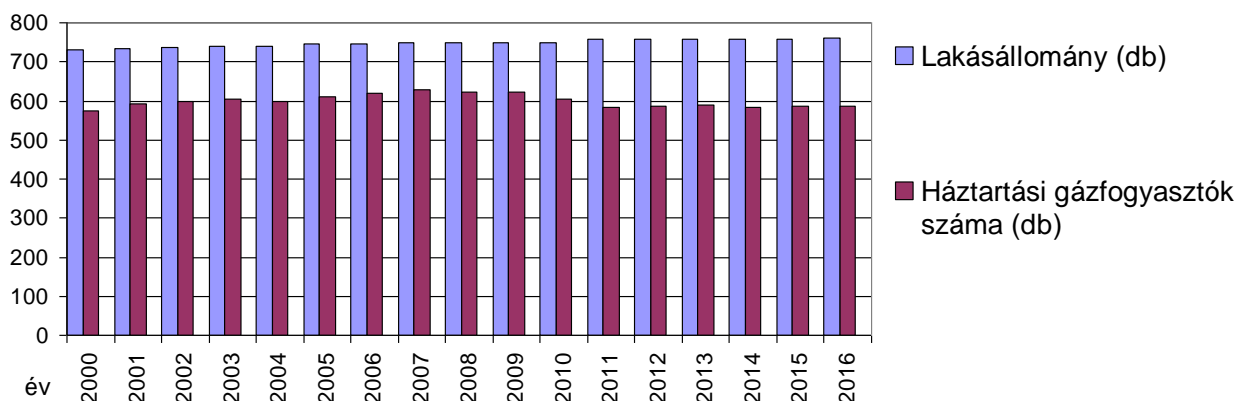
A település közvilágítása a kiefeszültségű hálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejvel történik. A kiefeszültségű tartóoszlopokra szerelt lámpafejekkel csak éppen a közlekedésbiztonsági igényeket elégítik ki.

A településen áthalad a MAVIR Zrt Martonvásár-Litér 400 kV-os átviteli hálózatának a nyomvonala, nyomvonalának és biztonsági övezetének helyszükségletét, mint területfelhasználást korlátozó adottságot kell kezelni.

1.16.5.3. Földgázellátás

A településen az automatikus üzemvitelre is alkalmas termikus célú energiaellátásra- annak közvetlen, vagy a távhőszolgáltatás segítségével közvetve,- a földgázellátást építették ki. A település területén 2016-ban 23,7 km földgázelosztó hálózat üzemel. A gázhálózat kiépítettségének eredményeként 2017. január 1-én 587 lakás, a lakásállomány 77,2 %-a csatlakozott közvetlenül a földgázelosztó hálózatra. Fűtési célú energiaellátásra 587 lakás hasznosította a földgázt (a lakások 77,2 %-a), ezzel biztosítva a komfortos életkörülmény lehetőségét.

Földgáz ellátottság fejlődése 2000-2016 között

41. ábra: Háztartási gázfogyasztók száma (db) (Forrás: KSH)

A diagram mutatja, hogy 2000-ben 575 lakás, az akkori lakásállomány 78,6 %-a rendelkezett vezetékes földgázellátással, 2017. január 1-én 587 db lakás, a lakásállomány 77,2 %-a.

A statisztikai nyilvántartás a közműfogyasztásokkal kapcsolatos értékelésekre is lehetőséget nyújt. A település lakossági gázfogyasztása 2016-ban mindössze 787,3 ezer m³ volt, ekkor a gázfogyasztók közül az egy háztartásra jutó átlagos havi földgázfogyasztás 111,8 nm³/hó volt.

Földgázellátás és CH szállítás hálózati rendszere

Az ország egyetlen gázszolgáltatója az NKM Földgázszolgáltató Zrt alá tartozó FŐGÁZ Zrt, a hálózat üzemeltetője az E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt.

A Nádasladány irányából érkező nagyközép-nyomású vezetékről táplálják a települési gázfogadót. A gáznyomáscsökkentőből induló középnyomású gázelosztó hálózatról elégítik ki a fogyasztói igényeket.

A fogyasztók ellátására az elosztóhálózatot szinte valamennyi belterületi utcában kiépítették. A kiépített középnyomású hálózatról a fogyasztói igényeket közvetlen kielégítő kisnyomású gáz előállítására telkenként elhelyezett egyedi nyomásszabályozókkal megoldott. Az egyedi nyomásszabályozók általában az előkertben nyertek elhelyezést, de található ház falsíkjára szerelt nyomásszabályozó is.

1.16.5.4. Távhőellátás

A településen nem üzemel távhőellátás.

1.16.5.5. Egyéb energiaellátás

A községben kiépített vezetékes földgázellátással a lakásállomány 77,2 %-a számára biztosított az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortja. A lakásállomány 22,8 %-ában ma is a környezetet erősebben terhelő hagyományos, nem vezetékes energiahordozót hasznosítják.

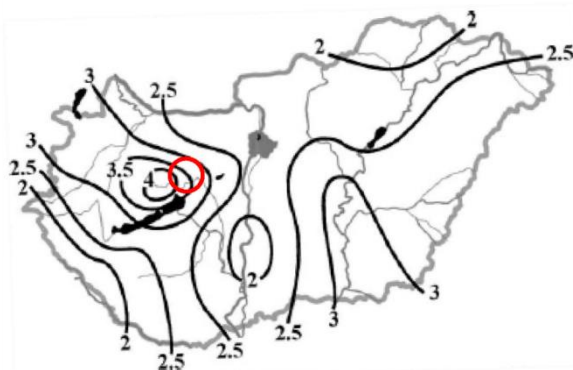
Az egyéb energiahordozóval történő ellátást érintően azonban meg kell említeni, hogy a háztartásoknak-üdülőknek szolgáltatott éves gázmennyiség jellemzően csökkent (2000-ben 985 ezer m³, 2004-ben 1489 ezer m³, 2011-ben 646,3 ezer m³, 2016-ban 787,3 ezer m³). Ez az utóbbi években csökkenő tendencia jelzi, hogy egyre többen próbálják csökkenteni a gázfogyasztásukat. Az egyes gazdasági nehézségekkel küzdő ingatlantulajdonosok a fenntartási költségeik csökkentése érdekében rákényszerülnek arra, hogy a gázfűtést részben, vagy időszakosan, ha az ingatlan alkalmas hagyományos energiahordozó hasznosítására, költségeik csökkentése érdekében földgáz helyett nem vezetékes energiahordozót is hasznosítsanak. Ezzel azonban a település környezetterhelését növelik.

1.16.5.6. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Az energiatermelésre alkalmas megújuló energiaforrások hasznosítása nem újszerű, csak időközben háttérbe szorult. Újra előtérbe kerülését a hagyományos energiahordozók fogyó készlete és hasznosításának környezetszennyező hatása indította el és az a felismerés, hogy a megújuló energiahordozók különösebb ráfordítási igény nélkül rendelkezésre állnak, használatuk nem okoz halmozódó káros hatásokat, környezeti terhelést. Ezekkel az adottságokkal a fenntartható fejlődés lehetőségét szolgálják.

A hazánkban is, így Ősi területén is elérhető megújuló energiaforrás a szélenergia, a napenergia, a vízenergia, a biomassza-biogáz és a geotermikus energia. Ezek előfordulása az ország területén nem egyenletes és általános, befolyásolja a földrajzi elhelyezkedés, a topográfiai és a légköri viszonyok, valamint a felszín alatti geológiai adottságok.

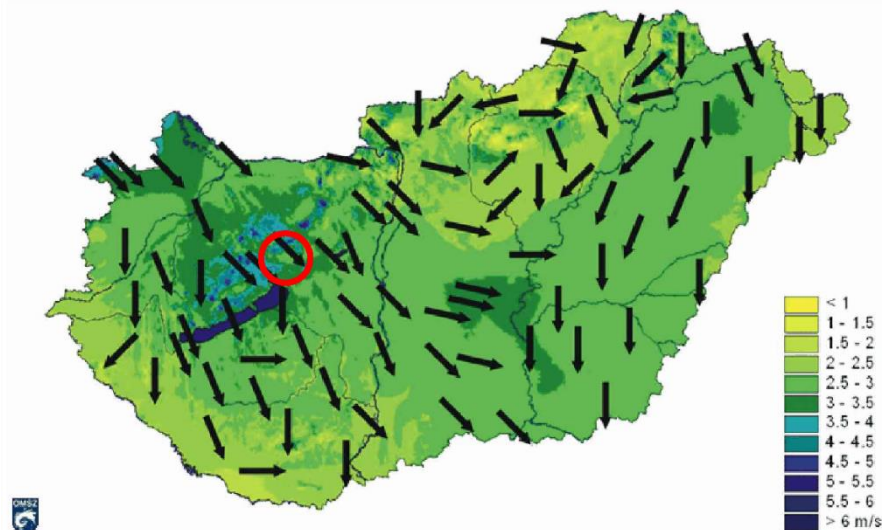
Szélenergia

42. ábra: Bartholy – Radics – Bohoczky (2003) A szél energiája Magyarországon (Forrás: Dr. Tar Károly Debreceni Egyetem Meteorológiai Tanszék & Magyar Szélenergia Társaság)

A topográfiai és légköri, meteorológiai viszonyok alapján kialakuló szélenergiát a szélkerék alkalmazásával közvetlen mechanikai erőátvitelre lehetett hasznosítani. Az ősi hasznosítású elvek alapján kialakított „szélkerék”-ből fejlesztett szélturbinával, amivel, mint szélerőművel közvetlen villamosenergia termelhető.

Mivel a szélenergia előfordulási mértékét a topográfiai és légköri viszonyok befolyásolják, eltérő az ország területén a szélenergia hasznosíthatóság mértéke. A meteorológiai adatok és mérések alapján rögzítették a hasznosítás lehetőségének területi vetületét.

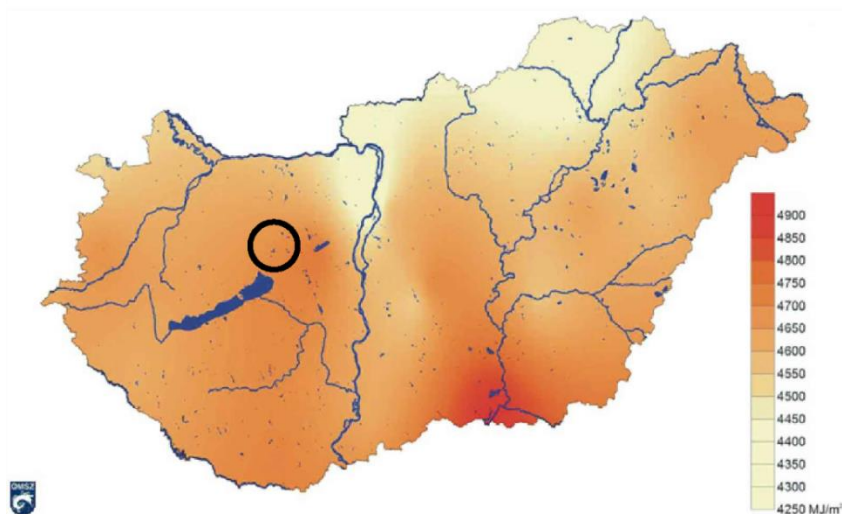

43. ábra: Az évi átlagos szélességek [m/s] és az uralkodó szélirányok Magyarországon (2000-2009) (Forrás: www.met.hu)

A térképek jelzik, hogy Magyarország mely térségeiben lehet hatékonyabban hasznosítani a szél energiáját. A térképről is leolvasható, hogy Ósi és térsége a szélenergiát kedvezően hasznosítható területen fekszik, annak hasznosítási lehetősége nem zárható ki.

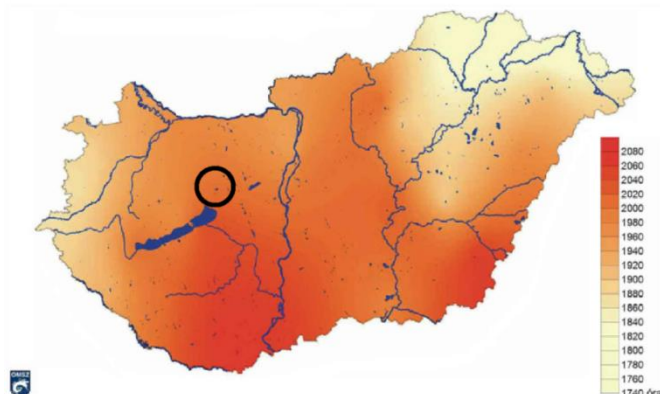
Ósi területét érintő szélerőmű létesítési szándék jelentkezéséről nincs információ

Napenergia

44. ábra. A globálsugárzás (MJ/m²) átlagos évi összege Magyarországon (2000-2009) (Forrás: www.met.hu)

A meteorológiai és topográfiai viszonyok alapján rendelkezésre álló napenergia, mint megújuló energiaforrás, az ősi „fekete hordó” elvén kifejlesztett napkollektorok segítségével termikus célú energiaellátásra, elsődlegesen használati melegvíz termelésre, kisebb mértékben fűtésre alkalmas. A továbbfejlesztéssel kialakított napelemek közvetlen villamosenergia előállítására alkalmasak.

45. ábra: Az évi átlagos napfénytartam (óra) Magyarországon az 1971-2000 közötti időszak alapján (Forrás: www.met.hu)

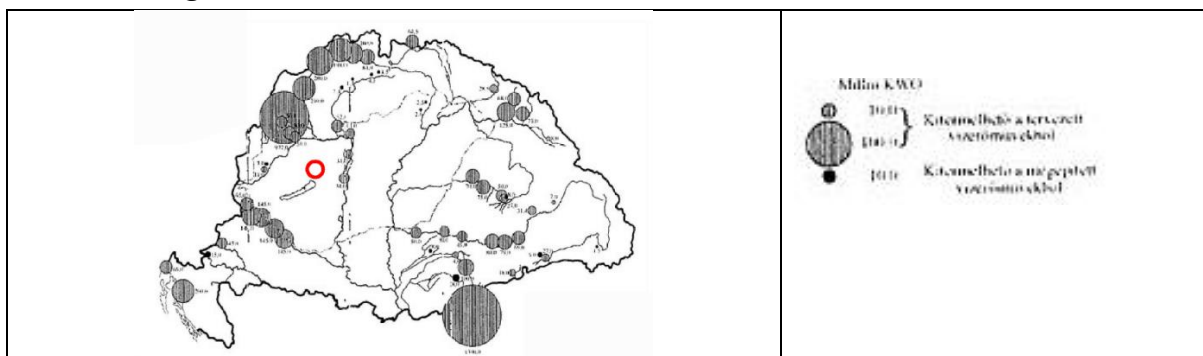
A hasznosítható napenergia mértékét befolyásolják a földrajzi és meteorológiai adottságok, így ezek változóak az ország területén. A meteorológiai adatok és mérések alapján, a szélenergia hasznosítási lehetőségéhez hasonlóan a napenergia hasznosítás lehetőségének területi vetülete is rögzíthető.

A térképek jelzik, hogy Magyarország mely térségeiben lehet hatékonyabban hasznosítani a nap energiáját. Ósi területén körülbelül 1980 óra a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű igénybe venni. Hasznosítás lehetősége napkollektorokkal termikus célú energiaellátásra, naperőművel, napelemmel villamosenergia termelésre biztosított, de a hasznosításhoz szükséges beruházás megtérülését gyorsan nem lehet várni.

A vizsgálatok szerint a napenergia hasznosítása helyi jelentőséggel, házi hasznosítással alkalmazásuk egyre növekszik. Nyilvántartás nem áll rendelkezésre az elhelyezett napkollektorokról, napelemekről.

Ez az a megújuló energiahordozó, amelynek szélesebb, energiagazdálkodást is érintő hasznosítása várható Várpalotán. A fotovoltaikus energiahasznosító berendezések tömeges gyártásának az elindulása által elért ár-eséssel a megtérülésében már javulás tapasztalható, így a hasznosításának intenzív terjedése várható. Hasznosítása továbbra is célorientált lesz, így helyi jelentőségű marad.

Vízenergia

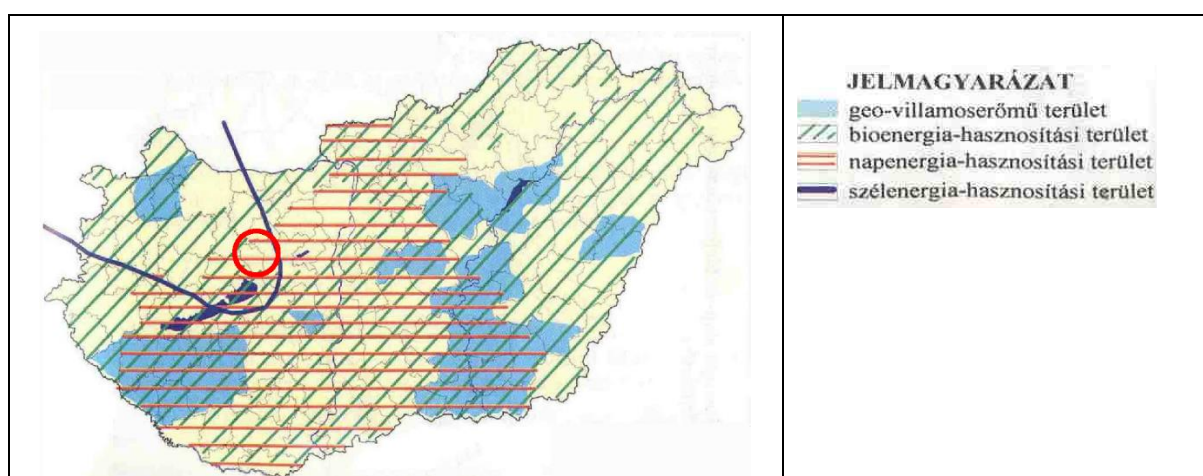
46. ábra: Kogutowicz K. Vízimunkálatok Magyarország területén, 1921 (Kogutowicz két ábrája alapján szerk. Hajdú Zoltán) (Forrás: Magyar Tudomány A Magyar Tudományos Akadémia lapja 1999. augusztus Tudomány és politika a magyar századokban/A magyarországi vízi energia hasznosításának száz éve)

A vízfolyások esésével mint megújuló energiaforrással lehet energiát termelni, amelynek hasznosításához vízikerek telepítése szükséges, majd annak továbbfejlesztésével kialakították a vízturbinát, amely már közvetlen villamosenergia termelésre alkalmas. Vízenergia termelésre a nagyobb vízszint-változású vízfolyások, alkalmasak, így előfordulásuk Magyarország térképéről leolvashatók.

A térkép jelzi, hogy közüzemű szintű energiatermelésre alkalmas vízerőmű létesítésére Várpalotán nincs lehetőség

Biomassza-biogáz

A növényi termésből, növényi, állati hulladékokból, melléktermékekből, erdőgazdasági hulladékokból, energiaültvényekből előállítható energiahordozó a biomassza, amely közvetlen elégetésével fűtési és használati melegvíz termelési energiaigények elégíthetők ki, biogázzá alakítva hő- és villamosenergia termelésre egyaránt alkalmas, bioetanollá alakítva üzemanyagként hasznosítható.

47. ábra: Megújuló energiaforrások hasznosítására javasolt területek (Forrás: Pylon Kft.)

Biomassza-biogáz előállítására az ország területén mindenhol, így Ősi területén is van lehetőség.

Az elégetése során keletkező CO₂ miatt, ma már nem tekintik annyira környezetbarátnak, mert bár az elégetése előtti oxigén termelése és az elégetése során keletkező CO₂ közel egyensúlyban van, csak amíg az oxigén termelése a beépített környezettől távolabbra esik, a környezetterhelő kibocsátás az beépített területen jelentkezik.

Természetesen a biomassza hasznosítás lehetőségét Várpalotán kizárni nem lehet, de megfontolandó, hogy az általa az épített környezetben jelentkező környezetterhelés növekedés felvállalható-e.

Geotermikus energia

A föld belső hőjéből hasznosítható a geotermikus energia. Geológiai adottságok befolyásolják előfordulásának mértékét. Hasznosítására részben a termálvíz kitermelésével, részben a földhő hőszivattyúval történő alkalmazásával nyílik lehetőség.

A földhőből hőszivattyúval kitermelt hőenergia közvetlenül fűtésre, használati melegvíz előállítására hasznosítható, geoerőmű segítségével villamosenergia termelésre is alkalmas.

48. ábra: Magyarország 50 C-nál melegebb hévíz feltárására alkalmas területe (Összeállította: Bélteky Lajos, Dr. Körössy László Felsőpannon alapján, 1962, Forrás: dr. Barótfi István: Környezettechnika (Mezőgazda Kiadó), Geotermikus energia – Magyarország 50 °C-nál melegebb hévíz feltárásának területei)

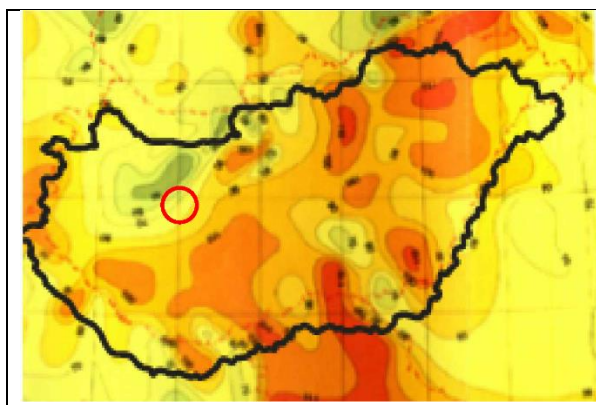
A geológiai adottságok alapján a geológusok elkészítették a termikus energia várhatóan rendelkezésre állását bemutató térképet.

A térkép jelzi, hogy az ország területén hol lehet a termikus energia hasznosítását kedvezőbben megvalósítani.

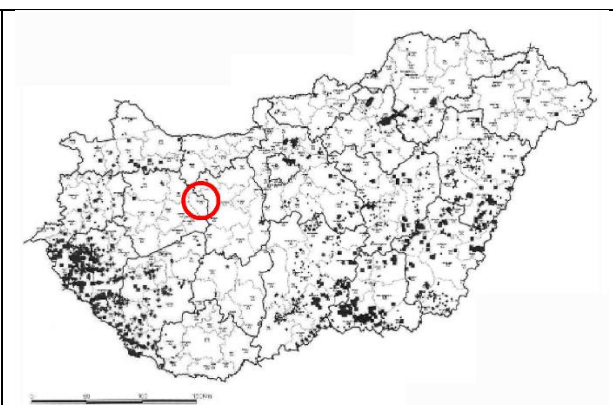
A földhő hasznosítására Ósi területén is adott a lehetőség. A hőszivattyú használata telken belül realizálható, energiagazdálkodási szinten ma még nem érzékelhető hagyományos energiahordozó megtakarító hatása.

A térkép jelzi, hogy a termásvíz kivételére kedvezően van lehetőség, amely termásvíz fürdősi célú hasznosításával már megvalósításra is került.

A térkép jelzi, hogy a termásvíz kivételére csak az alacsonyabb hőfoktartományú 50-60 oC-os vízkészletből van reálisan lehetőség, amely termásvíz fürdősi célú hasznosítását ugyan biztosítja, de energetikailag komplexebb hasznosításra lehetőséget nem ad.

49. ábra: Magyarország geotermikus energiahordozó hasznosítási lehetősége – A Pannon-medencének és régiójának geotermikus hőterképe (részlet) (Forrás: PannErgy, Portfólio.hu)

50. ábra: Magyarországon geotermikus energia hasznosítási lehetőség a felhagyott CH meddő kutak – Magyarország CH meddő kútjainak területi megoszlása (Forrás: Pylon Kft. (Szerkesztette 2001-ben))

1.16.5.7. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításával jelenleg megoldott. A villamosenergia ellátással az intézmények világítási és technológiai igényeit elégítik ki, a termikus célú energia ellátásuk pedig földgázzal helyi hőbázis segítségével és távhőszolgáltatás igénybe vételével biztosított.

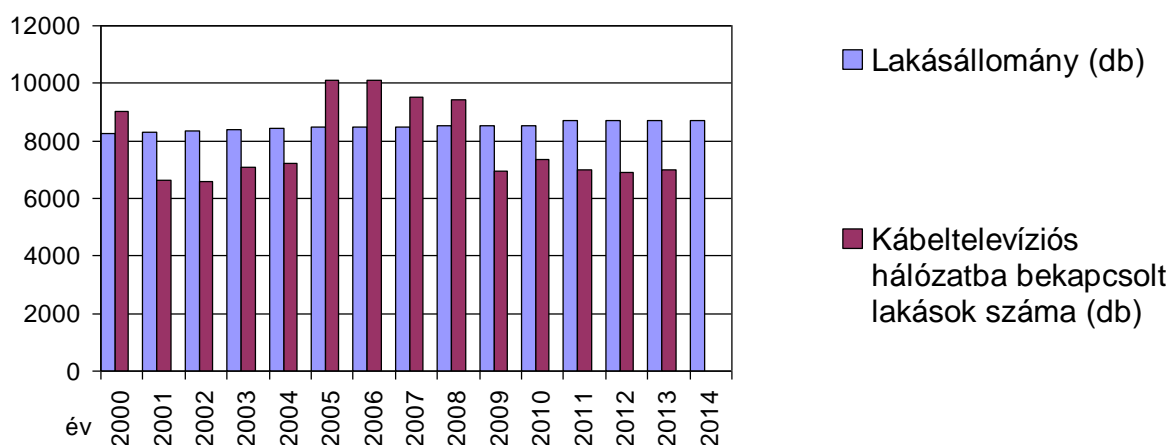
Energiahatékonyság javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások, a szigetelések, homlokfali hőleadást csökkentő (falszigetelések, nyílászáró cserék, javítások) beruházások, épületgépészeti felújítások előfordultak. Az utóbbi években egyre jobban előtérbe kerül az energiahatékonyság jelentősebb javítását szolgáló megújuló energiaforrás hasznosítása is, de erről átfogó információ, nyilvántartás nem áll rendelkezésre.

1.16.6. Elektronikus hírközlés

1.16.6.1. Vezetékes hírközlési létesítmények

A település vezetékes távközlési ellátását jelenleg a Invitel Távközlési Zrt. biztosítja. Ősi vezetékes távközlési hálózatának bázisa a 9-es Székesfehérvár szekunder körzet alá tartozó 47-es Veszprém primer körzet. A település a 88-as távhívó számon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz.

A település távközlési hálózatának kiépítése eredményeként 2000-ben 487 egyéni analóg távbeszélő fővonal üzemelt, azaz a lakásállomány 65,8 %-a rendelkezett vezetékes telefonvonallal. A vezeték nélküli szolgáltatás terjedésével a vezetékes telefon iránti érdeklődés csökkent. 2017. január 1-én 372 db egyéni fővonal üzemelt, de az ellátottság ezzel is teljes körűnek tekinthető, mivel valamennyi vezetékes távközlési igény kielégített.

51. ábra: Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma (db) (Forrás: KSH)

2016 végén 157 db lakás kapcsolódott a kábeltvé hálózathoz, ez a lakásállomány 20,7 %-os ellátottságát jelentette.

A statisztikai nyilvántartás szerint a településen 2015. január 1-én 1 db nyilvános távbeszélő állomás üzemelt.

A településen belüli vezetékes távközlési hálózat, követve a kiefeszültségű elosztóhálózat fektetési módját, a lazább beépítésű területeken föld feletti elhelyezéssel, az intenzívebben beépített községrészekben földalatti elhelyezéssel üzemel.

1.16.6.2. Vezeték nélküli hírközlés

A vezetékes szolgáltatást a vezeték nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák —részben a településen belül, részben a

környező településeken— elhelyezésre kerültek, azokat a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Telenor Magyarország Zrt., Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt. építette és üzemelteti.

1.16.6.3. Vezetékes és vezeték nélküli elektronikus hírközlés hálózatának és létesítményeinek szerepeltetése a településrendezési tervben

A településrendezési eszközök keretében készülő tervek elektronikus hírközlési fejezetére vonatkozó alátámasztó munkarészek elkészítésének tartalmi követelményeit az ágazat 14/2013 (IX.25.) NMHH rendeletben rögzítette. Ennek alapján a hálózatengedélyes szolgáltatók hálózati rendszereit rögzíteni kellene a településrendezési eszközök keretében készített infrastruktúra alátámasztó tervében, hogy a fennálló, illetve a tervezés hatására várhatóan keletkező konfliktusok feltárhatók legyenek. A hálózatengedélyes szolgáltatókról az NMHH nem vezet nyilvántartást.

Az NMHH a szolgáltatási engedéllyel rendelkezőkről vezet nyilvántartást, amelyek részben saját kiépített hálózatuk segítségével, részben bérelt hálózattal tudják biztosítani a szolgáltatást. A szolgáltatási jogosultsággal rendelkezők köre így lényegesen bővebb, mint akik hálózatengedéllyel rendelkeznek és lényegesen több szolgáltatási engedélyes áll készenlétben a szolgáltatásra, mint ahánynak a szolgáltatását a településen élők igénybe veszik.

Az NMHH a szolgáltatási engedéllyel rendelkezők nyilvántartását tartja fontosnak, a piaci verseny biztosítására, a szolgáltató szabad kiválasztásának lehetőségére, tekintettel arra, hogy az elektronikus hírközlés alanyi jogú szolgáltatás.

Ősi területén 57 **vezetékes távközlési szolgáltató** áll rendelkezésre az ágazati nyilvántartás szerint:

25. táblázat: Vezetékes távközlési szolgáltatók

Szolgáltatás státusza:			Működő / Aktív
Szolgáltatás típusa:			-----Helyhez kötött telefonszolgáltatás
Megye:			- Mind -
Földrajzi számozási terület:			- Mind -
Település:			Ősi
2018.10.02. szerinti állapot			
Sorsz.	Ágazati sorsz.	Szolgáltató neve	Tényleges kezdés
1	1	ACN Communications Hungary Kft.	2011.04.27.
2	4	ANTENNA HUNGÁRIA Magyar Műsorszóró és Rádióhírközlési Zrt.	2009.11.26.
3	5	AT és T Globális Hálózati Szolgáltatások Magyarország Kft.	2011.03.18.
4	6	BORSODWEB Internet Szolgáltató Kft.	2011.10.27.
5	7	BT Limited Magyarországi Fióktelepe	2006.09.05.
6	9	Calgo Kft.	2014.08.26.
7	10	Calltivation Ltd.	2013.10.31.
8	13	Comnica Kft.	2017.07.01.
9	14	Comtest Technikai és Ügyvitelszervezési Kft.	2011.07.05.
10	16	Corvus Telecom Informatikai és Távközlési Kft.	2013.09.25.
11	18	Cost Consulting Szolgáltató Kft.	2015.04.01.
12	19	Cost Consulting Szolgáltató Kft.	2008.10.07.
13	21	DIALOGA SERVICIOS INTERACTIVOS, S.A.	2017.02.27.
14	22	DRÁVANET Internet Szolgáltató Zrt.	2009.05.18.
15	23	Enterprise Services Magyarország Kft.	2017.01.01.
16	24	Ephone Schweiz GmbH.	2015.06.17.

17	25	ES Innotel Kft.	2015.07.21.
18	27	FIX TELEKOM Kft.	2016.02.01.
19	28	Hungária Informatikai Kft.	2012.10.11.
20	29	H1 Komm Távközlési és Kereskedelmi Kft.	2017.01.01.
21	30	Interoute Magyarország Távközlési Kft.	2014.05.02.
22	31	Invitech Megoldások Zrt.	2016.07.01.
23	32	InviTechnocom Kft.	2009.06.01.
24	33	Invitel Távközlési Zrt.	1995.02.01.
25	36	ITSource Informatikai és Telekommunikációs Szolgáltató Kft.	2011.07.01.
26	39	KFL-NETWORKING Telekommunikációs és Informatikai Kft.	2011.01.01.
27	43	MCN Telecom Telekommunikációs Szolgáltató Kft.	2015.07.03.
28	44	MCNtelecom GmbH	2017.12.18.
29	46	Microsystem Kecskemét Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	2008.12.01.
30	47	Mikroháló Távközlési, Szolgáltató Kft.	2006.05.04.
31	48	MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.	2004.03.01.
32	49	MVM NET Távközlési Szolgáltató Zrt.	2016.05.01.
33	50	Netfone Telecom Távközlési és Szolgáltató Kft.	2012.12.01.
34	51	Net-Portal Távközlési, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	2009.10.01.
35	52	nfon GmbH	2017.07.20.
36	53	NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.	2012.04.01.
37	54	NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.	2012.04.01.
38	55	N-System Távközlési Szolgáltató Kft.	2007.08.20.
39	56	OfficeLink Kft.	2014.11.07.
40	57	On Line System Informatikai és Tanácsadó Kft.	2006.04.10.
41	58	Opennetworks Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	2005.09.19.
42	59	PIVo Telecom Kft.	2015.07.13.
43	60	Printer-fair Számítástechnikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	2008.11.15.
44	61	Rendszerinformatika Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt.	2011.05.15.
45	63	R-Voice Hungary Telekommunikációs és Informatikai Kft.	2011.09.01.
46	66	Tarr Építő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	2006.07.18.
47	67	Telefonica International Wholesale Services Hungary Kft.	2011.06.01.
48	68	UltraWEB Számítástechnikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	2017.08.21.
49	69	United Telecom Zrt.	2017.07.24.
50	70	UPC DTH S.á.r.l.	2015.05.27.
51	71	VCC Live Hungary Kft.	2008.03.15.
52	72	Venien Informatikai Szolgáltató és Tanácsadó Kft.	2009.07.23.
53	75	VNM Távközlési Zrt.	2011.05.26.
54	77	Xyton Kft.	2006.10.08.
55	78	Zalaszám Informatika Kft.	2011.06.15.
56	79	4VOICE Távközlési Kft.	2006.12.01.
57	80	42NETMedia Szolgáltató Kft.	2015.05.01.

A távközléshez hasonlóan műsorelosztásra is több szolgáltató áll rendelkezésre. Az ágazat 4 vezetékes műsorelosztó szolgáltatót tart nyilván, mint szolgáltatásra jogosultat. Természetesen közülük is van olyan, amelyik bár rendelkezésre áll, tényleges szolgáltatást nem végez.

26. táblázat: Ágazati nyilvántartásban szereplő vezetékes műsorelosztó szolgáltatók

Szolgáltatás státusza:	Működő / Aktív
Szolgáltatás típusa:	-----Televízió műsorelosztás
Megye:	- Mind -

Földrajzi számozási terület:			- Mind -
Település:			Ősi
2018.10.02. szerinti állapot			
Sorsz.	Ágazati sorsz.	Szolgáltató neve	Tényleges kezdés
1	1	ANTENNA HUNGÁRIA Magyar Műsorszóró és Rádióhírközlési Zrt.	2013.03.25.
2	2	Externet Telekommunikációs és Internet Szolgáltató Zrt. "csőd eljárás alatt"	2011.10.01.
3	3	Invitech Megoldások Zrt.	2016.07.01.
4	4	Invitel Távközlési Zrt.	2010.08.10.

A vezetékes szolgáltatást a vezeték nélküli szolgáltatók egészítik ki. Jelenleg az ágazat által vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatóként a térségben 14 szolgáltatót tartanak nyilván. Természetesen ezek bár rendelkezésre állnak, nem biztos, hogy igénybe veszik szolgáltatásukat.

27. táblázat: Ágazati nyilvántartásban szereplő vezeték nélküli szolgáltatók

Szolgáltatás státusza:			Működő / Aktív
Szolgáltatás típusa:			-----Mobil telefonszolgáltatás
Megye:			- Mind -
Földrajzi számozási terület:			- Mind -
Település:			Ősi
2018.10.02. szerinti állapot			
Sorsz.	Ágazati sorsz.	Szolgáltató neve	Tényleges kezdés
1	1	Agnátus-Pont 2004 Távközlési Szolgáltató Kereskedelmi és Ipari Kft.	2013.02.14.
2	3	Frondeo Team Kft.	2016.12.12.
3	4	IBN Informatikai Kft.	2017.05.01.
4	6	Magyar Telekom Távközlési Nyrt.	1993.11.04.
5	7	Netfone Telecom Távközlési és Szolgáltató Kft.	2012.12.01.
6	8	NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.	2011.10.06.
7	10	Stratos Wireless Inc.	2006.05.08.
8	11	Tarr Építő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	2017.02.01.
9	12	Telefonica International Wholesale Services Hungary Kft.	2011.06.01.
10	13	Telenor Magyarország Zrt.	1994.06.16.
11	14	UGETSIM Kft.	2018.07.01.
12	15	UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.	2014.11.10.
13	16	Vodafone Global Enterprise Limited	2011.12.14.
14	17	Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt.	2002.07.16.

Az internet-előfizetések száma 2017. január 1-én 438 db volt, ami a lakások 57,6 %-át jelentette.

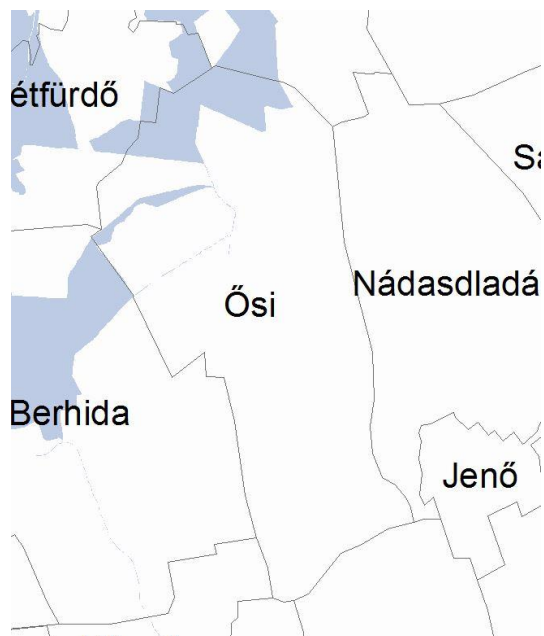
Lsd. még a **KM-V... jelű tervlapokat** is!

1.17. KÖRNYEZETVÉDELEM

1.17.1. Talaj

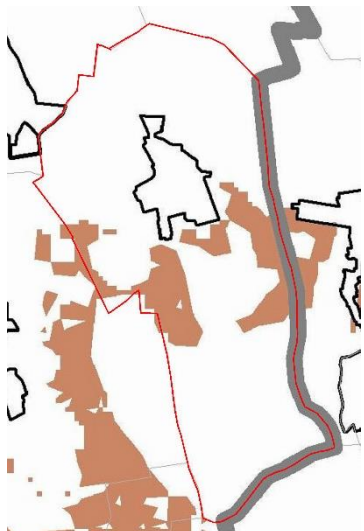
A település földtani közeg, talajtani adottságai a *1.12.1. fejezetben* ismertetésre kerültek. Az egyes külterületi ingatlanok földhivatali nyilvántartás szerinti minőségi osztályba tartozását a **KV-V2 jelű tervlap** mutatja be.

A 27/2006. (II.7.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló kormányrendelet alapján kijelölt **nitrátérzékeny** területeket a *mellékelt ábra* mutatja be. Az ábrán látható, hogy a település északi, várpalotai, pétfürdői közigazgatási határánál található nitrátérzékeny területek. A 2013. szeptember 1-jétől kijelölt nitrátérzékeny területeken az *59/2008 (IV.29.) FVM rendelet* szerinti Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat előírásait 2014. szeptember 1-jétől alkalmazni kell. Ez szabályozza többek között a szerves trágyával kijuttatható nitrogén mennyiségét, valamint a gazdálkodót gazdálkodási napló vezetésére kötelezi.

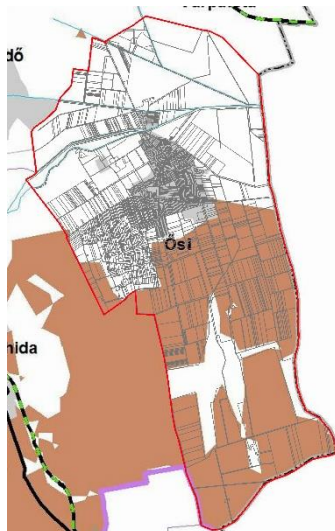

52. ábra Nitrátérzékeny területek Ósi területén (forrás: TEIR, http://gis.teir.hu/teirgis_termeszetvedelem/)

A Veszprém Megye Területrendezési Terve (továbbiakban VM TrT) és a 2014-ben elfogadott Országos Területrendezési Terv (továbbiakban OTrT) Ósi közigazgatási határán belül lehatárol **kiváló, illetve jó termőhelyi adottságú szántóterületeket**. Az OTrT a megyei tervhez képest jóval kisebb kiváló termőhelyi adottságú szántóterületet terület határol le. A megyei tervek készítésénél, még nem határolták le a jó termőhelyi adottságú szántóterületeket. A területrendezési tervek készítésénél a kiváló és a jó termőhelyi adottságú szántóterületeknél adatszolgáltatásra kötelezett államigazgatási szerv a Budapest Főváros Kormányhivatalának Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztálya. Az ő adatszolgáltatásuk alapján a településen belül kiváló termőhelyi adottságú szántóterület nem található, csak jó termőhelyi adottságú, két kisebb területen. A területek kiterjedését mutatják be az alábbi ábrák.

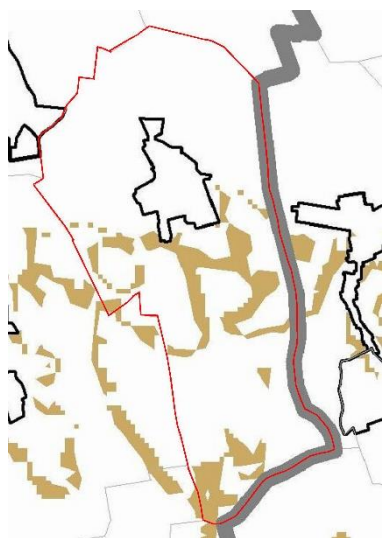
53. ábra: OTrT kiváló termőhelyi adottságú szántóterület

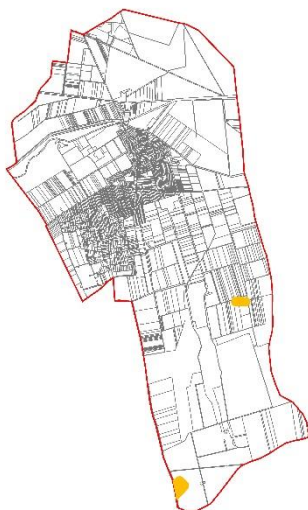
54. ábra: VMTrT kiváló termőhelyi adottságú szántóterület

nem érinti a települést
55. ábra: Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztály adatszolgáltatás: kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek

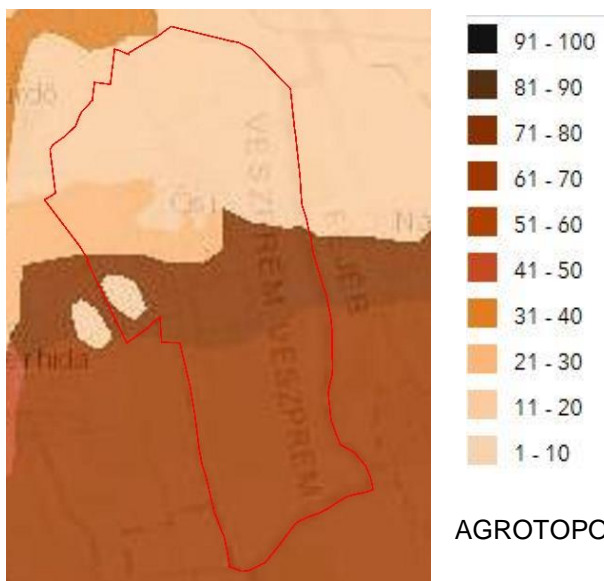

56. ábra: OTrT jó termőhelyi adottságú szántóterület

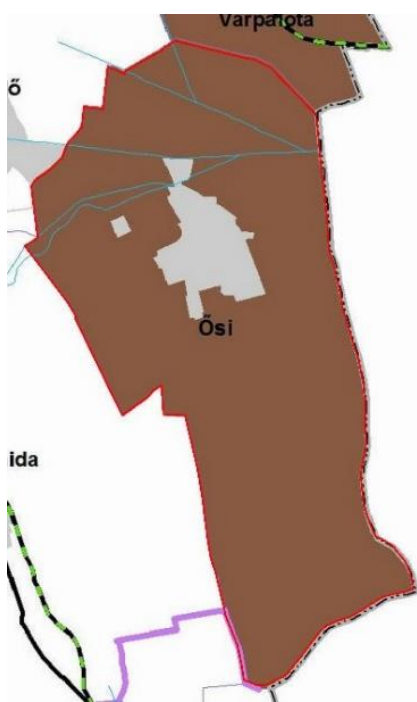
57. ábra: Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztály adatszolgáltatás: jó termőhelyi adottságú szántóterületek

A talajok minőségére a talajértékszám segítségével következtethetünk, mely érzékelteti a talaj termékenységét, 1-től 100-ig terjedő pontértékekkel közelíti meg a talajminőségben fennálló különbségeket. Ósi tekintetében négy érték kategória figyelhető meg: a 10-20, a 20-30, a 60-70 és a 70-80 közötti tartomány. A közigazgatási terület északi része tartozik a gyengébb kategóriákba (10-30 között), míg a településtől délre fekvő külterületek jobb tulajdonsággal bírnak (60-80).

58. ábra: Talajértékszám Ósi területén (forrás: AGROTOPO, <https://maps.rissac.hu:3344/webappbuilder/apps/2/>)

A VM TrT Ósit ásványi nyersanyag-gazdálkodási övezettel érintett településként tartalmazza. A település területén jelenleg három működő tőzégbánya található (Ósi-II., Ósi-IV. és Ósi-V. védneví tőzégbányák).

59. ábra: VMTrT Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete Ósi területén

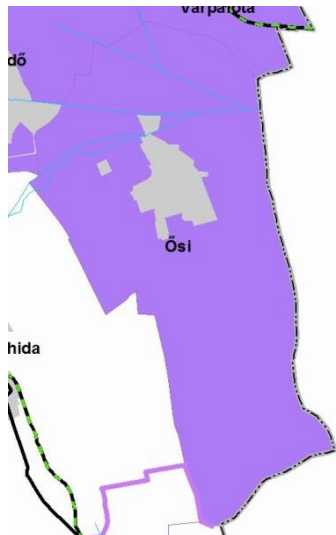

60. ábra: VM Kormányhivatali Hatósági Főosztály Bányászati Osztályától kapott bányaterületek lehatárolása

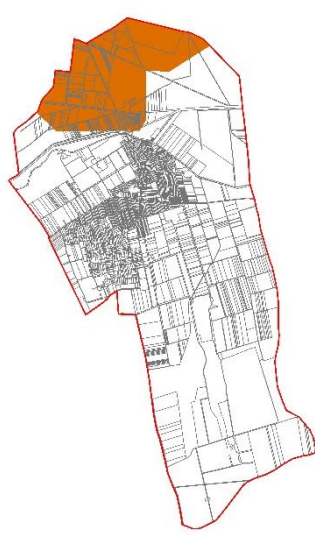
VM TrT alapján a település a **földtani veszélyforrással érintett terület övezetébe** tartozik. A Bányászati Osztálytól kapott adatszolgáltatás alapján Ósi térségében intenzív mélyművelésű bányászati tevékenységet folytattak, mely Ósi közigazgatási területét is érintette. Ezek a Várpalota I.-II.-IV. lignit, valamint a Várpalota V. lignit bányatelkek. A bányatelkeket 2002 folyamán már törölte a Bányafelügyelet, azonban az aláfejtések miatt, ezeket a területeket felszínmozgások által potenciálisan veszélyeztetett területként kell figyelembe venni. Ezek a területek jelenleg stabil területek, de nem megfelelő emberi

beavatkozás hatására, vagy szélsőséges időjárás esetén instabillá válhatnak. Építési tevékenységet ajánlatos geotechnikai szakvélemény alapján végezni.

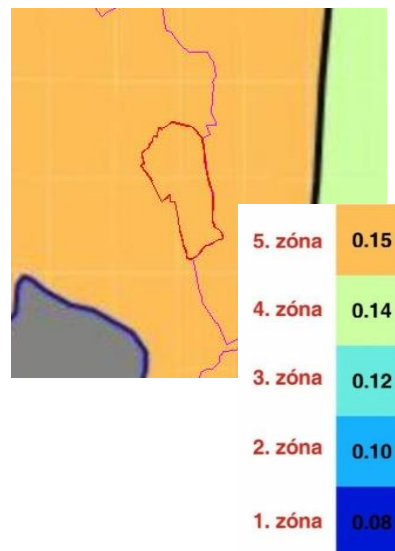
Ősi területe Magyarország szeizmikus zónatérképén, az 1-5. skálán a 5. zónába esik, ami azt jelenti, hogy az átlagosnál valószínűbb földrengések előfordulása.

61. ábra: VMTrT Felszíni veszélyforrás-terület övezete Ősi területén

62. ábra: VM Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztályától kapott felszínmozgások által veszélyeztetett területek lehatárolása

63. ábra: Ősi területe Magyarország szeizmikus zónatérképén

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

A település vízrajzi adottságait az 1.12.1. Természeti adottságok c. fejezet ismerteti.

1.17.2.1. Felszíni vizek állapota

Ősi az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő-tervezési alegységhez tartozik. A település legjelentősebb **felszíni vízfolyása** a Veszprémi-Séd és a Séd-Sárvízi-malomcsatorna. Ősi területén ered a Nádor-csatorna is, mely szintén meghatározó folyó. Ősi területén a Veszprémi-Séd torkolatánál monitoring

Az alegység területén a felszíni vizek monitoringja több helyen folyik. A felszíni vizek esetén a monitoring kiterjed az ökológiai és a kémiai állapot szempontjából indikatív biológiai elemek és speciális veszélyes anyagok meghatározására, valamint azokra a fizikai, kémiai paraméterekre és hidromorfológiai jellemzőkre, amelyek az ökológiai állapotot befolyásolják. Ősi területén a Veszprémi-Séd torkolatánál és a Séd-Sárvízi malomcsatornánál (EOV X: 201303, EOY Y: 584401). található monitoring állomás. A Veszprémi-Séd torkolatánál (EOV X: 201363 EOY Y: 584333) lévő üzemi állomás havonta történik mérés. A Séd-Sárvízi malomcsatornánál tervezett NO₃ monitoring pont kialakítása az EOY X: 201285, EOY Y: 584402 pontnál.

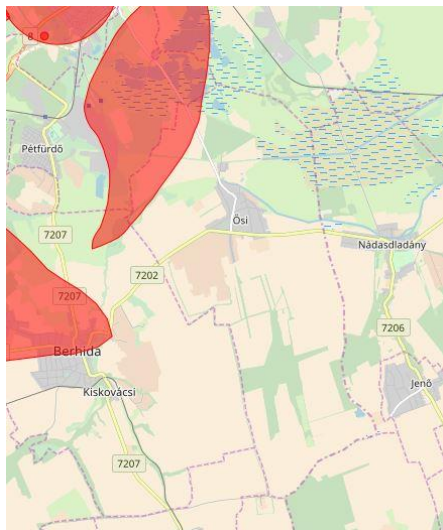
A minősítés során az egyes szempontok szerinti állapotokat 5 osztályban határozzák meg: kiváló, jó, mérsékelt, gyenge, rossz. Séd-Sárvízi malomcsatorná kémiai minősítése jó, ökológiai minősítése gyenge. A Veszprémi-Séd kémiai minősítése jó, ökológiai minősítése rossz. (forrás: Észak-Mezőföld és Kelet-Bakony tervezési alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terv, Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, 2016. április).

Ősi területén **felszíni állóvizek tekinthetők** a meglévő és a felhagyott tőzégbányák után maradó vízállások. Ősi területén lévő működő tőzégbányák, valamint a felhagyott Nádasladány II. tőzég bánya után felszíni vízborítás található.

2015-ben Ősi támogatást nyert a **csapadékvíz**-elvezető árkok felújítására a település egész területére vonatkozóan, összesen 22 km-re.

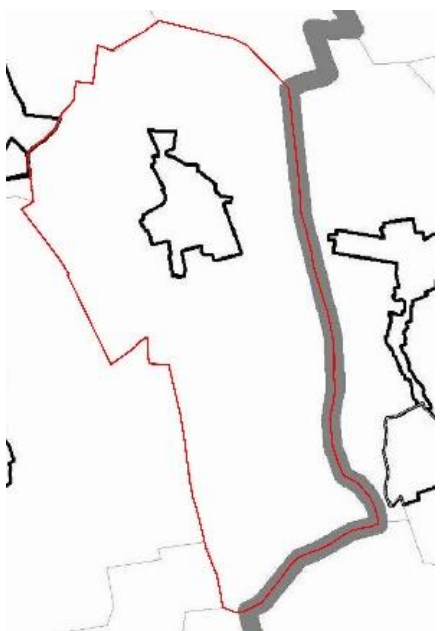
1.17.2.2. Felszín alatti vizek állapota

A **felszín alatti vizeknek** kiemelt szerepe van az ivóvízellátásban és balneológiai hasznosításban. A fenntartható használat érdekében fontos a minőség és a mennyiség megőrzése. Ősi a 27/2004. (XII. 25.) Kvm rendelet alapján a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen levő település.

Ősi vezetékes ivóvízellátását a Bakonykarszt Zrt. szolgáltatja. A település közigazgatási területének északi részén húzódik a Berhida-Ősi vízbázis. A vízbázis rendelkezik határozattal elfogadott védőövezettel (9347/2005. határozat).

64. ábra: Berhida-Ősi vízbázis kiterjedése (forrás: OKIR)

Az OTrT 2014. január 1-én hatályba lépett módosítása során megszüntette a felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezetét és a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezetét, helyette bevezette az országos vízminőség-védelmi terület övezetét, ami a „felszíni és felszín alatti vizek, az emberi fogyasztásra, használatra szánt vizek és a vízkivételi művek, továbbá a halak életfeltételeinek biztosítása érdekében kijelölt vizek megóvását szolgáló védelem alatt álló” területeket tartalmazza.

Az OTrT Ősi területét nem sorolja az országos vízminőség-védelmi terület övezetébe.

65. ábra: OTrT – Országos vízminőség-védelmi terület övezete

1.17.3. Levegőtisztaság védelme

A légszennyezés terjedési lehetőségeit a domborzat, természeti adottságok és az uralkodó szélirány határozzák meg. A település környékén inkább mezőgazdasági területek találhatók, csak egy kisebb erdőfolt található északra.

Ősi területén nem található légszennyezettség-mérő állomás. A levegő állapotára, minőségére vonatkozó vizsgálatok Ősi területére vonatkozólag nem állnak rendelkezésünkre. A település levegőtisztaságára hatással lehetnek a Pétfürdői gyártelepek. Az ipari eredetű légszennyezés az utóbbi időben csökkent a korszerű, az elérhető legjobb technológiának köszönhetően.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002.(X.7.) KvVM rendelet az ország területét légszennyezettség szerint zónákba sorolja. Ősi a 10. számú légszennyezettségi zónába (Az ország többi területe, kivéve a kijelölt városokat) tartozik. A települések területének szennyező anyagok szerinti típusát a KvVM rendelet 1. számú melléklete rögzíti, melyek besorolása Ősi területén az A-tól F-ig (csökkenő sorrendben) terjedő skálán az alábbi:

	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol	Talaj-közeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)-pirén (BaP)
Ősi	F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

28. táblázat: Zónacsoportok légszennyező anyagok szerint

A táblázatban található jelölések magyarázata az alábbiakban olvasható:

A „D” zóna-besorolás azon területeket jelöli, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértékek, az 1. melléklet 1.1.4.1. pontjában foglalt táblázat 3-6. sorában szereplő anyagok esetében a célértékek között van.

Az „E” csoportba tartozó területeken a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszön között van.

Az „F” csoportba azon területek kerültek besorolásra, ahol a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

Az „O-I” csoportba pedig azon területek kerültek, ahol a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket.

A fenti adatokból látható, hogy a zóna-besorolás szerint a levegőterheltség Ősi területén kifejezetten kedvező, egyedül a PM₁₀ benz(a) pirén (BaP) van a felső vizsgálati küszöb illetve a célérték között valamint a szálló por (PM₁₀) értéke lépi át az alsó vizsgálati küszöböt, de nem haladja meg a felsőt.

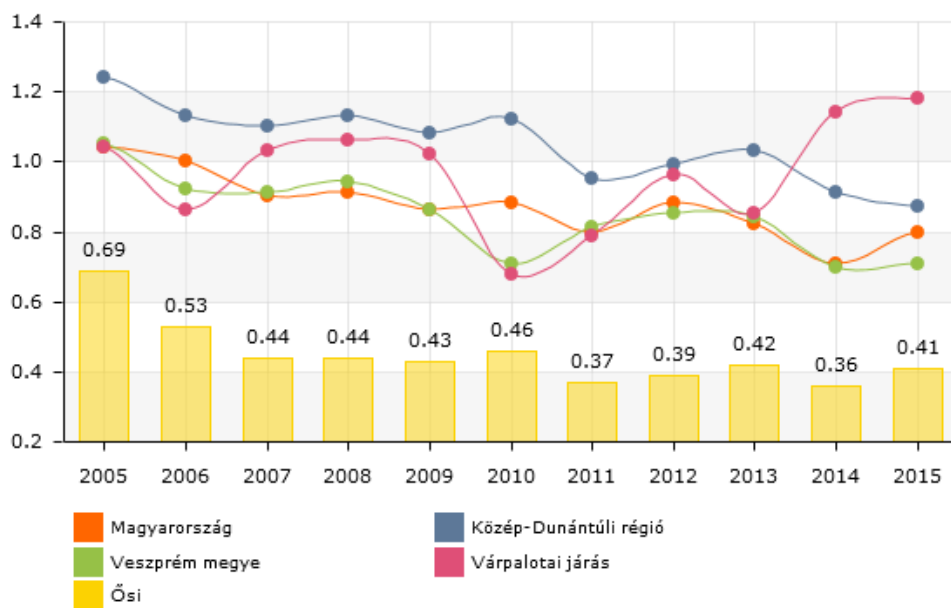
Légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területnek tekinthetők Ősi területén belül az országos ökológiai hálózat területei.

A község közigazgatási területén nem ismert légszennyező telephely.

Az OKIR LAIR (Légszennyező anyagok kibocsátása) adatbázisában Ősi területére vonatkozóan nem található adat, így az utóbbi évek légszennyező anyagainak bemutatására, elemzésére nincs módunk.

A légszennyezéshez ezen kívül jelentősen hozzájárul a közlekedésből és a téli fűtésből származó szennyezés is. A szilárd burkolattal nem rendelkező utak mentén száraz nyári időszakban jelentős a porterhelés. A település gázfogyasztását az alábbi ábra szemlélteti. Az ábrán Ősi egy lakosára jutó háztartás részére szolgáltatott gáz mennyisége (1000 m³/fő) látható az országos, régiós, megyei, járási fogyasztáshoz képest. Ősi gázfogyasztása a mindegyik érték alatt van. (forrás: TEIR).

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

66. ábra: Háztartási gázfogyasztás, egy lakosra jutó háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége (1000 m³/fő) forrás: TeIR

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

Ősi közigazgatási területén környezeti zaj elsősorban a közlekedésből származik. A településre nem készült stratégiai zajtérkép. A település legforgalmasabb közútja a 7202. számú összekötő út, valamint a 72106 j. bekötő út. Az utak forgalma nem jelentős, így számottevően nem befolyásolják a település zajterhelését. A 7202 út (Ladányi utca, Rózsa utca) a település déli részén halad, így jelentősen nem befolyásolja a települési környezetet.

1.17.4.1. Vasúti zajterhelés

Ősi közigazgatási területén nem halad keresztül vasúti sínpálya. A legközelebbi vasútvonal Székesfehérvár–Szombathely-20-as számú vasútvonal Várpalotán keresztül elérhető.

1.17.4.2. Légi közlekedés

A településen a légi közlekedéstől származó zajterhelés nem figyelhető meg. Legközelebbi működő repülőtér Úrhidán található, melynek azonban közvetlen hatásterülete nem érinti a települést.

1.17.4.3. Üzemi zajterhelés

A község területén nem található a zajtól védendő területhasználatú településrészekon zajterhelést okozó ipari, gazdasági létesítmény.

1.17.5. Sugárzás védelem

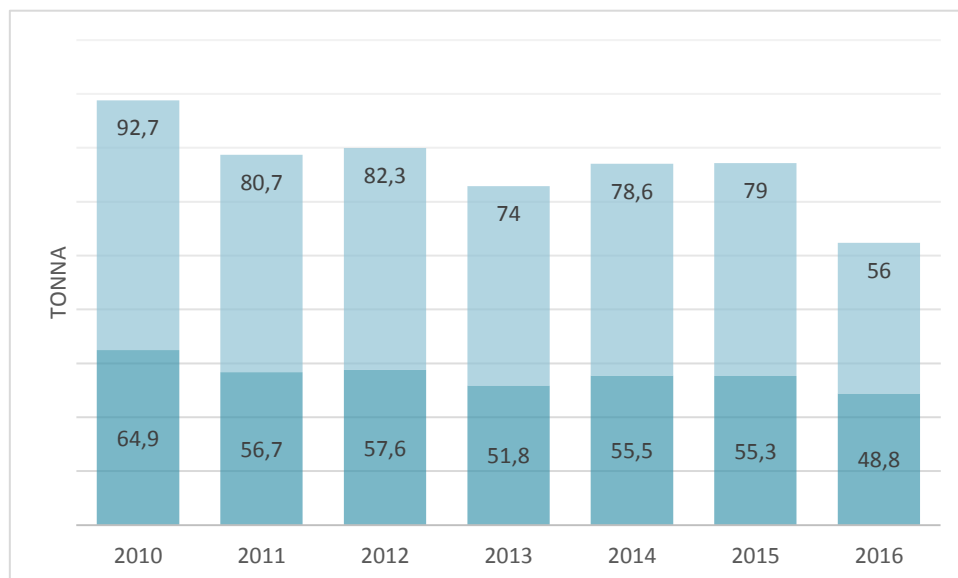
A sugárzásból származó szennyezésre, illetve veszélyforrásra Ósi közigazgatási területén nem rendelkezünk adattal.

1.17.6. Hulladékkezelés

Ősi területén a **kommunális szilárd hulladék** szervezett gyűjtése és elszállítása megoldott. A településen a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátását a Depónia Nonprofit Kft. végzi. A településen nem található hulladékudvar. A legközelebbi hulladékudvar Csala-

Pénzverővölgyi Hulladékudvar, ahol az ősi lakosok elhelyezhetnek előre szelektált hulladékokat.

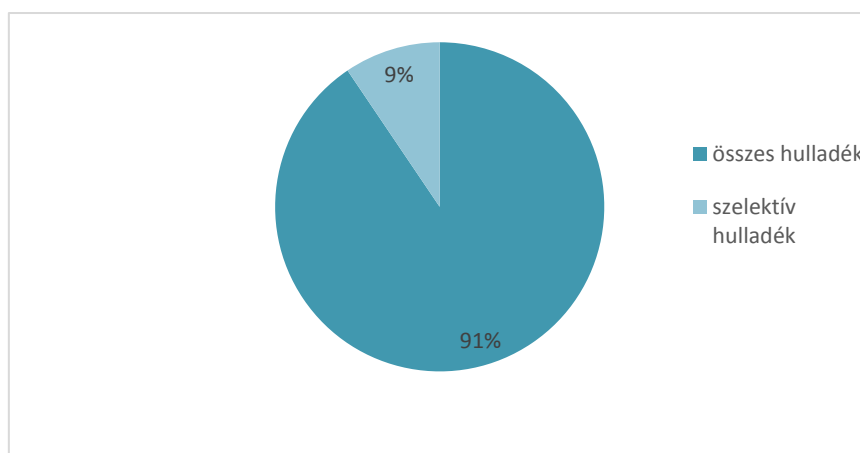
A KSH adatai alapján, Ősin 2010-2014 közötti időszakban az összes elszállított települési hulladék mennyisége enyhén csökkenő tendenciát mutat. Míg 2010 az összes elszállított hulladék mennyisége 92,7 tonna volt, 2016-ban ez a szám 56 tonna volt. A lakosságtól elszállított települési hulladék esetében inkább stagnált a tendencia.

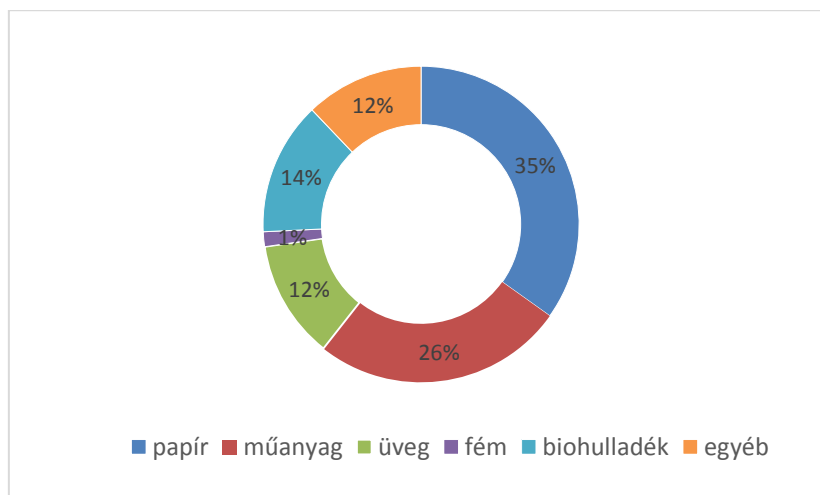
67. ábra: Összes elszállított hulladék mennyisége a lakosságtól begyűjtött hulladék-mennyiségekkel megjelölve (forrás: KSH, saját szerkesztés)

A községben 2013-tól a **szelektív hulladékgyűjtés** házhoz menő (zsákos) rendszerben végzik, havonta 1 alkalommal. A gyűjtés során a következő típusú hulladékok kerülnek elszállításra: műanyag- és fém csomagolási hulladék, valamint a papírhulladék. A településen háromhavonta házhoz menő üveghulladék gyűjtés is történik, de az üveghulladékokat a Kossuth és Béke utca kereszteződésében lévő szelektív gyűjtőbe is el lehet helyezni.

A KSH adatai alapján, Ősi területéről a lakosságtól begyűjtött szelektív hulladék mennyisége 2016-ban 3,6 tonna volt. Ez abban az évben a lakosságtól begyűjtött 48,8 tonnának a 7,3 %-a.

68. ábra: A lakosságtól begyűjtött összes hulladék, és a szelektív hulladékok mennyiségének aránya 2016-ban, forrás: KSH, saját szerkesztés

69. ábra: A lakosságtól és a közterületről összegyűjtött szelektív hulladékok megoszlása 2016-ban (forrás: KSH, saját szerkesztés)

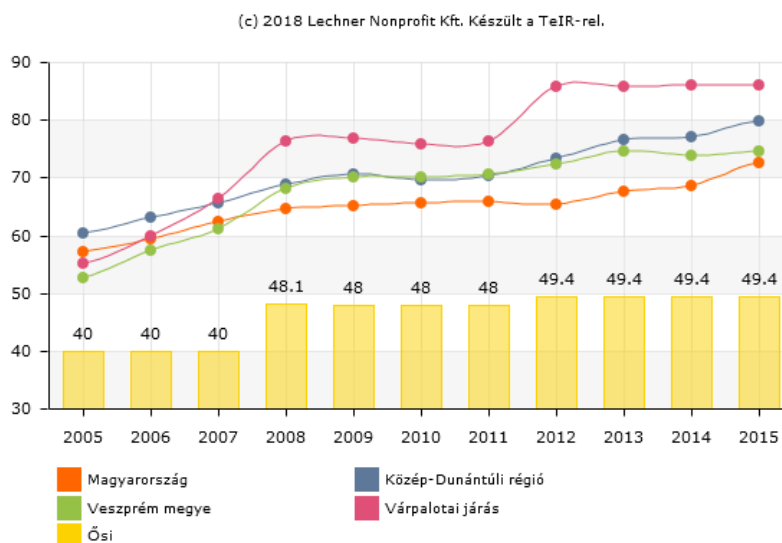
A szelektíven gyűjtött hulladék összetételét legnagyobb arányban a papír és a műanyag teszi ki. Kisebb arányban gyűjtik az üveget, a biohulladékot, valamint az egyéb szelektíven gyűjtött hulladékokat. A fémhulladékok aránya 2016-ban 1% volt.

A **zöldhulladék** elszállítását a közszolgáltató áprilistól novemberig havonta egyszer végzi. **Lomtalanítást** egyedi megrendeléssel, évente egy alkalommal lehet kérni a szolgáltatótól. A lomok mennyisége maximum 3 m³ lehet.

Veszélyes hulladék elhelyezésére a Közszolgáltató által üzemeltetett hulladékudvarban van lehetőség (Csala-Pénzverővölgyi Hulladékudvar.).

Ősi víziközmű szolgáltatója a Bakonykarszt Zrt. A településen a szennyvízhálózat kiépítettsége nem teljeskörű.

A településen az **ivóvízhálózat** kiépítettsége teljeskörű. Az ivóvízszolgáltatást is a Bakonykarszt Zrt végzi. Ősi község közműollója, vagyis az egy km ivóvízhálózatra jutó csatornahálózat hossza 2015-ben 49.4 % volt. Tehát kb. a település felén nincs kiépítve a szennyvízhálózat.

70. ábra: Közműolló Ősi területén (Egy km ivóvízhálózatra jutó csatornahálózat hossza (km))
forrás: TeIR

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtését, szállítását és ártalmatlanító helyre történő elhelyezését a PIHOKKER Kft. végzi. Az összegyűjtött szennyvizek a település szennyvíztisztító telepén kerülnek ártalmatlanításra.

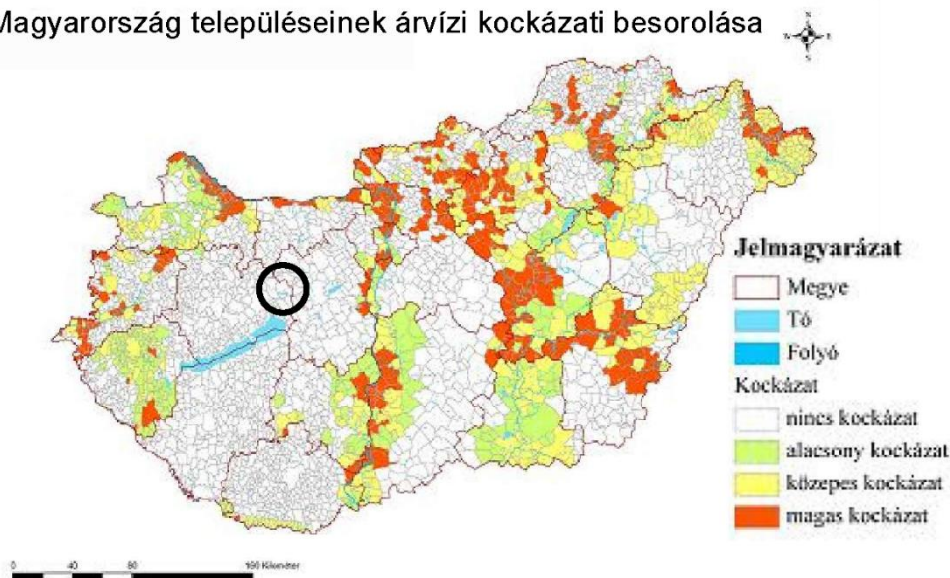
1.17.7. Vizuális környezetterhelés

Ősi lakott területein nem figyelhető meg vizuális környezetterhelés: a közterületek, zöldsávok általában rendezettek, út menti nagyméretű reklámtáblák nem találhatóak.

1.17.8. Árvízvédelem

Ősit a vízügyi ágazat, árvízi védelmet nem igénylő települések között tartja számon, közigazgatási területe nagyvízi mederrel nem érintett, árvízzel nem veszélyeztetett.

Magyarország településeinek árvízi kockázati besorolása

71. ábra: Magyarország településeinek árvízi kockázati besorolása (Forrás: Ár- és belvíz, valamint villámárvíz kockázat értékelése hazánkban, <http://www.vedelem.hu>)

Az árvízvédelem fejezetben a helyi vízkár előfordulási lehetőségét is említeni kell. Bár a vízügyi ágazat alapján a települést árvíz nem veszélyezteti, a településen áthaladó patakok, vízfolyások is okozhatnak vízelöntést. A patakok, árkok meder karbantartási hiányossága, illetve szélsőséges csapadékesemény, nagy intenzitású, akár rövidebb időtartamú csapadékok esetén is olyan magas vízhozamú lefolyás alakulhat ki, amely helyi vízelöntést okozhat.

A helyi vízkár esemény rendezése a helyi katasztrófavédelem feladata. A vízkár-elhárítási terv rögzíti a kárfelszámolást.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Ősi közigazgatási területén fennálló környezetvédelmi problémák az alábbiakban összegezhetők:

- A szennyvízcsatorna-hálózat kiépítettsége nem teljeskörű.
- A lakóterületeket mélyfekvésű területek érintik.

1.18. KATASZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLETFELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST, BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)

1.18.1. Építésföldtani korlátok

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

Ősi területén jelenleg három működő külszíni tőzeglánya található: az Ősi-II.-, az Ősi-IV.- és az Ősi-V. tőzeg védnevű bányatelkek.

Ősi térségében intenzív mélyművelésű bányászati tevékenységet folytattak, mely Ősi közigazgatási területét is érintette. Ezek a Várpalota I.-II.-IV. lignit, valamint a Várpalota V. lignit bányatelkek. A bányatelkeket 2002 folyamán már törölte a Bányafelügyelet, azonban az aláfejtések miatt, ezeket a területeket felszínmozgások által potenciálisan veszélyeztetett területként kell figyelembe venni.

Ősi területén barlang nem található.

1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

VM TrT alapján a település a földtani veszélyforrással érintett terület övezetébe tartozik

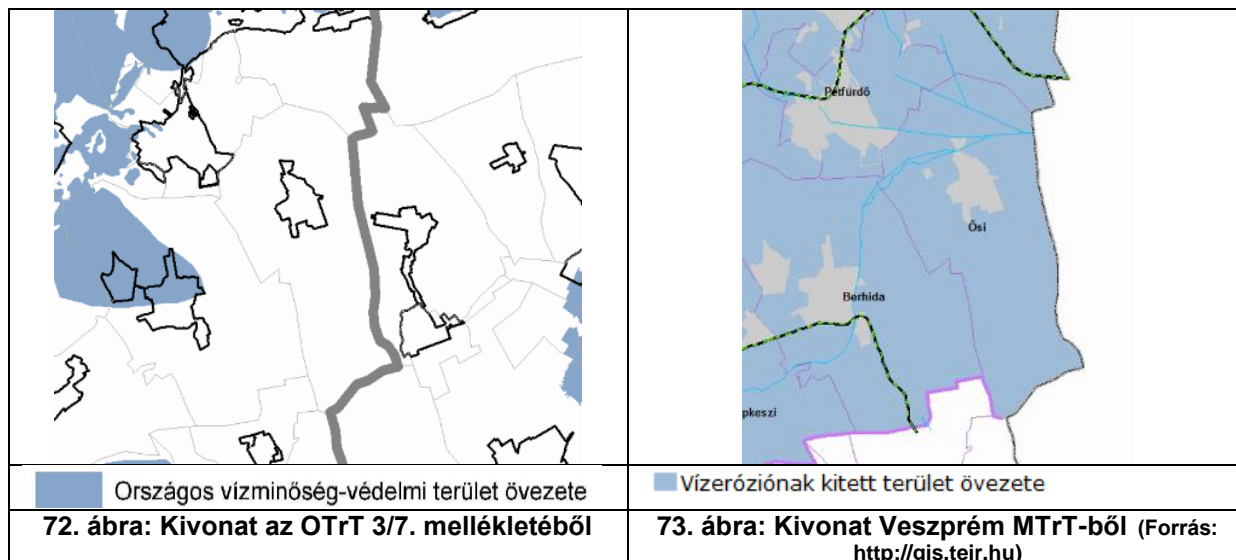
A hatályos településszerkezeti terv nem jelöli a csúszásveszélyes területeket.

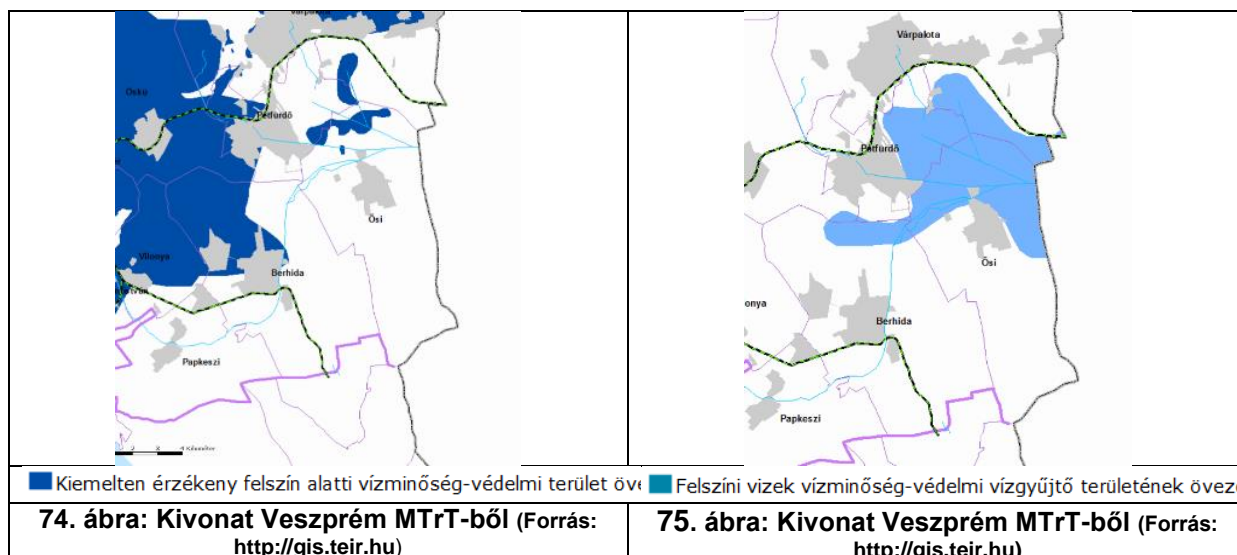
Az Országos Felszínmozgásos Kataszter szerint Ősi közigazgatási területén nincs felszínmozgással érintett terület.

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

Ősi területe Magyarország szeizmikus zónatérképén, az 1-5. skálán a 5. zónába esik, ami azt jelenti, hogy az átlagosnál valószínűbb földrengések előfordulása.

1.18.2. Vízirajzi veszélyeztetettség

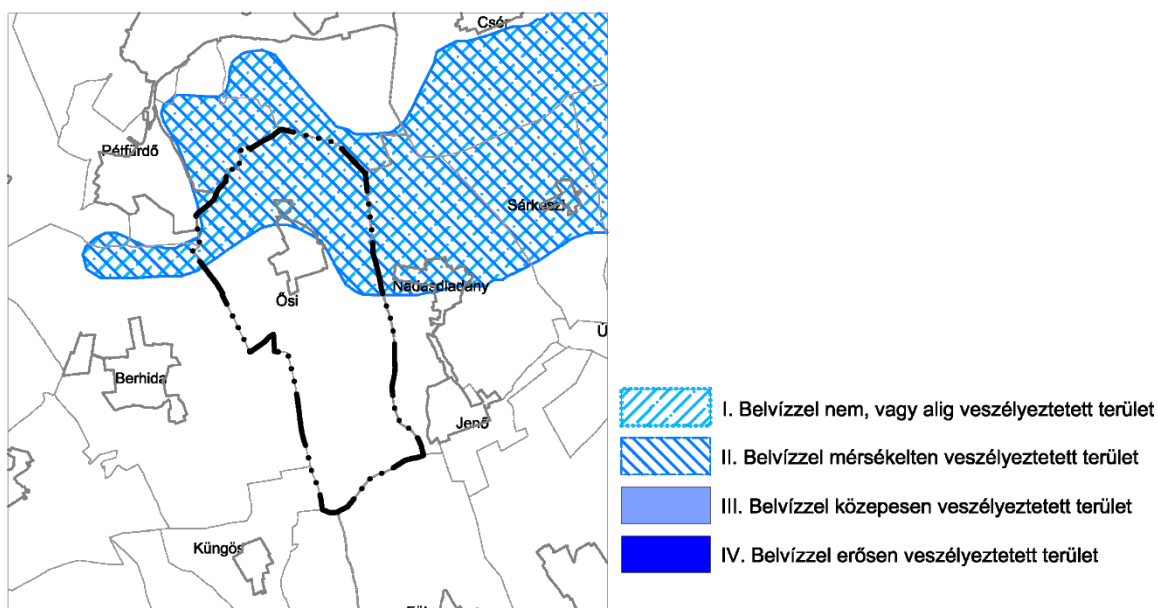
Veszprém megye Területrendezési tervének térségi övezetei közül nem érinti:

- felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe övezete

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

Rendszeresen belvízjárta terület övezete érinti a települést. A települést nagyvízi meder nem érinti, így árvízveszélyeztetés sem várható.

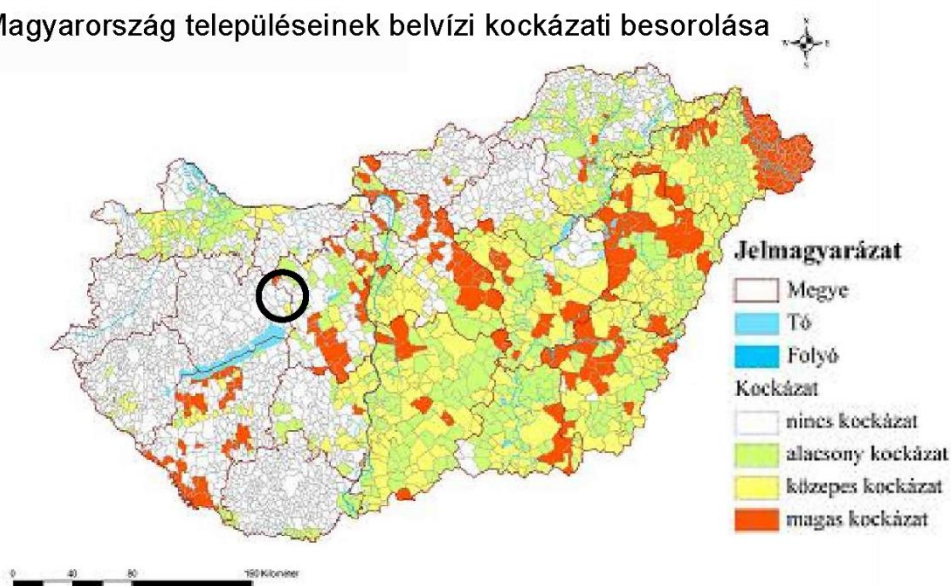
1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

76. ábra: Pálfai féle belvíz veszélyeztetettségi térkép (KÉSZ Kft. saját szerkesztés)

A belvíz-veszélyeztetettséget a felszínre elérő, vagy terepszintet meghaladó talajvíz-állás okoz. A belvízveszélyes területekről átfogó felmérést a Pálfai féle belvíz-veszélyeztetettségi térkép rögzíti. A veszélyeztetettség mértéke alapján az érintettséget négy veszélyeztetettségi kategóriába sorolták, az alig veszélyeztetett, a mérsékelten veszélyeztetett, a közepesen veszélyeztetett és az erősen veszélyeztetett kategóriákba, amelyből a településrendezési tervekben csak a közepesen és erősen veszélyeztetett területeket jelölik. Ennek alapján Ósi közigazgatási területe belvízzel közepes mértékben veszélyeztetett.

Magyarország településeinek belvízi kockázati besorolása

77. ábra: Magyarország településeinek belvízi kockázati besorolása (Forrás: Ár- és belvíz, valamint villámárvíz kockázat értékelése hazánkban, <http://www.vedelem.hu>)

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

A településen vannak mély fekvésű területrészek, amelyek a topográfiai adottságok mellett, a természet alakította mélyvonalak mentén alakultak ki, illetve a síkföldrajzi fekvésen belül is mélyebben fekvő településrészek. A település mély fekvésű területein, ha annak geológiai adottsága miatt kellő szikkasztó képességgel nem rendelkezik, vagy közel a talajvízszint a mély fekvésű területen összegyűlő csapadékvíz rövidebb hosszabb ideig megállhat. A mély fekvésű területen, ha rövidebb-hosszabb ideig megmarad a víz, az még nem minősül belvízzel veszélyeztetett területnek, mivel mély fekvésű terület megfelelő vízrendezésével a vízállásossága kezelhető.

A mély fekvésű területről a vízelvezetést a csapadékvíz elvezetés rendezésének keretében kell megoldani, hogy indokolatlanul ne alakuljon ki vízállásos terület.

A mély fekvésű területet viszont célszerű a felszíni- és csapadékvíz gyűjtésben igénybe venni. A vízelvezetés rendszerében víz visszatartásban a mély fekvésű terület szerepet tölthet be, kisebb földmunkával lehet víztározóként, záportározóként hasznosítani. Ez esetben célszerű területét vízgazdálkodási területté átminősíteni. A vízutánpótlásának a megoldásáról is gondoskodni kell, hogy elkerülhetők legyenek a terület környezetét terhelő káros hatások (szúnyog-tanya kialakulás) előfordulása.

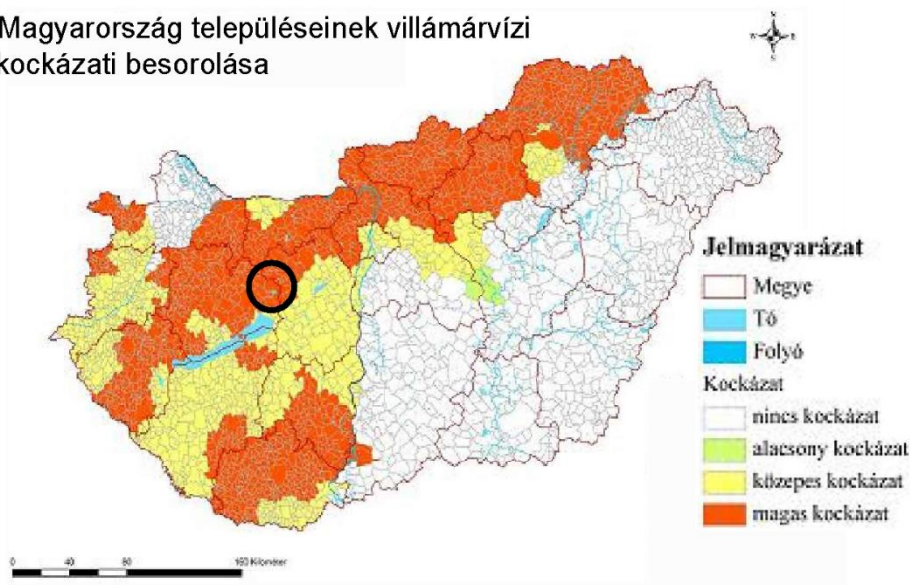
1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

A települést nagyvízi meder nem érinti, így árvízvédelmet nem igényel.

Ősin az előforduló vízelöntések, vízállások döntő hányada nem belvízi eseményként jelentkezik, hanem a vízelvezető hálózat kialakításának hiányából, vagy karbantartásának a hiányából származik. Ezeknek az elöntéseknek a kezelése önkormányzati feladat, a szélsőséges csapadékesemény következtében keletkező helyi vízkár elhárítása „árvízi” esemény a helyi katasztrófavédelem feladata.

A hirtelen érkező nagy intenzitású és hosszabb ideig tartó csapadék azonban okozhat helyi vízelöntést, vízkár „árvízi”, „villám-árvízi” eseményt. Az így jelentkező vízkár nagy valószínűséggel a vízelvezető rendszer kialakításának és annak karbantartásának hiányosságából ered. A villámárvízi veszélytérkép besorolása szerint magas kockázatú a település veszélyeztetettsége.

Magyarország településeinek villámárvízi
kockázati besorolása

78. ábra: Magyarország településeinek villámárvízi kockázati besorolása (Forrás: Ár- és belvíz, valamint villámárvíz kockázat értékelése hazánkban, <http://www.vedelem.hu/>)

1.18.3. Egyéb

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

Ósi közigazgatási területén kedvezőtlen morfológiai adottságokra vonatkozóan nincs információnk, adatunk.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

Ósi területén mély fekvésű területről nincs információnk.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

Közműszolgáltatással összefüggő korlátozások:

Vízellátás szolgáltatási területén

- Vízmű kutak és azok hidrogeológiai védőterülete
- Regionális vízellátó gerincvezeték nyomvonala
- Vízgépészeti létesítmények és műtárgyak területei

Szennyvízelvezetés

- Szennyvízátemelők védőtávolsága
- Szennyvíztisztító telep és 300 m-es védőtávolsága

Csapadékvíz elvezetés

- Csapadékvíz elvezetést szolgáló árkok, csatornák, tavak 3-3 m-es karbantartó sávval
- Felszíni vízrendezést szolgáló, önkormányzati, vagy társulási kezelésű vízfolyás, csatorna menti 3-3 m-es meder karbantartási sávval

Energiellátás

Villamosenergia

- 400 kV-os oszlopokon vezetett átviteli hálózat nyomvonala, annak 39-39 m-es oszloptengelytől mért biztonsági övezete
- 132 kV-os oszlopokon vezetett főelosztó hálózat nyomvonala, annak 20-20 m-es oszloptengelytől mért biztonsági övezete

- 22 kV-os gerinc légvezeték elosztóhálózat nyomvonala, külterületen oszloptengelytől mért 7-7 m-es biztonsági övezettel
- 22/0,4 kV-os transzformátor

Földgázellátás, szénhidrogén ellátás

- Nagynyomású földgázszállító vezeték és 23-23, 28-28, 30-30 m-es biztonsági övezetük
- Nagynyomású iparági csomópont 15 m-es biztonsági övezetével, valamint 100 m-es zajhatásvédelmi övezetével
- Nagynyomású iparági csomóponton kívül elhelyezett gázfáklya 50 m-es zajhatásvédelmi övezete
- Nagyközép-nyomású földgáz gerincvezeték a csőpalásttól mért 7-7 m-es biztonsági övezetével
- Gázátadó- és gázfogadó állomás és nyomáscsökkentő műtárgy

Elektronikus hírközlés

- Vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatók létesítménye

Közlekedési létesítmények:

- **Országos közutak védőterülete:** külterületen 50-50m

1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

A VM TrT Ősit ásványi nyersanyag-gazdálkodási övezettel érintett településként tartalmazza (lásd 8. ábra). Ősi területén jelenleg három működő tőzégbánya található: az Ősi-II., az Ősi-IV. és az Ősi-V. tőzégbánya. bányaterület.

1.20. KLÍMA

Ősi éghajlati adottságait az 1.12.1. fejezet tartalmazza.

A települési klíma kialakulása alapvetően a település méretétől, a településszerkezettől, a beépítettség mértékétől, a burkolt és a zöldterületek arányától, a belterületi zöldfelületek minőségétől, az ipari-gazdasági és egyéb tevékenységek valamint infrastrukturális adottságok által okozott környezetterheléstől függ. A települési klíma általában hűtőbbtel, megváltozott lefolyási és légáramlási viszonyokkal, valamint levegőminőségi problémákkal jellemezhető.

Korunk egyik legjelentősebb globális kihívása a klímaváltozás, mely minden ember életminőségére hatással van. Az éghajlatváltozás okai és következményei legnagyobb arányban a települési területeken koncentrálódnak. A településeknek a klímaváltozás emberi életminőségre gyakorolt kedvezőtlen, káros és veszélyes hatásainak mérséklésére fel kell készülniük, azokra hatékony válaszlépéseket kell tenniük.

A káros hatások mérséklése (mitigáció) és a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás (adaptáció) érdekében javasolt intézkedések az alábbi, egymással szoros kapcsolatban lévő területek köré csoportosíthatók ⁵:

- klímabarát településszerkezet, területhasználat
- zöldfelületi rendszer
- klímatudatos építészeti megoldások
- klímabarát közlekedés

⁵ Forrás: Belügyminisztérium – VÁTI Nonprofit Kft. (2011.), Klímabarát Városok – Kézikönyv az európai városok klímaváltozással kapcsolatos feladatairól és lehetőségeiről, Belügyminisztérium – VÁTI, Budapest

- energiagazdálkodás
- fenntartható vízgazdálkodás és települési kommunális infrastruktúra.

1.20.1. Településszerkezet és területhasználat

A **településszerkezet és területhasználat** akkor mondható klímabarátnak, ha hozzájárul a kibocsátások csökkenéséhez, valamint mérsékelni képes a kedvezőtlen hatásokat, és segíti az adaptációt is. A klímabarát településszerkezet, területhasználat kialakításának módja a klímabarát elvek adaptálása a településrendezési eszközökbe, melyek az alábbiak:

- az utazási szükségletek mérséklése, közlekedési összekapcsoltság optimalizálása,
- közösségi közlekedés preferálása és hálózatainak területi optimalizálása,
- a légszennyezést okozó termelő tevékenységek távoltartása, illetve térbeli optimalizálása,
- a nagyobb fokú felmelegedést eredményező területhasználati formák arányának mérséklése,
- takarékos területhasználat, a Községi funkciók, beépítés (környező rurális települések, természetközeli, illetve mezőgazdasági területek urbanizálódásának) területi terjeszkedésének mérséklése, megállítása illetve optimalizálása,
- többközpontúság erősítése,
- kompaktság, tagolás,
- átszellőzés biztosítása,
- magas biológiai aktivitásérték és kiterjedt zöldfelületi rendszer

Ősi esetében hősziget kialakulásáról nem beszélhetünk mivel sűrűn beépített, ill. jelentős burkolatú települési közterek nincsenek, amelyek a mikroklimatikus viszonyoknak kedvezőtlenül hatnának.

1.20.2. Zöldfelületi rendszer

A **zöldfelületi rendszer** főként az adaptációt segíti, de hozzájárul a mitigációhoz is. A zöldfelületek a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodást az alábbiak szerint segítik elő:

- hűtési hatás, hideg levegő keletkezési helyeket jelentenek a Községszövetben,
- hősziget-hatás csökkentése a párologtatásnak és árnyékolásnak köszönhetően,
- felüdülést biztosít a lakosok számára a meleg nyári napokon,
- átszellőztető hatás,
- csapadékvíz elszivárgásának elősegítése,
- hozzájárul az árvízvédelemhez,
- rekreációs, sportolási lehetőség, közösségi élet színtere.

A települési zöldfelület a káros hatások csökkentéséhez az alábbiak szerint járul hozzá:

- a növényzet levegőtisztító hatása csökkenti az üvegházhatású gázok koncentrációját a levegőben: szén-dioxid, szálló por megkötése, oxigén-kibocsátás,
- hűtési hatása által csökken a környező területek hűtési energiaigénye – „természetes légkondicionálás”,
- szemléletformáló hatás (környezetbarát közlekedési módok iránti igény növelése).

A felsorolt pozitív hatások kellőképpen csak megfelelő nagyságú és egészséges zöldfelületek esetén jelentkeznek.

Ősi zöldfelületi rendszer elemeit, hálózatosságát részletesen ismerteti az II.1.13. fejezet. A településen a Községi klíma és levegőminőség alakulása szempontjából kedvezőtlen, hogy

egyres zöldfelületi elemek nem alkotnak összefüggő rendszert, ezáltal kevésbé tudják a település zöldfelületei a levegőáramlást és az átszellőzést segíteni.

1.20.3. Építészeti megoldások

A **klímatudatos építészeti megoldások** alkalmazása keretében a helyi építészeti szabályozás és építészeti kultúra fejlesztése során a következőkre érdemes kiemelt hangsúlyt fektetni:

- energiatudatos építészet népszerűsítése (alacsony CO₂ kibocsátású épületek, passzívházak),
- háztartások energiafogyasztásának csökkentése, megújuló energiaforrások felhasználásának szorgalmazása,
- víztakarékossági, újrahasznosítási megoldások integrálása az építészetbe, környezetbarát építőanyagok alkalmazása,
- fűtési energiafogyasztás minimalizálása,
- energia-, költség- és káros anyag kibocsátás elemzés készítés az épületek teljes életciklusára vonatkozóan
- épületállomány felkészítése a szélsőséges időjárási viszonyokkal szemben (árvízbiztos építés, megfelelő szigetelés, beázás-veszély megszüntetése).

Energiahatékonyság javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások, a szigetelések, homlokfalli hőleadást csökkentő (falszigetelések, nyílászáró cserék, javítások) beruházások, épületgépészeti felújítások előfordultak.

1.20.4. Klímabarát közlekedés

Könnyen belátható hogy a települések környezetterhelése jelentős részben a közlekedésből fakad. Fontos tehát, hogy ezen a területen is előrelépést érjünk el. Ehhez alapvetően négy eszköz van a kezünkben:

- Az első a közlekedési kereslet csökkentése, ennek megoldása többek között a jelenlegi településszerkezetet átalakítva, több kisebb központtal rendelkező, úgynevezett policentrikus Községszerkezet létrehozásában rejlik.
- A második a minőségi közösségi közlekedési szolgáltatások biztosítása elérhető áron. Egyértelmű tapasztalat, hogy ahol a lakóhelyekről a Község nagy része gyorsan és kényelmesen elérhető közösségi közlekedési eszközökkel, az emberek szívesen választják ezt az alternatívát.
- A harmadik a minőségi közösségi közlekedési szolgáltatásokat elsősorban környezetbarát járműállománnyal célszerű biztosítani. Környezetbarát a vasúti közlekedésben a dízel vontatás helyett villamos vontatású járművek, míg az autóbusz közlekedés terén minimum a legkorszerűbb (most EURO6) dízelmotorral hajtott buszok beszerzése, ha lehetséges, akkor hybrid és elektromos járművek alkalmazása.
- A negyedik a környezetbarát egyéni közlekedési módok ösztönzése – ezen a területen a legfontosabb a gyalogos és kerékpáros közlekedés minél kedvezőbb feltételnek kialakítása (melyeknek pozitív egészségügyi hatásai sem elhanyagolhatóak!)

A települési kerékpáros kapcsolatok fejlesztésével szintén elősegíthető a klímabarát közlekedés, ha az emberek biztonságos és kijelölt kerékpáros útvonalon közlekedhetnek, szívesebben választják ezt az utazási formát.

1.20.5. Energiagazdálkodás

A települési klímát javító energiagazdálkodás alapja a minél kevesebb energiafogyasztás, illetve azoknak az energiahordozóknak az alkalmazása, amelyek kevésbé terhelik a környezetet.

Energiafogyasztás csökkentése:

- a meteorológiai adottságok, a téli hideg, a nyári meleg hatást kezelni tudó, energiatudatos szemléletű beépítési javaslat készítése, amely településrendezési eszközökkel, területfelhasználási javaslattal, illetve építési hely-kijelöléssel, természetes védelmet adó növényzet telepítésével biztosítható (a fűtési és hűtési hőfogyasztást csökkentő megfelelő átszellőzés lehetőségét, de egyidejűleg a szélhatás kitettségeinek a hatáscsökkentését is szolgáló épület elhelyezés, épület-tájolás, növénytelepítés javaslattal)
- meteorológiai adottságot kompenzáló építés-technológia alkalmazása
- energiatudatos szemléletformálással, cél a takarékos energiafogyasztás (energiatakarékos berendezések használata, céltudatos energiafogyasztás, „túlzott”-igény csökkentés)

Energiahordozó struktúra javítása:

- energiahordozó kiválasztásnál meghatározó szempont legyen a környezetterhelés csökkentésére való törekvés (nemcsak a fogyasztási helyen, hanem az energiahordozó előállításának a helyén is)
 - elsődlegesen a hagyományos nem vezetékes energiahordozók szerepét kell csökkenteni
 - a környezetbarát vezetékes energiahordozók mellé minél nagyobb arányba kellene bevonni a megújuló energiahordozók hasznosítását

A várható klímaváltozás hatáskompenzálása:

- klímaváltozás egyik hatása a felmelegedés. A felmelegedés elleni településrendezési eszközökkel elérhető természetes védelem mellett a hatás kompenzálása csak korrigáló energiaellátással érhető el. Korrigálásra bel-téren klímaberendezések alkalmazása javasolható, amelynek vezetékes primer energiahordozó előállítása és hasznosítása is terheli a környezetet. Kedvező lehetőséget, kisebb környezeti terhelést kínálna e célra primer energiahordozóként a megújuló energiahordozók közül a napenergia hasznosítása, amelyre napelem segítségével biztosított a lehetőség. A megújuló energiahordozóval történő klímahatás kompenzálása azonban beruházásában költségigényes, megtérülése lassú, akadályozza az elterjedését. A hagyományos energiahordozóval üzemelő klímaberendezés üzemeltetése költségigényes, amely szintén korlátozza használatának terjedését.

Ősiben is a megújuló energiahordozók közül az energetikailag és gazdasági szempontból is a napenergia hasznosítása javasolható.

1.20.6. Vízgazdálkodás

A települési klímát érintő vízgazdálkodás alapja a megfelelő környezeti állapothoz szükséges vízháztartás biztosítása és a vízzel való igényesebb gazdálkodás megoldása

A települési klíma kialakításában szerepet játszó másik meteorológiai tényező a csapadék, amelynek a levegő páratartalmának az alakításában van fontos szerepe. Az intenzívebben beépített területen a magasabb hőmérséklet mellett amúgy is jelentősebb a párolgás, de a túl-burkolt területekről a csapadékvíz gyorsan lefut, kellő víz-visszatartás hiánya tovább fokozza a levegő szárazságát, amely rontja az emberi közérzetet. Természetes javítása a településrendezési eszközök segítségével érhető el, amiben szabályozni lehet a burkoltság mérséklését és a kötelező zöldfelület és vízfelületek kialakítási arányának a növelését. Közművesítéssel a páratartalom növelését, az épített környezet hűtését megfelelő

vízbeszerzéssel és locsolás alkalmazásával lehet. A víztakarékosság is fontos szempont ezért a helyi vízbeszerzés lehetőségét és a csapadékvíz visszatartásának biztosítási lehetőségét előtérbe kell állítani a kellemes települési klíma biztosításához.

2. HELYZETLELMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE

2.1.1. Településhálózat

Ősi község a Közép-dunántúli régióban, Veszprém megyében, Fejér és Veszprém Megye közigazgatási határán helyezkedik el, Várpalotától délre. A települést északról Pétfürdő és Várpalota, keletről Nádasdladány, délről Füle és Csajág, nyugatról Küngös és Berhida határolja. A település a Várpalotai járáshoz tartozik. A járáson kelet-nyugat irányban halad keresztül a 8. sz. főút. Ősi jól megközelíthető, Székesfehérvár felől a 7202 j. összekötő úton, Várpalota felől a 72106 j. bekötő úton, délről, Polgárdi felől pedig a 7206 j. összekötő úton érhető el. A településen nincs vasútállomás, a legközelebbi Várpalota településen található, amely a községből viszonylag hamar elérhető.

2.1.2. Társadalom

A település demográfiai tendenciája nem mindig követi az országos trendeket: inkább a lakosságszám stagnálása figyelhető meg. Az 1970-es évektől kezdve 2000 – 2200 fő között volt a lakosok száma. A 2005-ös évektől kezdve kisebb mértékű lakosságszám-csökkenés volt tapasztalható a településen, majd 2012-ben volt egy nagyobb növekedés, onnantól ismét kicsit csökkent Ősi lakossága.

Az utóbbi 10 évben Ősi területén az elveszületések száma meghaladta a halálozások számát. A népesség korösszetételét tekintve megállapítható, hogy Ősi társadalmá enyhén öregedő képet mutat.

A településen nincsenek jelentősebb szociális feszültségek, társadalmi konfliktusok. A településen belül a korábbi KSH adatszolgáltatás alapján nem jellemző a térbeli kirekesztés, a szegregáció jelenléte, nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelné a tényleges szegregátum feltételeinek. A településen élők identitásának erősítésében kiemelt szerepe van elsősorban a közösségteremtő, a közösségi élményeket nyújtó akciók, rendezvényeknek, az identitást elősegítő civil szervezeteknek, baráti köröknek, sportegyesületeknek.

2.1.3. Gazdaság

Veszprém megyét az országosnál kedvezőbb gazdasági aktivitás jellemzi, mely a hazai átlagot meghaladó foglalkoztatási aránynak és az alacsonyabb munkanélküliségnek köszönhető. A gazdasági versenyképesség szempontjából meghatározó a település elérhetősége: Ősi közúti megközelíthetősége jónak mondható, Várpalota 10 percen belül elérhető, két megyeszékhely, Veszprém és Székesfehérvár pedig kb. 25 km-re fekszenek. .

Ősi kis település lévén nem játszik jelentős szerepet Veszprém megye vagy a Várpalotai járás gazdaságában. Jellemzően kis családi cégek, helyi gazdaságok alakultak ki, melyek főként a településen élők mindennapi életét könnyítik meg. A településen bejelentett ipari vállalkozások közül a legnagyobb a fémipari tevékenységet folytató MetálTec Kft, valamint a logisztikai feladatot ellátó Acél Perem, Könyök Idom Kft. A községben jelentős a kereskedelmi – szolgáltató ágazatban működő cégek száma.

A rendszerváltás után megszűnt TSZ jogutódja a Palota Mező Kft. tehenészeti telepet tart fenn, ahol zömmel a helyi lakosokat foglalkoztatnak. Az egykori Petőfi tanya területén gabonarakározással és tőzefeldolgozással foglalkoznak. Az alkalmazottak döntően itt is helyezkednek.

2.1.4. Táj- és természeti adottságok

Természetföldrajzi tekintetben Ősi a Sárrét kistájhoz tartozik. Ősi domborzatát tekintve az északi településrész többnyire sík, a déli része viszont a Buhim-völgy határozza meg, mely enyhén dombos, illetve erdővel borított, helyenként vízállásos terület. Földtani adottságok tekintetében Ősi területén három eltérő típusú üledék alkotja sávosan a talajképző kőzetet: glaciális és alluviális üledék, löszös üledék, harmadkori és idősebb üledék. Ezeken az üledékeken 5 féle talaj alakult ki. A település fő vízfolyásai a Veszprémi-Séd és a Séd-Sárvízi-malomcsatorna, valamint a Nádor-csatorna. Ősi éghajlatát tekintve mérsékelt hűvös és a mérsékelt meleg határán fekvő száraz éghajlatú.

A mai Ősi község területe évezredek óta kedvező feltételeket biztosított az itt élő, vagy letelepedni szándékozó emberek számára. A római korban villagazdaság létesült jelentős katonai útvonal ment át a falun. Első írásos bizonyítékok a falu létezéséről 1009-ből származnak, mikor István király a falut a veszprémi püspökségnek adta. A török időkben Ősi sokat szenvedett főleg Palota végvár közelsége miatt. A község lakosságának létfenntartási forrása a földművelés, a szőlőtermesztés.

Az OTrT Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetébe a Buhim-völgy, valamint a falutól északra elterülő külterület került. Ősi a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén helyezkedik el, nemzeti parki terület azonban nem érinti. Országosan védett természeti területek és természeti emlékek, tájképvédelmi körzet nem található a településen. Öt darab ex lege védett forrás található. Ősi közigazgatási területén nem található helyi védett természeti terület vagy érték, történelmi kert, valamint történelmi szőlőterület sem. A község területén 25 db egyedi tájérték található. Ősi közigazgatási területét nem érinti nemzetközi jelentőségű természetvédelmi terület.

Az országos ökológiai hálózat területei közé a következő területek tartoznak: *magterület* a külterület északi részén fekvő tőzeglányászattal érintett vizes/nedves élőhelyek illetve délen a Buhim-erdő területe; *ökológiai folyosó* a Séd menti területsáv; *pufferterület* az északi magterületet körülölelő területek (Szigetpuszta, nedves rétek).

2.1.5. Zöldfelületek

A község területén több településrendezési eszközökben kijelölt, illetve már meglévő közpark és közkert is található, melyek alapvetően jó állapotúak. Közparki, közkerti funkciót tölt be a Kossuth Lajos utcán a temető menti terület, a Szovjet emlékmű és a vele szemközti zöldterület. Jelentős zöldfelület található még a Sallai Imre és Templom utcák kereszteződésében az I világháborús emlékmű környezetében.

Zöldfelületi intézmények közé tartozik a temető illetve a sportpálya. Zöldfelülettel rendelkező intézmények a településen az Ősi Polgármesteri Hivatal, a Gyümölcsoltó Boldogasszony templom, a Református templom, az Ősi Általános Iskola és a Gólyafészek Óvoda, valamint az Ősi Sportközpont, melyek nélkülözhetetlen része a kert.

A meglévő zöldterületek szépen kialakítottak és fenntartottak, rekreációs lehetőséget is biztosítanak. Növényállományuk egyes területeken változatosak, szintén jó állapotúak. Ugyanígy jó állapotúak és rendezett képet mutatnak az intézményi zöldfelületek, valamint a közhasználat elől elzárt területek is.

A kondicionáló szerepű zöldfelületi elemek területi aránya a településen viszonylag magas, ám minőségében nem mindenhol kielégítő. A legtöbb közhasználatú zöldfelületen a gyepek borítású területek dominálnak. Értékes korosabb fák főként csak a magánkertekben, vagy az intézmények területén találhatóak. Az egyes zöldfelületi elemeket összekötő vonalas, utak menti területeken is jellemzően szegényes a növényi színteztettség, legtöbbször az utak menti zöldfelületek is gyepporításúak, fás szárú növényzet csak néhány kisebb útszakaszon jellemző.

2.1.6. Épített környezet

A településszerkezet alakulásában meghatározó szerepet játszanak a település vízfolyásai és a közigazgatási területet kelet—nyugat irányban kettészelő Veszprém—Székesfehérvár közötti országos mellékút, valamint az erről leágazó Ősi—Várpalota országos összekötő út. A település beépített településrészei, lakóterületei ezen utak mentén szalagtelkes rendszerben alakultak ki. Ősi történelmi településmagja a Kossuth Lajos u.—Petőfi Sándor u.—Bem u.—Deák Ferenc u.—Séd u.—Dobos Kovács János utcák területén alakult ki. Később ott ahol a magassági viszonyok megengedték, az előbb említett utak újabb átkötései mentén, döntően továbbra is szalagtelkes beépítési móddal fejlődött a falu.

Az alapfokú intézményellátottság a településen biztosított. Közép- és felsőfokú intézményellátás tekintetében döntően Várpalota ill. Berhida, kisebb mértékben Veszprém és Székesfehérvár város a meghatározó és természetes kapcsolat.

A KSH adatszolgáltatása alapján Ősiben nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelné a tényleges szegregátum vagy a szegregációval veszélyeztetett terület feltételeinek.

A település belterületét egységesen oldalhatáron álló beépítési mód jellemzi. A történelmi településmagban (Kossuth Lajos u., Petőfi Sándor u., Bem u., Deák Ferenc u., Dobos Kovács János u.) a beépítés jellemzően utcavonali, előkert nélküli. A később beépült Iskola u., Béke u., József Attila u., Ady Endre u. mentén továbbra is jellemzően oldalhatáron álló beépítési módon épület be, de itt már 5-7 méteres előkertekkel. Az új beépítések nem alkalmazkodtak minden esetben a hagyományos beépítési módhoz, ezért egyes utcák nem mutatnak egységes utcaképet. A gazdasági területeken a beépítés módja szabadonálló.

2017-ben a Község új régészeti adatszolgáltatást kapott ezt a településfejlesztési eszközök módosítását és a településrendezési eszközök készítését segítő, alátámasztó régészeti munkarészek vizsgálati része egészítette ki, amelyet a V. Települési örökségvédelmi hatástanulmány —külön kötetben— tartalmaz.

Ősi Képviselő-testülete 2017 decemberében fogata el Településképi arculati kézikönyvét (TAK), valamint 2018. márciusában településképvédelmi rendeletét (TKR). E dokumentumok részletesen bemutatják a Község egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzőit, eltérő karakterű településrészeit.

Az adatszolgáltatás szerint Ősi közigazgatási területén világörökségi, vagy világörökség várományos terület nem található.

Ősi közigazgatási területén A Római katolikus templom, a Római katolikus plébániaház és a Református templom áll műemléki védelem alatt. A Római katolikus templomnak és a Református templomnak kijelölt műemléki környezete van.

Ősi közigazgatási területén történelmi kert, történelmi táj és védett temető és temetkezési emlékhely, nemzeti emlékhely nem található.

Ősi TKR-e a közigazgatási területen belül nem határol le területi védelemmel érintett területeket. A település területén 1 db szobor, 2 db lakóház és 14 db síremlék élvez helyi egyedi védelmet.

2.1.7. Közlekedés

A település megközelíthetősége térségi szempontból megfelelő, mert a megyei központok jól elérhetők, az országos mellékúthálózat elemein és a legközelebbi főút távolsága is csupán 6 km. Valamivel rosszabb a helyzet a közösségi közlekedést biztosító buszjáratokkal, mivel nem járnak gyakran és mindössze 4 megálló szolgálja ki a községet.

A belső forgalmat bonyolító úthálózat burkolt utakból áll (a burkolatok általában keskenyek kétirányú forgalom lebonyolítására) és a forgalom mérsékelt a helyi utakon. A csapadékvizek elvezetéséről nyílt árkok gondoskodnak.

A kerékpárosok számára csak a közúton van hely, elkülönített, vagy kijelölt infrastruktúra nincs. A gyalogosok számára minden utcában legalább egyoldali járda rendelkezésre áll.

A településen a fejlesztési területek beépülésével párhuzamosan a fontosabb csomópontok felülvizsgálatára, átépítésére van szükség a közlekedésbiztonság növelése érdekében. Amennyiben a beköltöző funkciók üzeme jelentős teherforgalom generálásával jár, tehermentesítő út építése szükséges a belterület védelme érdekében.

2.1.8. Közművek és elektronikus hírközlés

A település az elmúlt 20 évben kis hullámmal, de veszítette a népességét, miközben a lakásállomány minimálisan még nőtt is, így a lakásonkénti 3,1 fős arány 2,7-re csökkent.

A település jelentősebb problémája az elvándorlás, bár a természetes fogyás is problémaként jelentkezik a településen.

A településen élők életkörülményeit, a település környezeti állapotát a közmű-infrastruktúra kiépítettsége alapvetően befolyásolja. A komfortos életvitel feltétele a kedvező közmű-ellátottság, a vezetékes közüzemű közművek rendelkezésre állása. Településszintű ellátottsággal rendelkezésre áll a kiépített hálózati rendszeren keresztül a villamosenergia ellátás, és az egészséges vezetékes ivóvízellátás. A közcsatornás szennyvízelvezetés is fokozatos emelkedést mutatva közel 90%-os értéken áll, még a földgázellátás is 80% környékén mozgott az elmúlt 20 évben, így a település közműellátottsága az országos átlagot jelentősen meghaladja.

Összegezve az utolsó statisztikai adatok alapján 2017 január 1-én a község lakásállományának 77%-a számított teljes közműellátással rendelkezőnek. A földgázhálózat rendelkezésre áll a település utcáiban, de több helyen jelenleg nem földgázzal biztosítják az ingatlanok hőigényét. Ez valószínűleg nagyobb részben a környezetet erősebben terhelő hagyományos, nem vezetékes energiahordozókat jelenti, de egyre több esetben a villamos energiát hasznosító hőszivattyús megoldások is előfordulnak. A kevés külterületi ingatlanokban élők számára igény esetén legfeljebb a villamosenergia ellátás biztosított.

A település közműellátottságát javítja, hogy vízellátásában jelentős kapacitással rendelkező térségi vízbázisára támaszkodhat. A csapadékvizeinek befogadására a településen több vízfolyás is rendelkezésre áll.

A településen élők életkörülményeinek, a település környezeti állapotának alakításában a közműellátottság rendelkezésre álló mértékén kívül, a közművek elhelyezésének is meghatározó szerepe van. A lakóterületi környezetet betöltik a föld feletti hálózatok, amelyek egyrészt közvetlenül, a megjelenésük esztétikai hatásával rontják a település arculatát, másrészt helyfoglalásukkal korlátozzák az igényes közterület alakítását és a közterületekkel történő racionális területgazdálkodás lehetőségét, az utcafásítás gondosabb (napfényhatást csökkentő, árnyékoló hatás) kialakításának megoldását.

A környezeti állapotot, s ezzel az életkörülményeket alapvetően befolyásolják a felszíni vízelvezetés rendszerében előforduló hiányosságok. A település területén a csapadékvíz elvezetés néhány szakasz kivételével nyílt árkok segítségével megoldott. A nyílt árkok karbantartása, kotrása nem minden esetben megoldott, nem mindig alkotnak egybefüggő hálózati rendszert, hidraulikailag rendezetlenek, sok a feliszapolódott, növényzettel benőtt szakasz.

A község környezeti állapotának alakításában jelentős szerepet tölthetne be az utak-köztérek látványát meghatározó közvilágítás. A településre azonban jellemző, hogy közvilágítása az esztétikus egyedi lámpatestek helyett, a kifestésű hálózatok tartóoszlopaire szerelt lámpafejekkel megoldott, így arculat-alakító hatása nem érvényesülhet.

2.1.9. Környezetvédelem

Ősiben jelenleg a település lakosságának életfeltételeit, a környezeti elemeket, a táji-, természeti értékeket veszélyeztető tartós környezeti terhelés nem áll fenn.

A település közigazgatási területének északi részén kis kiterjedésű nitrátérzékeny terület található.

A Veszprém Megye Területrendezési Terve és az Országos Területrendezési Terv Ősi közigazgatási határán belül lehatárolt kiváló, illetve jó termőhelyi adottságú szántóterületeket. Az adatszolgáltatásra kötelezett államigazgatási szerv, a Budapest Főváros Kormányhivatalának Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztálya adatszolgáltatása alapján a településen belül nem található kiváló termőhelyi adottságú szántóterület.

A VM TrT Ősit ásványi nyersanyag-gazdálkodási övezettel érintett települések közé sorolja. A település területén A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal jelenleg három működő tőzgebányát (Ősi-II., Ősi-IV. és Ősi-V. tőzgebánya) tart számon. A Várpalotai volt lignit bányatelkek érintették Ősi közigazgatási területét is. Ezeket a területeket az aláfektések miatt felszínmozgások által potenciálisan veszélyeztetett területként kell figyelembe venni. Ezek a területek jelenleg stabil területek, de nem megfelelő emberi beavatkozás hatására, vagy szélsőséges időjárás esetén instabillá válhatnak. Építési tevékenységet ajánlatos geotechnikai szakvélemény alapján végezni.

Ősi területe Magyarország szeizmikus zónatérképén, az 1-5. skálán a 5. zónába esik, ami azt jelenti, hogy az átlagosnál valószínűbb földrengések előfordulása.

Ősi az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő-tervezési alegységhez tartozik. A település fő vízfolyásai a Veszprémi-Séd és a Séd–Sárvízi-malomcsatorna, valamint a Nádor-csatorna.

Ősi területén felszíni állóvíznek tekinthetők a meglévő és a felhagyott tőzgebányák után maradó vízállások. Ősi területén lévő működő tőzgebányák, valamint a felhagyott Nádasdladány II. tőzeg bánya után felszíni vízborítás található.

A felszín alatti vizeknek kiemelt szerepe van az ivóvízellátásban és balneológiai hasznosításban. A fenntartható használat érdekében fontos a minőség és a mennyiség megőrzése. Ősi a 27/2004. (XII. 25.) KVM rendelet alapján a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen levő település.

Ősi vezetékes ivóvízellátását a Bakonykarszt Zrt. szolgáltatja. A település közigazgatási területének északi részén húzódik a Berhida-Ősi vízbázis. A vízbázis rendelkezik határozattal elfogadott védőövezettel (9347/2005. határozat). Az OTTrT Ősi területét nem sorolja az országos vízminőség-védelmi terület övezetébe.

A légszennyezés terjedési lehetőségeit a domborzat, természeti adottságok és az uralkodó szélirány határozzák meg. A település környékén inkább mezőgazdasági területek találhatók, csak egy kisebb erdőfolt található északra. Ősi területén nem található légszennyezettség-mérő állomás. A levegő állapotára, minőségére vonatkozó vizsgálatok Ősi területére vonatkozólag nem állnak rendelkezésünkre. A település levegőtisztaságára hatással lehetnek a Pétfürdői gyártelepek. Az ipari eredetű légszennyezés az utóbbi időben csökkent a korszerű, az elérhető legjobb technológiának köszönhetően.

Ősi közigazgatási területén környezeti zaj elsősorban a közlekedésből származik. A településre nem készült stratégiai zajtérkép. A település legforgalmasabb közútja a 7202. számú összekötő út, valamint a 72106 j. bekötő út. Az utak forgalma nem jelentős, így számottevően nem befolyásolják a település zajterhelését.

Ősi területén a kommunális szilárd hulladék szervezett gyűjtése és elszállítása megoldott. A településen a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

Az Integrált Településfejlesztési helyzetértékelő munkarészei a településrendezési eszközök felülvizsgálatához kiegészítést nem igényelnek.

3.1. A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS

3.1.1. A folyamatok értékelése

A tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A település és környezetének fejlesztését befolyásoló tényezőket SWOT analízissel értékeltük.

SWOT		TELEPÜLÉSHÁLÓZAT, KÖZLEKEDÉS	
ERŐSSÉGEK		GYENGESÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> • Közeli térségi központok • Burkolt úthálózat • Mérsékelt forgalmi terhelés (átmenő forgalom) • Kiépített gyalogjárdák • Közösségi közlekedési kapcsolatok 		<ul style="list-style-type: none"> • Tehermentesítő út hiánya • Burkolatszélességek korlátozottak • Legfontosabb csomópontok geometriai felülvizsgálatra szorulnak • Kerékpáros infrastruktúra hiánya • Gyalogjárdák szélessége szakaszonként kicsi • Kötőpályás kapcsolat hiánya 	
LEHETŐSÉGEK		VESZÉLYEK	
<ul style="list-style-type: none"> • A gazdasági/ipari területek beépíthetők és kiszolgálhatók a belterület zavarása nélkül is. • Az úthálózat biztonsága fejleszthető a csomópontok átépítésével. • Buszmegállók öbölbe helyezése javíthat a közlekedésbiztonsági helyzeten 		<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági területek fejlesztése tehermentesítő út építése nélkül nagy forgalommal terhelheti a meglévő úthálózatot. • A forgalom növekedése veszélyezteti a közúton közlekedő kerékpárosokat 	

SWOT		TÁRSADALOM	
ERŐSSÉGEK		GYENGESÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> • Stagnáló népességszám • Aktív civil szervezetek, színes közösségi élet, vonzó rendezvények 		<ul style="list-style-type: none"> • Társadalom öregedése 	

- Aktív sportélet
- Etnikai homogenitás, nincsenek szegregációs problémák

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> • A helyi identitás erősítése, a beköltözők integrálása a közösségi életbe a kulturális és a sportéleten, hagyományápoláson keresztül • Hatékony kommunikáció megteremtése a helyi vezetés, a lakosság, a gazdasági szereplők között 	<ul style="list-style-type: none"> • Gyors előregedés az elvándorlás fokozódása miatt, • Az előregedés miatt megnövekedő szociális terheket az intézményrendszer nem bírja • A helyi kötődés gyengülése és a kevésbé előnyös életkezdesi feltételek miatt a fiatalok elköltöznek

SWOT	GAZDASÁG
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> • Várpalota járásközpont közelsége • Két megyeszékhely (Veszprém, Székesfehérvár) közelsége • 8-as főút, M7-es autópálya csomópont közelsége 	<ul style="list-style-type: none"> • Közlekedés-földrajzi szempontból hiányos a város elérhetősége • Tőkeerős vállalkozások száma alacsony • Idegenforgalom hiánya, hiányoznak a turizmushoz kapcsolódó háttérintézmények

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> • Szállás- és vendéglátóhely mennyiségi és minőségi bővítés • Térségi (járás) gazdaságfejlesztés kiaknázásának lehetősége • Gazdasági szereplők kiszolgálását támogató önkormányzati fejlesztések • Településmarketing eszközök felülvizsgálata • Az önkormányzat tudatos városfejlesztési tevékenysége • A digitális és innovációs technológiák meghonosítása a városban 	<ul style="list-style-type: none"> • Fiatalok településről történő elvándorlása • Hagyományos (mezőgazdaság) ágazatok leépülése • További idegenforgalmi infrastruktúra kialakítása, a vendéglátással foglalkozó szolgáltatók támogatása. • Szakképzetlenség miatt a helyi gazdaság további romlása • Lemaradás a digitális „forradalom”-ról tovább fokozza a hátrányos helyzetet, lemaradást

SWOT	TÁJI- ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK, ZÖLDFELÜLETEK
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> • Meglévő zöldfelületek igényesen kialakítottak, szépenfenntartottak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nincs tervezett zöldfelületi rendszer, kevés a rekreációs illetve közösségi pihenést, játékokat szolgáló funkció.

• Gazdasági területek közel fekszenek a belterülethez. • A közigazgatási terület északi részén a kiterjedt tórendszer a környező nádasokkal, nedves gyepekkel és élőhelyekkel sajátos karakterű. • A településtől nyugatra hagyományosan kertés illetve szőlőművelésű terület fekszik.	• Nem valósultak meg a gazdasági területek körül előírt védőnövényzet telepítése. • A bányászatból visszamaradt tórendszer mellett jelenleg is aktív bányaművelés folyik. • A Szőlőhegyen a kertművelés szinte teljesen megszűnt már, a tulajdonosok felhagyják a kerteket.

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> • A település zöldfelületei rendszerbe foglalhatóak, sok a vonalas, összekötő elem, melyek fejleszthetőek. Új zöldfelületi elemek kijelölhetőek. • A gazdasági területeken kijelölt védőnövényzet telepítés szerepel, melyek helyigénye biztosítható. • A tórendszer számos értékes növény- és állatfaj számára nyújt otthont. A Sziget-erdő rekreációs funkciók elhelyezésére alkalmas lehet. • A Szőlőhegy a tájhasználat változatosságát növeli, értékes termőterület. A családi kikapcsolódás és közösségi programok, fesztiválok szervezésére alkalmas terület. 	<ul style="list-style-type: none"> • A település zöldfelületi elhanyagolódnak, minőségük romlik, összeköttetés hiányában kihasználatlanok maradnak a zöldfelületi elemek, funkciójukat veszítik. • A gazdasági területek menti zöldfelületek nem valósulnak meg, a meglévők eltűnnek, és mivel belterülethez, lakóterületekhez közel fekszenek jelentős tájképi és településképi problémát, konfliktust okoznak. • A természetvédelmi és tájkép-védelmi szempontból is igen értékes terület a gazdag élőhelyek és állatvilág fennmaradását az aktív bányászat veszélyezteti. • A Szőlőhegy felhagyott területein megjelenik a lkófunkció vagy a területek beszántják és monokultúra alakul ki.

SWOT

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> • A település fontos gazdasági tevékenysége a tőzegbányászat. • A település két temploma műemlékként védett. • Ősi szomszédos településeinek és közeli nagyvárosokban az oktatás és munkalehetőségek rendelkezésre állnak. 	<ul style="list-style-type: none"> • A tőzegbányák a belterületől északra, míg a feldolgozó a településtől nyugatra helyezkedik el. • A templomok a település központjától távol találhatóak, a település szélén. • Helyben kevesebb közügy intézésére van lehetőség.
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> • A tőzegbányászat felhagyása után a 	<ul style="list-style-type: none"> • A bányából a fedolgozóba haladó

<p>terület értékes természeti területté alakulhat, akár rekreációs funkciók elhelyezésére is lehetőséget ad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A templomok turisztikai értékkel bírnak. • A település alkalmas a környező településeken dolgozók lakásigényének kielégítésére, adottságai ideálisak az ingázók számára. 	<p>teherforgalom egyes lakótelkek használatát zavarja. Az aktív bányászat a szomszédos, természeti értékekben gazdag területeket veszélyezteti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A templomok műemléki környezetében településképileg nem megfelelő épület, építmény a templomok településképi megjelenését zavarhatja. • A megnövekedő autóforgalom zavarhatja a lakóterületeket.
--	---

SWOT KÖRNYEZETVÉDELEM, KÖZMŰVEK

ERŐSSÉGEK GYENGESÉGEK

• A teljes településen elérhető a gázellátás, de a villamos energiát hasznosító hőszivattyús megoldások is előfordulnak. • A település rendelkezik a biodiverzitás szempontjából fontos kertés (volt zártkerti) területtel. • A településen kedvező kiépítettséggel állnak rendelkezésre közműhálózatok. • A település csapadékvíz-elvezetési rendszere kiépített. Jellemzően nyílt árkos rendszerrel. • A település gazdag a felszíni vizekben, melyek a települési csapadékok befogadását is fontosak. • A villamosenergia-hálózat kiépített a településen. • A település közvilágítása kiépített.	• Nem a teljes lakásállomány csatlakozik a hálózatra. • A volt zártkerti területek mezőgazdasági célú hasznosítása hanyatlak. • A lakásállomány nem 100%-os csatlakozik a hálózatokhoz. • A nyílt árkok megfelelő kialakításának, illetve karbantartásának, hidraulikai rendezettségének hiányosságai miatt a nagy záporok levezetésére nem alkalmasak. • A befogadó vízfolyásokba lökésszerűen érkező csapadékvizek mederben tartása nehézségeket, időnként előtéteket okoz. • Az üzemeltetés költségigénye viszonylag magas. • A kiépített közvilágítás a településen jellemzően csak a minimálisan előírt közlekedésbiztonságot szolgálja.

LEHETŐSÉGEK VESZÉLYEK

• A teljes lakásállomány ellátható vezetékes földgázzal. • A villamosenergia ellátás biztosítható a zártkertekben. • A teljes lakásállomány ellátható minden közművel. A közműhálózatok folyamatos karbantartás és rekonstrukció segítségével tarthatók fenn, korszerűsíthetők.	• Az ingatlanokban a hőigényt nagyobb részben valószínűleg a környezetet erősebben terhelő hagyományos, nem vezetékes energiahordozókkal biztosítják • A zártkertek villamosítása elősegítheti a nem kívánt lakófunkció megjelenését. • A közművekre nem csatlakozó

- A település csapadékvíz elvezető hálózatának mielőbbi gondos felülvizsgálata és fejlesztése szükséges.
- Az árkok, vízfolyások medrét is fel kell készíteni a nagyobb intenzitású záporok fogadására. Fejleszteni kell a vízvezetés hálózati rendszerét és növelni kell a vízvisszatartás lehetőségét.
- Az üzemeltetés költségigénye csökkenthető, a fenntarthatóság javítható optimálisabb energiahordozó szerkezet kialakításával, a hagyományos vezetékes és nem vezetékes energiahordozók mellé a megújuló energiahordozók nagyobb részarányú bevonásával. A villamosenergia-hálózat üzembiztonságát a légvezetékek földkábelekkel helyettesítésével lehetne jelentősen javítani.
- A vagyonvédelem, az arculatalakítás és a társadalmi közérzet javítására is a közvilágítás mennyiségi és minőségi fejlesztése szükséges.
- lakások fűtése levegőszennyezést, a csatornázatlan lakások a vizek és a talaj szennyezését okozzák.
- A megfelelő vízvezetés kialakításának hiánya az épített környezetben elöntés veszélyeztetést, komoly eróziót okoz az utaknál.
- A vízvezetés hiánya elöntés veszélyeztetést, komoly eróziót okoz a be nem épített területeken.
- A villamosenergia hálózat biztonsága nem elfogadható szintre csökken, veszélyt jelenthet az emberi biztonságra.
- A nem megfelelő minőségű és mennyiségű világítás a lakosság biztonságérzetét gyengíti, nem szolgálja ki megfelelően.

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

A településtervezésnek az egyik legfőbb funkciója, hogy összehangolja, a kitűzött célok teljesülése felé terelje a fejlesztés nagyszámú résztvevőjének gondolkodását és cselekvéseit. Ez akkor biztosítható, ha a fejlesztési és rendezési tervek szereplői között konszenzus alakul ki, és minél inkább teljes megegyezés van azok céljaiban. Általában a közérdek sem homogén. Az érdekérvényesítést elősegítendő jogszabályok szabályozzák a településrendezési tervek egyeztetési, véleményeztetési folyamatát a közérdek és a magánérdek érvényesítésének viszonyát a településrendezési tervezésben.

A településeknek az a funkciójuk, hogy optimális térbeli, műszaki feltételeket biztosítsanak a települési társadalom életének. Mindezt természetesen csak az adott gazdasági lehetőségek keretein belül és az adott technikai lehetőségek szintjén tehetik.

Ebből következik, hogy a települések fejlődése, és a fejlődésbe való beavatkozások jellege, tartalma beépül az adott társadalom viszonyaiba. Mivel a társadalomnak egyáltalán nem mindegy, hogy a települések milyen térbeli keretben biztosítanak életfolyamataikhoz, a városépítés egész eddigi történetében nyomon követhető a települések fejlődésének valamilyen legitím társadalmi befolyásolása. Ez a funkciója a tervezésnek is.

A fejlesztési és rendezési tervek közötti alapvető különbségek:

A fejlesztési típusú tervdokumentumok a fejlesztési célokat jelölik ki és döntően gazdasági, terület- és településpolitikai megalapozottságúak, a rendezési tervek pedig döntően tér-műszaki jellegűek és a fejlesztési dokumentumokra épülve a területek felhasználási lehetőségeivel, s ezzel összefüggésben az építés lehetőségeivel, szabályozásával foglalkoznak.

A fejlesztési típusú tervdokumentumok a miért, a mit, a mikor és a miből kérdésekre adnak választ. A rendezési típusúak a hol és hogyan kérdéseket válaszolják meg. Míg a fejlesztési típusú tervek általában nem, vagy csak a tervet jóváhagyó szervezetre tartalmazznak kötelező előírásokat, a rendezési tervek szabályozási munkarészei viszont jogi hatállyal is bírnak. A mai hazai gyakorlatban a terműveletek tehát fejlesztési és rendezési típusúakra osztódnak.

A két különböző típusú terművelet között tehát kölcsönös, horizontális kapcsolatok vannak.

3.2. PROBLÉMATÉRKÉP, ÉRTÉKTÉRKÉP

A település problémáinak és értékeinek összefoglalója térképi formában a **VR-V8 jelű tervlap** tartalmazza.

3.3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRESZEK

3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Az elmúlt évek során változott a településfejlesztés és településrendezés tervezésének szemlélete. Új elemekkel bővült, mint például a településképi arculathoz kapcsolódó dokumentumokkal, illetőleg egyre nagyobb hangsúlyt kapnak az értékvédelmi és fenntarthatósági szempontok.

Ebből adódóan, az értékvédelem, a fenntarthatóság és a településképi arculat szempontjából lehatárolásra került 4 külterületi és 3 belterületi település egység, amelyek azonban nem indokolják elkülönült városrészek és akcióterületek kijelölését.

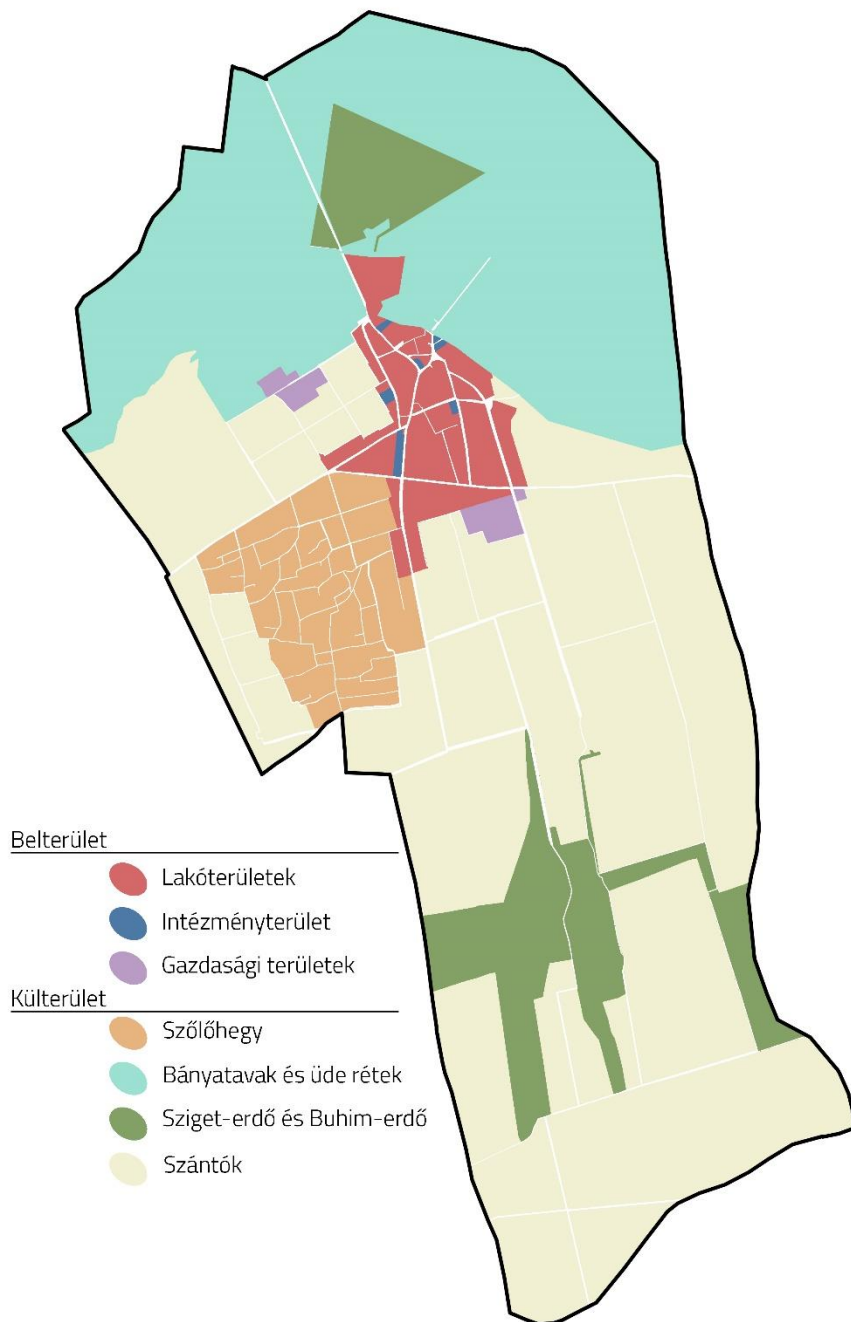
Ezek a következők:

Ősi belterületén elkülönített három eltérő karakterű településrész:

- Lakóterületek
- Intézményterület
- Gazdasági területek

Ősi külterületén jellemző négy tájkarakter:

- Szőlőhegy
- Bányatavak és üde rétek
- Buhim-erdő
- Szántók

79. ábra: Eltérő karakterű településrészek (forrás: TAK)

3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A KSH adatszolgáltatása alapján Ósiben nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelne a tényleges szegregátum vagy a szegregációval veszélyeztetett terület feltételeinek.

3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A településen nem találhatóak egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek.